

**ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
REPUBLIC OF CYPRUS**

**ΚΥΡΙΟΤΕΡΕΣ ΑΙΤΙΕΣ ΘΑΝΑΤΟΥ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ
ΑΝΑΛΥΣΗ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΠΕΡΙΟΔΟΥ 2004-2016**

2018

**ΜΟΝΑΔΑ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΥΓΕΙΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ**

Αρχείο Αιτιών Θανάτου
Μονάδα Παρακολούθησης Υγείας
Υπουργείο Υγείας
Προδρόμου 1 και Χείλωνος 17
1448 Λευκωσία
Κύπρος

Τηλ.: +357 22 605389

Fax: +357 22 605527

Website: <http://www.moh.gov.cy>

Ετοιμασία από: Μαρία Αθανασιάδου, Λειτουργός Στατιστικής

Ιούλιος 2018

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Εισαγωγή.....	10
Βασικές διαπιστώσεις.....	11
Θάνατοι κατά φύλο και ηλικιακή ομάδα	12
Προσδοκώμενη Διάρκεια Ζωής κατά τη Γέννηση.....	14
Διάρκεια Υγιούς Ζωής κατά τη Γέννηση.....	16
Βρεφική θνησιμότητα.....	18
Θνησιγονίες, περιγεννητική και νεογνική θνησιμότητα.....	22
Αιτίες Θανάτου κατά ηλικιακή ομάδα 2004-2016.....	28
Ηλικίες 0-14 ετών	28
Ηλικίες 15-34 ετών	29
Ηλικίες 35-64 ετών	30
Ηλικίες 65 ετών και άνω.....	32
Κυριότερες Αιτίες Θανάτου 2004-2016.....	33
Κατανομή Αιτιών Θανάτου με βάση το Global Burden of disease cause categories (WHO)	38
Ανάλυση ασαφών Αιτιών Θανάτου (Ill-defined causes).....	42
Ποσοστά θνησιμότητας για τις κυριότερες αιτίες θανάτου.....	46
Κακοήθεις νεπλάσματα ως αιτία θανάτου 2016.....	50
Ασθένειες των ενδοκρινών αδένων, θρέψης και μεταβολισμού.....	55
Σύνολο Ενδοκρινών αδένων θρέψης και μεταβολισμού.....	55
Σακχαρώδης Διαβήτης	56
Ασθένειες του κυκλοφορικού συστήματος.....	57
Σύνολο των ασθενειών του κυκλοφορικού	57
Ισχαιμικές καρδιοπάθειες	58
Αγγειακές Εγκεφαλικές παθήσεις	59
Άλλες ασθένειες της καρδιάς.....	60
Ασθένειες του αναπνευστικού συστήματος	61
Σύνολο των ασθενειών του αναπνευστικού	61
Ασθένειες του κατώτερου αναπνευστικού συστήματος	62
Πνευμονία	63
Εξωτερικές αιτίες	64
Σύνολο των εξωτερικών αιτιών.....	64
Θανατηφόρα Ατυχήματα	65
Θανατηφόρα μεταφορικά ατυχήματα.....	67
Αυτοκτονίες.....	70
Ανθρωποκτονίες.....	73

Amenable and preventable deaths.....	74
Σύγκριση Κύπρου με άλλες Ευρωπαϊκές Χώρες.....	81
Παράρτημα	88

ΠΙΝΑΚΕΣ

Πίνακας 1:	Θάνατοι κατά φύλο και ηλικιακή ομάδα, 2016.....	12
Πίνακας 2:	Προσδοκώμενη διάρκεια ζωής κατά τη γέννηση, κατά φύλο, 2015 (Eurostat).....	14
Πίνακας 3:	Διάρκεια Υγιούς Ζωής (HLY) κατά τη Γέννηση, Άνδρες και Γυναίκες, 2015 (Eurostat)	16
Πίνακας 4:	Ποσοστό βρεφικής θνησιμότητας, 2004-2016, (Αρχείο Αιτιών Θανάτων, Μονάδα Παρακολούθησης Υγείας).....	19
Πίνακας 5:	Ποσοστό Βρεφικής θνησιμότητας, 2015 (Eurostat)	20
Πίνακας 6:	Ποσοστά πρώιμης, όψιμης και μετανεογνικής θνησιμότητας (ανά 1 000 ζωντανές γεννήσεις), 2004-2016	22
Πίνακας 7:	Κατανομή Αιτιών Θανάτου για το έτος 2016, κατά φύλο (Eurostat Shortlist, May 2012)	24
Πίνακας 8:	Κατανομή Αιτιών Θανάτου κατά αιτία θανάτου και μόνιμη διεύθυνση 2016, (Eurostat Shortlist, May 2012)	26
Πίνακας 9:	Κυριότερες Αιτίες Θανάτου για την περίοδο 2004-2016	33
Πίνακας 10:	Κατανομή Αιτιών Θανάτου με βάση το Global Burden of Disease Cause Categories (WHO) κατά φύλο, 2004-2016 (αναπροσαρμογή των ill-defined causes)	39
Πίνακας 11:	Αναλογία Λοιμωδών και Χρόνιων νοσημάτων, 2004-2016.....	41
Πίνακας 12:	Κατηγοριοποίηση αιτιών θανάτου με βάση την σαφήνεια της υποκείμενης αιτίας θανάτου, 2004-2016	43
Πίνακας 13:	Ανάλυση ασαφών αιτιών θανάτου, 2004-2016.....	44
Πίνακας 14:	Ανάλυση ασαφών αιτιών θανάτου, 2016.....	45
Πίνακας 15:	Ακαθάριστα και σταθμισμένα ποσοστά θνησιμότητας (με βάση την κατανομή του Ευρωπαϊκού Πληθυσμού), κατά φύλο, 2016	46
Πίνακας 16:	All Causes of death - Standardized death rate by country, 2015, (Health for All) ..	48
Πίνακας 17:	Έξι συχνότεροι κακοήθεις καρκίνοι ως αιτία θανάτου, άντρες, 2016.....	50
Πίνακας 18:	Έξι συχνότεροι κακοήθεις καρκίνοι ως αιτία θανάτου, γυναίκες, 2016	50
Πίνακας 19:	Θάνατοι λόγω κακοήθους καρκίνου κατά φύλο και ηλικιακή ομάδα, 2016	51
Πίνακας 20:	Διαχρονική τάση θανάτων λόγω κακοήθων καρκίνων, κατά φύλο, 2004-2016	52
Πίνακας 21:	Malignant neoplasms, all ages, per 100 000, both sexes (age-standardized death rate), 2015.....	53
Πίνακας 22:	Amenable and preventable deaths, permanent residents - Number and Standardized death rates, 2011-2016.....	74
Πίνακας 23:	Amenable deaths of residents, Number, 2011-2015 (Source: Eurostat).....	77
Πίνακας 24:	Amenable deaths of residents, Standardized death rate, 2011-2015 (Source: Eurostat).....	78
Πίνακας 25:	Preventable deaths of residents, Number, 2011-2015 (Source: Eurostat).....	79
Πίνακας 26:	Preventable deaths of residents, Standardized death rate, 2011-2015 (Source: Eurostat).....	80
Πίνακας 27:	Causes of death - standardized death rate by residence, 2015 (Source: Eurostat)	83

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΑ

Διάγραμμα 1: Αριθμός θανάτων κατά φύλο και ηλικιακή ομάδα, 2016	13
Διάγραμμα 2: Προσδοκώμενη Διάρκεια Ζωής κατά τη Γέννηση, 2015.....	15
Διάγραμμα 3: Διαφορά στο προσδόκιμο ζωής κατά τη γέννηση μεταξύ ανδρών και γυναικών, 2015 (Eurostat).....	15
Διάγραμμα 4: Διάρκεια Υγιούς Ζωής κατά τη Γέννηση, άνδρες και γυναίκες, 2015 (Eurostat)	17
Διάγραμμα 5: Ανάλυση Βρεφικής Θνησιμότητας.....	18
Διάγραμμα 6: Ποσοστό βρεφικής θνησιμότητας ανά 1000 ζωντανές γεννήσεις, 2004-2016	19
Διάγραμμα 7: Ποσοστό Βρεφικής θνησιμότητας, 2015 (Eurostat)	21
Διάγραμμα 8: Ποσοστά πρώιμης, όψιμης και μετανεογνικής θνησιμότητας (ανά 1 000 ζωντανές γεννήσεις), 2004-2016	23
Διάγραμμα 9: Θάνατοι παιδιών ηλικίας 0-14 ετών κατά κατηγορία αιτιών θανάτου για την περίοδο 2004-2016.....	28
Διάγραμμα 10: Θάνατοι ατόμων ηλικίας 15-34 ετών κατά κατηγορία αιτιών θανάτου για την περίοδο 2004-2016.....	29
Διάγραμμα 11: Θάνατοι ατόμων ηλικίας 35-64 ετών κατά κατηγορία αιτιών θανάτου για την περίοδο 2004-2016.....	31
Διάγραμμα 12: Θάνατοι ατόμων ηλικίας 65+ ετών κατά κατηγορία αιτιών θανάτου για την περίοδο 2004-2016	32
Διάγραμμα 13: Διαχρονική τάση κυριότερων αιτιών θανάτου για την περίοδο 2004-2016.....	33
Διάγραμμα 14: Κυριότερες Αιτίες Θανάτου κατά φύλο (μέσος όρος περιόδου 2004-2016)	34
Διάγραμμα 15: Κυριότερες Αιτίες Θανάτου, 2016, (Ανάλυση Ασθενειών του Κυκλοφορικού Συστήματος: 1852).....	35
Διάγραμμα 16: Κυριότερες Αιτίες Θανάτου, 2016 (Ανάλυση Νεοπλασμάτων: 1324).....	35
Διάγραμμα 17: Κυριότερες Αιτίες Θανάτου, 2016 (Ανάλυση Ασθενειών του Αναπνευστικού Συστήματος: 496).....	36
Διάγραμμα 18: Κυριότερες Αιτίες Θανάτου, 2016 (Ανάλυση Ασθενειών των Ενδοκρινών αδένων, θρέψης και μεταβολισμού: 385)	36
Διάγραμμα 19: Κυριότερες Αιτίες Θανάτου, 2016 (Τραύματα και δηλητηριάσεις από εξωτερικές αιτίες: 303).....	37
Διάγραμμα 20: Κατανομή Κυριότερων Αιτιών Θανάτου με βάση το Global Burden of Disease Cause Categories (WHO), 2004-2016	40
Διάγραμμα 21: Σύγκριση κατάταξης κύριων αιτιών θανάτου 2004 και 2016 (Global Burden of Disease Cause Categories - WHO).....	41
Διάγραμμα 22: Κατηγοριοποίηση αιτιών θανάτου με βάση την σαφήνεια της υποκείμενης αιτίας θανάτου, 2004-2016	43
Διάγραμμα 23: Ανάλυση ασαφών αιτιών θανάτου, 2004-2016.....	44
Διάγραμμα 24: Ανάλυση ασαφών αιτιών θανάτου, 2016.....	45
Διάγραμμα 25: Ακαθάριστα ποσοστά θνησιμότητας κυριότερων αιτιών θανάτου, κατά φύλο, 2016	47
Διάγραμμα 26: All Causes of death - Standardized death rate by country, 2015 (HFA).....	49
Διάγραμμα 27: Θάνατοι λόγω κακοήθων νεοπλασμάτων κατά φύλο και ηλικιακή ομάδα, 2016 .	51
Διάγραμμα 28: Διαχρονική τάση θανάτων λόγω κακοήθων νεοπλασμάτων, κατά φύλο, 2004-2016	52
Διάγραμμα 29: Malignant neoplasms, all ages, per 100 000, both sexes (age-standardized death rate), 2015.....	53
Διάγραμμα 30: Malignant neoplasms, all ages, per 100 000, males (age-standardized death rate), 2015.....	54
Διάγραμμα 31: Malignant neoplasms, all ages, per 100 000, females (age-standardized death rate), 2015.....	54
Διάγραμμα 32: Κατανομή των Ενδοκρινών αδένων, θρέψης και μεταβολισμού κατά την περίοδο 2004-2016 (Μέσος ετήσιος αριθμός θανάτων = 407)	55
Διάγραμμα 33: Κατανομή θανάτων λόγω Σακχαρώδους Διαβήτη κατά ηλικιακή ομάδα και φύλο, 2004-2016	56
Διάγραμμα 34: Κατανομή θανάτων λόγω Σακχαρώδους Διαβήτη κατά έτος και φύλο, 2004-2016	56

Διάγραμμα 35: Κατανομή όλων των ασθενειών του κυκλοφορικού συστήματος κατά την περίοδο, 2004-2016	57
Διάγραμμα 36: Κατανομή ισχαιμικών καρδιοπαθειών κατά ηλικιακή ομάδα και φύλο, 2004-2016.....	58
Διάγραμμα 37: Κατανομή ισχαιμικών καρδιοπαθειών κατά έτος και φύλο, 2004-2016	58
Διάγραμμα 38: Κατανομή θανάτων λόγω αγγειακών εγκεφαλικών παθήσεων κατά ηλικιακή ομάδα και φύλο, 2004-2016.....	59
Διάγραμμα 39: Κατανομή θανάτων λόγω αγγειακών εγκεφαλικών παθήσεων κατά έτος και φύλο, 2004-2016	59
Διάγραμμα 40: Κατανομή θανάτων λόγω Άλλων ασθενειών της καρδιάς κατά ηλικιακή ομάδα και φύλο, 2004-2016.....	60
Διάγραμμα 41: Κατανομή θανάτων λόγω Άλλων ασθενειών της καρδιάς κατά έτος και φύλο, 2004-2016.....	60
Διάγραμμα 42: Κατανομή του συνολικού αριθμού θανάτων λόγω Ασθενειών του αναπνευστικού συστήματος κατά την περίοδο 2004-2016	61
Διάγραμμα 43: Κατανομή όλων των Ασθενειών του κατώτερου αναπνευστικού συστήματος κατά ηλικιακή ομάδα και φύλο, 2004-2016.....	62
Διάγραμμα 44: Κατανομή όλων των Ασθενειών του κατώτερου αναπνευστικού συστήματος κατά έτος και φύλο, 2004-2016.....	62
Διάγραμμα 45: Κατανομή των θανάτων λόγω Πνευμονίας κατά ηλικιακή ομάδα και φύλο, 2004-2016.....	63
Διάγραμμα 46: Κατανομή θανάτων λόγω Πνευμονίας κατά έτος και φύλο, 2004-2016.....	63
Διάγραμμα 47: Κατανομή όλων των εξωτερικών αιτιών κατά την περίοδο 2004-2016.....	64
Διάγραμμα 48: Κατανομή των θανάτων λόγω Θανατηφόρων ατυχημάτων κατά ηλικιακή ομάδα και φύλο, 2004-2016.....	65
Διάγραμμα 49: Κατανομή θανάτων λόγω Θανατηφόρων τραυματισμών κατά έτος και φύλο, 2004-2016.....	66
Διάγραμμα 50: Κατανομή των θανάτων λόγω Θανατηφόρων μεταφορικών ατυχημάτων κατά ηλικιακή ομάδα και φύλο, 2004-2016.....	67
Διάγραμμα 51: Κατανομή θανάτων λόγω Θανατηφόρων μεταφορικών τραυματισμών κατά έτος και φύλο, 2004-2016.....	68
Διάγραμμα 52: Motor vehicle traffic accidents, all ages, per 100 000, males & females (age standardized death rate), 2015.....	69
Διάγραμμα 53: Κατανομή των θανάτων λόγω Αυτοκτονιών κατά ηλικιακή ομάδα και φύλο, 2004-2016.....	70
Διάγραμμα 54: Κατανομή θανάτων λόγω Αυτοκτονιών κατά έτος και φύλο, 2004-2016.....	70
Διάγραμμα 55: Suicide and self-inflicted injury, all ages, per 100 000, males & females (age-standardized death rate).....	71
Διάγραμμα 56: Κατανομή των θανάτων λόγω Ανθρωποκτονιών κατά ηλικιακή ομάδα και φύλο, 2004-2016	73
Διάγραμμα 57: Κατανομή θανάτων λόγω Ανθρωποκτονιών κατά έτος και φύλο, 2004-2016.....	73
Διάγραμμα 58: Amenable deaths (absolute numbers), permanent residents of the Cyprus Government Controlled areas, Numbers, 2011-2016.....	75
Διάγραμμα 59: Amenable deaths (Standardized death rates), permanent residents of the Cyprus Government Controlled areas, Numbers, 2011-2016.....	75
Διάγραμμα 60: Preventable deaths (absolute numbers), permanent residents of the Cyprus Government Controlled areas, Numbers, 2011-2016.....	76
Διάγραμμα 61: Preventable deaths (Standardized death rates), permanent residents of the Cyprus Government Controlled areas, Numbers, 2011-2016.....	76
Διάγραμμα 62: Σταθμισμένα ποσοστά θνησιμότητας για όλες τις αιτίες θανάτου, 2015 (Eurostat).....	84
Διάγραμμα 63: Σταθμισμένα ποσοστά θνησιμότητας για τις Ασθένειες του Κυκλοφορικού Συστήματος, 2015 (Eurostat)	84
Διάγραμμα 64: Σταθμισμένα ποσοστά θνησιμότητας για τα Νεοπλάσματα, 2015 (Eurostat).....	85
Διάγραμμα 65: Σταθμισμένα ποσοστά θνησιμότητας για τον Σακχαρώδη Διαβήτη, 2015 (Eurostat)	85
Διάγραμμα 66: Σταθμισμένα ποσοστά θνησιμότητας για τις Ασθένειες του Αναπνευστικού Συστήματος, 2015 (Eurostat)	86

Διάγραμμα 67: Σταθμισμένα ποσοστά θνησιμότητας για τις Εξωτερικές Αιτίες, Τραύματα και Δηλητηριάσεις, 2015 (Eurostat).....	87
Διάγραμμα 68: Σταθμισμένα ποσοστά θνησιμότητας για τα μεταφορικά ατυχήματα, 2015 (Eurostat).....	87

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Παράρτημα 1: Causes of Death, “EUROPEAN SHORTLIST”, May 2012.....	88
Παράρτημα 2: Global Burden of Disease cause categories and ICD-10 codes	92

Συντομογραφίες:

Συντομογραφία	Ελληνικά	Αγγλικά
ESMR	European Standardized Mortality Rate	Σταθμισμένο ποσοστό θνησιμότητας με βάση τον Ευρωπαϊκό Πληθυσμό
SDRT	Σταθμισμένο ποσοστό θνησιμότητας	Standardized Death Rate
HLY	Διάρκεια Υγιούς Ζωής	Healthy Life Years
DFLE	Προσδόκιμο Επιβίωσης χωρίς Ανικανότητα	Disability Free Life Expectancy
LE	Προσδόκιμο Επιβίωσης	Life Expectancy
ESTAT	Ευρωπαϊκή Στατιστική Υπηρεσία	European Statistical Service
ΕΚΠΕΠΝ	Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης και Πληροφόρησης για τα Ναρκωτικά	European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction
EU	ΕΕ- Ευρωπαϊκή Ένωση	European Union
EU28	28 χώρες - μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης	28 member countries of European Union

Εισαγωγή

Οι αιτίες θανάτου, διαχρονικά και σε όλες σχεδόν τις χώρες του κόσμου, αποτελούν την κυριότερη πηγή επιδημιολογικών πληροφοριών για τη δημόσια υγεία. Με τη χρήση των προτύπων καταγραφής και κωδικοποίησης που δημιούργησε ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας σε συνεργασία με την Eurostat και τον OECD διασφαλίζεται ικανοποιητικού βαθμού συγκρισιμότητα των δεδομένων μεταξύ χωρών και μεταξύ διαφορετικών χρονικών περιόδων. Η μεθοδολογία συλλογής και κωδικοποίησης των δεδομένων βασίζεται, από το 2011 και μετά, στους πιο κάτω κανονισμούς της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

α) Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1338/2008¹ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τις κοινοτικές στατιστικές στους τομείς της δημόσιας υγείας και της υγείας και ασφάλειας στην εργασία

β) Εφαρμοστικός Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 328/2011² της Επιτροπής της 5ης Απριλίου 2011 για την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1338/2008 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τις κοινοτικές στατιστικές στους τομείς της δημόσιας υγείας και της υγείας και ασφάλειας στην εργασία, όσον αφορά τις στατιστικές για τις αιτίες θανάτου

Η Έκθεση αυτή για τις αιτίες θανάτου στην Κύπρο ετοιμάστηκε από τη Μονάδα Παρακολούθησης Υγείας του Υπουργείου Υγείας και καλύπτει την περίοδο 2004-2016. Τα δεδομένα για τις αιτίες θανάτου βασίζονται στα πιστοποιητικά θανάτου που συμπληρώνουν οι πιστοποιούντες γιατροί. Το Ιατρικό Πιστοποιητικό Αιτιών Θανάτου είναι επίσημο έγγραφο του κράτους, το οποίο περιέχει στοιχεία ταυτοποίησης του αποβιώσαντος και τις συνθήκες και αιτίες θανάτου. Τα πιστοποιητικά θανάτου συλλέγονται από τις Επαρχιακές Διοικήσεις του Υπουργείου Εσωτερικών και κωδικοποιούνται από τη Μονάδα Παρακολούθησης Υγείας.

Δεδομένα για τις αιτίες θανάτου συλλέγονται επίσης από τις ιατροδικαστικές εκθέσεις, τις εκθέσεις των θανατικών ανακρίσεων, το Μητρώο Θανάτων του Αρχείου Πληθυσμού του Υπουργείου Εσωτερικών, το ΕΚΤΕΠΝ (Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης και Πληροφόρησης για τα Ναρκωτικά), την Αστυνομία Κύπρου, το Τμήμα Επιθεώρησης Εργασίας του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και τα πιστοποιητικά θανάτου αποβιωσάντων στο εξωτερικό από το Υπουργείο Εξωτερικών.

Ο συνολικός αριθμός των θανάτων που καταγράφονται στο Μητρώο Αιτιών Θανάτου περιλαμβάνει όλους τους θανάτους που συμβαίνουν στην Κύπρο (μόνιμων κατοίκων Κύπρου και επισκεπτών) και θανάτους κατοίκων Κύπρου που συμβαίνουν στο εξωτερικό κατά τη διάρκεια του έτους αναφοράς.

¹ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2008:354:0070:0081:EN:PDF>

² <http://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2011/328/oj>

Βασικές διαπιστώσεις

- Το 2016 καταγράφηκαν 5 587 θάνατοι σε σύγκριση με 5 224 θανάτους το 2004 (αύξηση 6,95 %). Η αύξηση αυτή είναι στατιστικά σημαντική σε επίπεδο 5% (p-value = 0 < 0,05).
- Ο αριθμός των θανάτων από το 2015 στο 2016 έχει μειωθεί κατά 6,6 % (από 5 985 θάνατοι το 2015 σε 5 587, το 2016). Η μείωση αυτή είναι στατιστικά σημαντική σε επίπεδο 5% (p-value=0 < 0,05).
- Από το 2005 στο 2006 παρουσιάζεται μια ποσοστιαία μείωση (6 %) στον αριθμό των θανάτων και αυτό οφείλεται στον αυξημένο αριθμό θανάτων κατά το 2005 λόγω του αεροπορικού δυστυχήματος στην Ελλάδα³.
- Το 2005 υπήρξε σημαντική αύξηση στους θανάτους από εξωτερικές αιτίες (αύξηση κατά 28,5 % σε σύγκριση με το 2004) λόγω του αεροπορικού δυστυχήματος στην Ελλάδα.
- Το 2016 τα κατά ηλικία σταθμισμένα ποσοστά θνησιμότητας, με βάση την κατανομή του Ευρωπαϊκού πληθυσμού (ESMR), για το σύνολο των αιτιών θανάτου, ήταν 897,2 θάνατοι ανά 100 000 πληθυσμό. Για τους άντρες και τις γυναίκες ήταν 1 073,9 και 750,3 θάνατοι ανά 100 000 πληθυσμό αντίστοιχα.
- Οι πέντε κυριότερες αιτίες θανάτου για την περίοδο 2004-2016 ήταν: Ασθένειες του κυκλοφορικού συστήματος (37,2 %), Νεοπλάσματα (22,0 %), Ασθένειες των ενδοκρινών αδένων της θρέψης και μεταβολισμού (7,6 %), Ασθένειες του αναπνευστικού συστήματος (7,5 %) και Τραύματα και δηλητηριάσεις από εξωτερικές αιτίες (5,7 %). Το υπόλοιπο 20,0 % αντιστοιχεί σε άλλες αιτίες θανάτου (τα ποσοστά αφορούν το μέσο όρο της περιόδου 2004-2016).

Το 2016⁴:

- Μεταξύ των ασθενειών του κυκλοφορικού (33,1 % του συνόλου των θανάτων), το 21,2 % οφειλόταν σε καρδιοπάθειες, το 6,5 % σε αγγειοεγκεφαλικές ασθένειες και το υπόλοιπο 5,5 % σε άλλες ασθένειες του κυκλοφορικού.
- Μεταξύ των νεοπλασμάτων (23,7 %), το 22,9 % οφειλόταν σε κακοήγη νεοπλάσματα και το υπόλοιπο 0,8 % σε μη κακοήγη νεοπλάσματα.
- Μεταξύ των ασθενειών του αναπνευστικού (8,9 %), το 2,7 % οφειλόταν σε ασθένειες του κατώτερου αναπνευστικού, το 1,1 % σε πνευμονία, το 0,1 % σε γρίπη και το υπόλοιπο 5,0 % σε άλλες ασθένειες του αναπνευστικού.
- Μεταξύ των ασθενειών των ενδοκρινών αδένων (6,9 %), το 5,6 % οφειλόταν σε σακχαρώδη διαβήτη και το υπόλοιπο 1,3 % σε άλλες ασθένειες των ενδοκρινών αδένων της θρέψης και του μεταβολισμού
- Μεταξύ των τραυμάτων και δηλητηριάσεων από εξωτερικές αιτίες (5,4 %), το 4,3 % οφειλόταν σε ατυχήματα, το 0,6 % σε αυτοκτονίες και σκόπιμους αυτοτραυματισμούς, το 0,2 % σε ανθρωποκτονίες και το υπόλοιπο 0,2 % σε άλλες εξωτερικές αιτίες.
- Οι υπόλοιποι θάνατοι (22,0 %) οφείλονται σε όλες τις άλλες κατηγορίες θανάτων.

³ https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A0%CF%84%CF%8E%CF%83%CE%B7_%CF%84%CE%B7%CF%82_%CF%80%CF%84%CE%AE%CF%83%CE%B7%CF%82_522_%CF%84%CF%89%CE%BD_%CE%91%CE%B5%CF%81%CE%BF%CE%B3%CF%81%CE%B1%CE%BC%CE%BC%CF%8E%CE%BD_Helios

⁴ Τα ποσοστά υπολογίζονται με βάση τον συνολικό αριθμό θανάτων για το έτος 2016 (5 587 θάνατοι).

Θάνατοι κατά φύλο και ηλικιακή ομάδα

Το 2016 καταγράφηκαν 5 472 θάνατοι μόνιμων κατοίκων Κύπρου που συνέβησαν στην Κύπρο ή στο εξωτερικό και 115 θάνατοι μη μόνιμων κατοίκων Κύπρου που συνέβησαν στις ελεγχόμενες από την Κυπριακή Δημοκρατία Περιοχές. Συνολικά για το 2016 καταγράφηκαν 5587 θάνατοι. Για τους άντρες ο αριθμός είναι 3 012 και για τις γυναίκες 2 575 (54 % και 46 % αντίστοιχα του συνολικού αριθμού θανάτων).

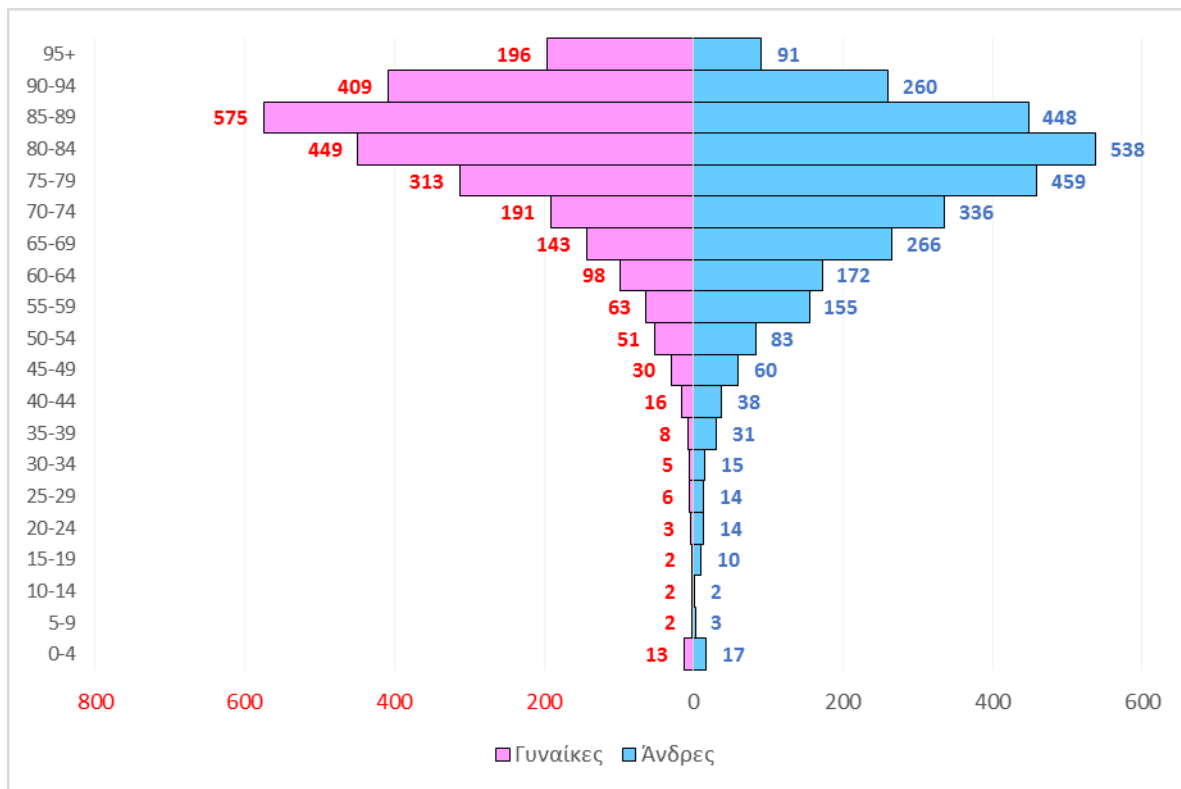
Παρόλο που το ποσοστό των θανάτων κατανέμεται σχετικά ίσα μεταξύ των δύο φύλων, εντούτοις υπάρχουν πολλές ανισότητες όταν αναλύσουμε τους θανάτους με βάση το φύλο και την ηλικιακή κατανομή. Μέχρι και την ηλικία των 84 ετών οι άντρες παρουσιάζονται με μεγαλύτερο αριθμό θανάτων σε σχέση με τις γυναίκες. Τα δεδομένα αλλάζουν από την ηλικία των 85 ετών και άνω, όπου οι γυναίκες παρουσιάζονται με μεγαλύτερο αριθμό θανάτων.

Μεγαλύτερη ανισότητα παρουσιάζεται στην ηλικιακή ομάδα 15-19 ετών. Παρόλο, που ο απόλυτος αριθμός των θανάτων της προαναφερθείσας ηλικιακής ομάδας είναι μικρός, εντούτοις η διαφορά που παρουσιάζεται και κατ' επέκταση η αναλογία 10 άντρες : 2 γυναίκες πρέπει να μας θορυβήσει, λόγω του ότι το μεγαλύτερο ποσοστό θανάτων ατόμων ηλικίας 15-19 οφείλεται στα ατυχήματα (οι έφηβοι άνδρες παρουσιάζονται με μεγαλύτερο ρίσκο σε σχέση με τις νεαρές κοπέλες). Τα ατυχήματα εμφανίζονται με μεγαλύτερο ποσοστό στους άνδρες σε σχέση με τις γυναίκες μέχρι και την ηλικία των 39 ετών.

Πίνακας 1: Θάνατοι κατά φύλο και ηλικιακή ομάδα, 2016

Ηλικιακή Ομάδα	Άντρες	Γυναίκες	Σύνολο	Άντρες: Γυναίκες
0-4	17	13	30	1,3
5-9	3	2	5	1,5
10-14	2	2	4	1,0
15-19	10	2	12	5,0
20-24	14	3	17	4,7
25-29	14	6	20	2,3
30-34	15	5	20	3,0
35-39	31	8	39	3,9
40-44	38	16	54	2,4
45-49	60	30	90	2,0
50-54	83	51	134	1,6
55-59	155	63	218	2,5
60-64	172	98	270	1,8
65-69	266	143	409	1,9
70-74	336	191	527	1,8
75-79	459	313	772	1,5
80-84	538	449	987	1,2
85-89	448	575	1023	0,8
90-94	260	409	669	0,6
95+	91	196	287	0,5
Σύνολο	3 012	2 575	5 587	

Διάγραμμα 1: Αριθμός θανάτων κατά φύλο και ηλικιακή ομάδα, 2016

Προσδοκώμενη Διάρκεια Ζωής κατά τη Γέννηση

Το προσδόκιμο ζωής κατά την γέννηση, είναι ένας μέσος αριθμός ετών που αναμένεται να ζήσει, ένας αριθμός ατόμων που γεννήθηκαν το ίδιο έτος, αν η θνησιμότητα σε κάθε ηλικία παραμείνει σταθερή στο μέλλον.

Με βάση τα πρόσφατα διαθέσιμα στοιχεία που υπάρχουν για την Κύπρο, η προσδοκώμενη διάρκεια ζωής κατά τη γέννηση για το έτος 2016 υπολογίστηκε σε 80,3 έτη για τους άντρες και 84,7 για τις γυναίκες (Πηγή: Δημογραφική Έκθεση 2016, Στατιστική Υπηρεσία)⁵.

Πίνακας 2: Προσδοκώμενη διάρκεια ζωής κατά τη γέννηση, κατά φύλο, 2015 (Eurostat)⁶

Country	Life expectancy - males	Life expectancy - females
Iceland	81,2	83,8
Liechtenstein	80,9	84,5
Switzerland	80,8	85,1
Norway	80,5	84,2
Sweden	80,4	84,1
Italy	80,3	84,9
Spain	80,1	85,7
Luxembourg	80,0	84,7
Cyprus	79,9	83,7
Netherlands	79,9	83,2
Malta	79,7	84,0
Ireland	79,6	83,4
France	79,2	85,5
United Kingdom	79,2	82,8
Denmark	78,8	82,7
Austria	78,8	83,7
Belgium	78,7	83,4
Finland	78,7	84,4
Greece	78,5	83,7
Germany	78,3	83,1
Portugal	78,1	84,3
EU (28 countries)	77,9	83,3
Slovenia	77,8	83,9
Albania	76,2	79,7
Czech Republic	75,7	81,6
Turkey	75,4	81,0
Croatia	74,4	80,5
Montenegro	74,4	78,6
Poland	73,5	81,6
Former Yugoslav Rep of Macedonia	73,5	77,4
Estonia	73,2	82,2
Slovakia	73,1	80,2
Serbia	72,8	77,9
Hungary	72,3	79
Romania	71,5	78,7
Bulgaria	71,2	78,2
Latvia	69,7	79,5
Lithuania	69,2	79,7

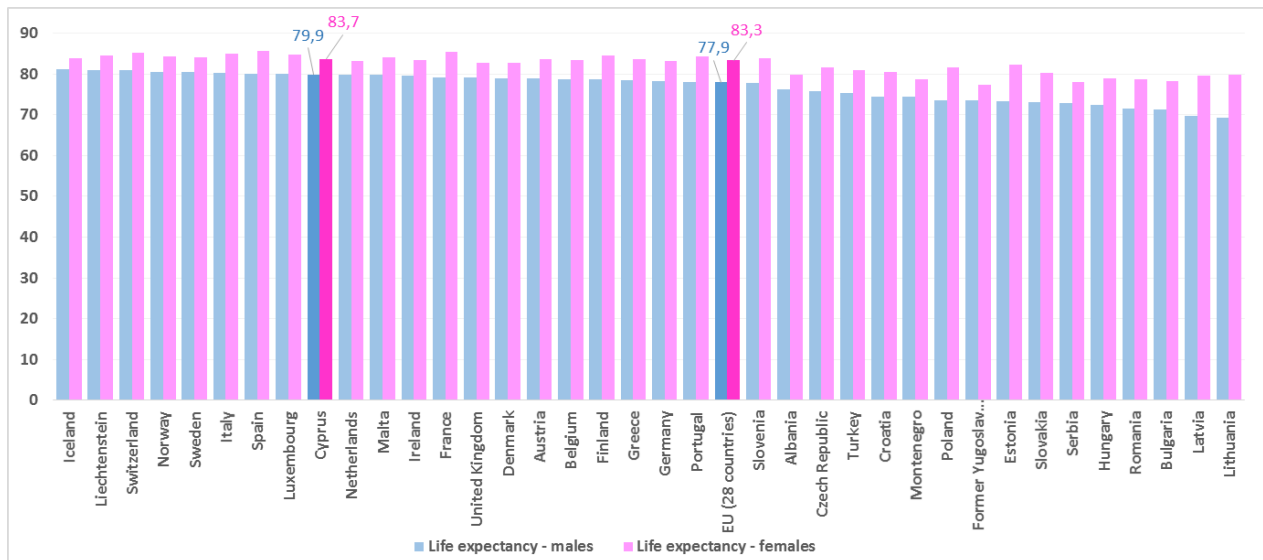
⁵ [http://www.mof.gov.cy/mof/cystat/statistics.nsf/All/70008808DEA438F8C2257833003402FB/\\$file/DEMOGRAP_HIC_REPORT-2016-271117.pdf?OpenElement](http://www.mof.gov.cy/mof/cystat/statistics.nsf/All/70008808DEA438F8C2257833003402FB/$file/DEMOGRAP_HIC_REPORT-2016-271117.pdf?OpenElement)

⁶ <http://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&plugin=1&pcode=tsdph100&language=en>

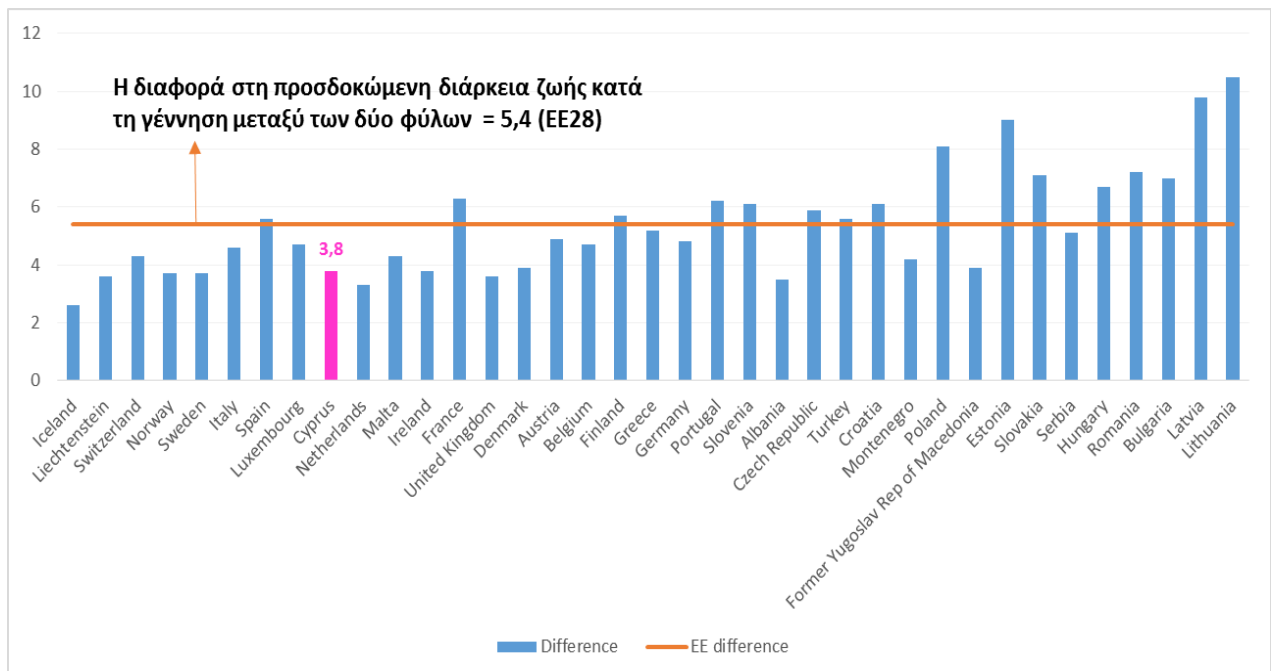
Κατά τις τελευταίες δεκαετίες έχει παρουσιαστεί επιμήκυνση του προσδόκιμου επιβίωσης και η Κύπρος διατηρείται μεταξύ των χωρών-μελών της ΕΕ με τις μεγαλύτερες επιδόσεις. Το 2015 το προσδόκιμο ζωής κατά τη γέννηση είναι 79,9 έτη για τους άνδρες, ποσοστό ψηλότερο από τον μέσο όρο της ΕΕ (77,9) και για τις γυναίκες 83,7 έτη, ψηλότερο από τον μέσο όρο της ΕΕ (83,3 έτη).

Επιπλέον, η διαφορά στο προσδόκιμο ζωής κατά τη γέννηση μεταξύ ανδρών και γυναικών είναι μικρότερη συγκριτικά με την πλειονότητα των υπόλοιπων χωρών της ΕΕ. Κατά το 2015 η διαφορά ανέρχεται στα 3,8 έτη σε σχέση με τη διαφορά του μέσου όρου των 28 χωρών – μελών της ΕΕ (5,4 έτη).

Διάγραμμα 2: Προσδοκώμενη Διάρκεια Ζωής κατά τη Γέννηση, 2015

Διάγραμμα 3: Διαφορά στο προσδόκιμο ζωής κατά τη γέννηση μεταξύ ανδρών και γυναικών, 2015 (Eurostat)

Διάρκεια Υγιούς Ζωής κατά τη Γέννηση

Ο δείκτης της **Διάρκειας Υγιούς Ζωής κατά τη γέννηση** (Healthy Life Years - HLY) μετρά τον αριθμό των ετών που αναμένεται να ζήσει ένα άτομο σε υγιή κατάσταση, χωρίς κάποια ανικανότητα. Είναι ένας δείκτης προσδόκιμου υγείας που συνδυάζει πληροφορίες για τη θνησιμότητα και τη νοσηρότητα. Επίσης ονομάζεται και προσδόκιμο επιβίωσης χωρίς ανικανότητες (Disability-Free Life Expectancy - DFLE).

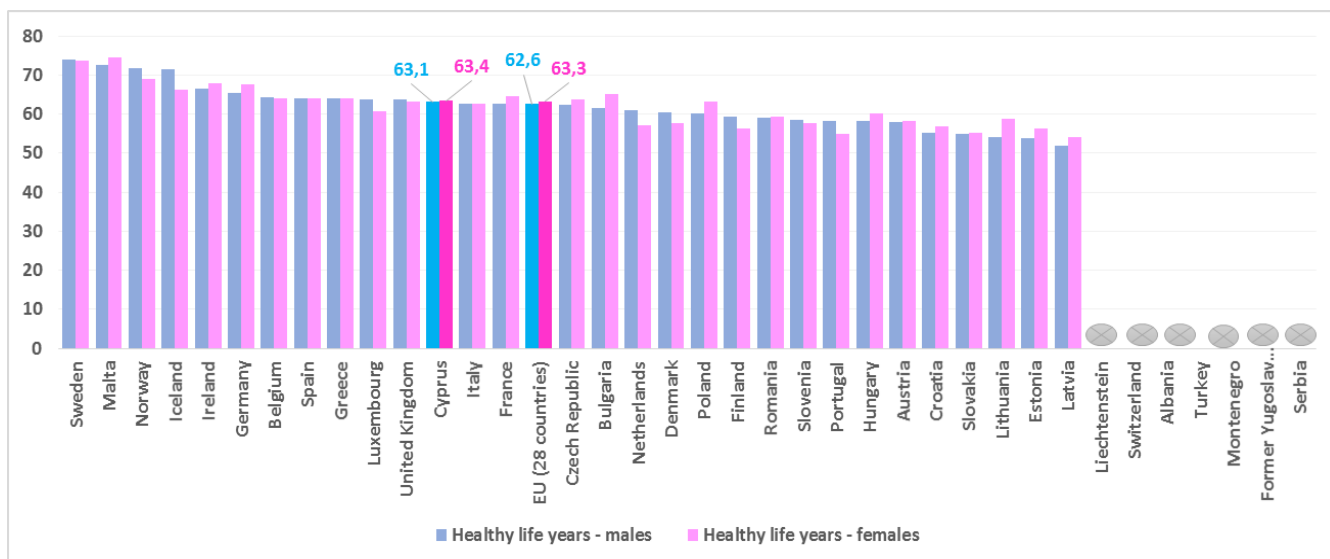
Η Διάρκεια Υγιούς Ζωής κατά τη γέννηση στην Κύπρο για το έτος 2015 είναι 63,1 για τους άνδρες και 63,4 για τις γυναίκες. Τα νούμερα αυτά είναι σχετικά μεγαλύτερα από το μέσο όρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης των 28 χωρών-μελών, όπου για τους άνδρες είναι 62,6 και για τις γυναίκες 63,3.

Πίνακας 3: Διάρκεια Υγιούς Ζωής (HLY) κατά τη Γέννηση, Άνδρες και Γυναίκες, 2015 (Eurostat)⁷

Counties	HLY - males	HLY - females
Sweden	74,0	73,8
Malta	72,6	74,6
Norway	71,8	68,9
Iceland	71,5	66,2
Ireland	66,6	67,9
Germany	65,3	67,5
Belgium	64,4	64,0
Spain	63,9	64,1
Greece	63,9	64,1
Luxembourg	63,7	60,6
United Kingdom	63,7	63,3
Cyprus	63,1	63,4
Italy	62,6	62,7
France	62,6	64,6
EU (28 countries)	62,6	63,3
Czech Republic	62,4	63,7
Bulgaria	61,5	65,0
Netherlands	61,1	57,2
Denmark	60,4	57,6
Poland	60,1	63,2
Finland	59,4	56,3
Romania	59,0	59,4
Slovenia	58,5	57,7
Portugal	58,2	55,0
Hungary	58,2	60,1
Austria	57,9	58,1
Croatia	55,3	56,8
Slovakia	54,8	55,1
Lithuania	54,1	58,8
Estonia	53,8	56,2
Latvia	51,8	54,1

⁷ <http://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&plugin=1&pcode=tsdph100&language=en>

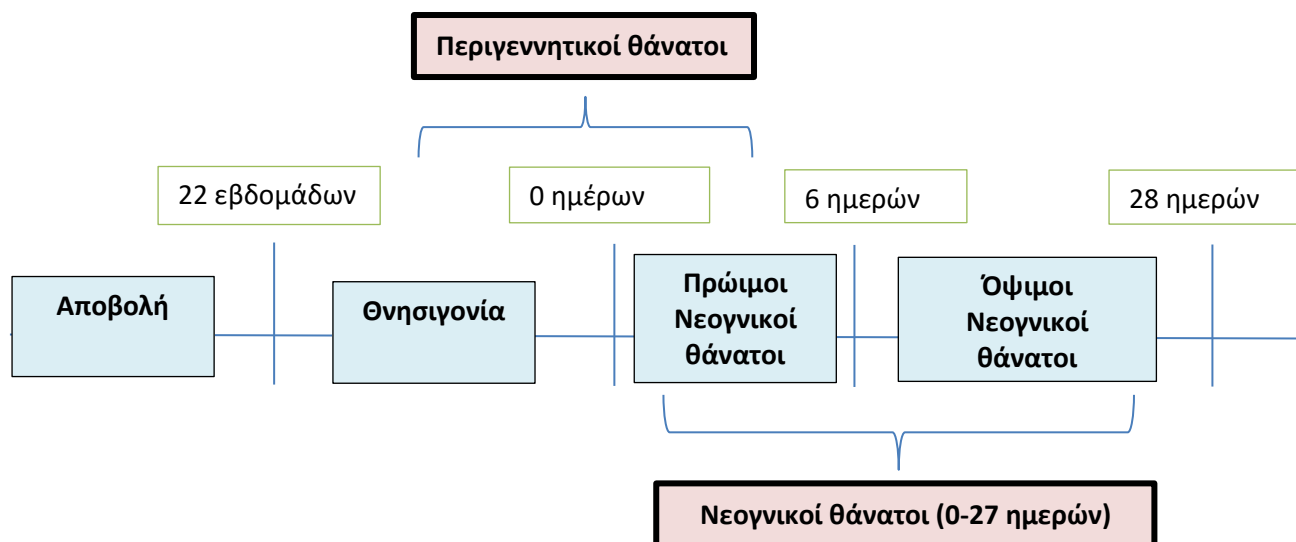
Διάγραμμα 4: Διάρκεια Υγιούς Ζωής κατά τη Γέννηση, άνδρες και γυναίκες, 2015 (Eurostat)

Βρεφική θνησιμότητα

Ο δείκτης βρεφικής θνησιμότητας⁸ είναι μια χρήσιμη ένδειξη για την εκτίμηση του επιπέδου υγιεινής και γενικότερα συντελεστής εκτίμησης της φυσικής ποιότητας ζωής μιας χώρας.

Διάγραμμα 5: Ανάλυση Βρεφικής Θνησιμότητας

Η βρεφική θνησιμότητα έχει φτάσει σε πολύ χαμηλά επίπεδα σε σχέση με παλαιότερα χρόνια, όπου το 1974 η βρεφική θνησιμότητα ήταν 17 θάνατοι ανά 1 000 ζωντανές γεννήσεις και με την πάροδο των χρόνων, το ποσοστό αυτό μειώθηκε, φτάνοντας στους 2,6 θανάτους ανά 1 000 ζωντανές γεννήσεις το 2016 (Πηγή: Δημογραφική Έκθεση 2016, Στατιστική Υπηρεσία Κύπρου⁹).

Ο πιο κάτω πίνακας παρουσιάζει τα ποσοστά βρεφικής θνησιμότητας με βάση τα στοιχεία που υπάρχουν δημοσιευμένα στο Αρχείο Αιτιών Θανάτου της Μονάδας Παρακολούθησης Υγείας του Υπουργείου Υγείας. Το ποσοστό βρεφικής θνησιμότητας για το 2016 ήταν 2,7 θάνατοι ανά 1 000 ζωντανές γεννήσεις (Πηγή: Αρχείο Αιτιών Θανάτου, Μονάδα Παρακολούθησης Υγείας¹⁰).

⁸ Το ποσοστό βρεφικής θνησιμότητας είναι ο αριθμός των θανάτων βρεφών ηλικίας κάτω του ενός έτους για κάθε 1 000 ζωντανές γεννήσεις του ίδιου χρόνου.

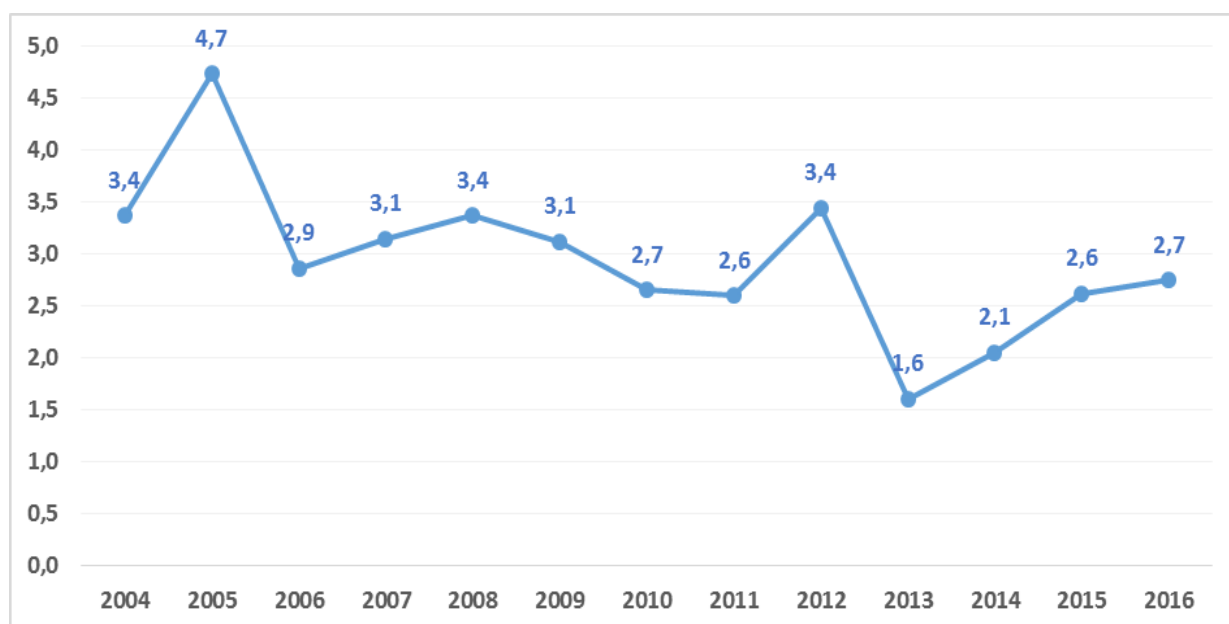
⁹ [http://www.mof.gov.cy/mof/cystat/statistics.nsf/All/70008808DEA438F8C2257833003402FB/\\$file/DEMOGRAP_HIC_REPORT-2016-271117.pdf?OpenElement](http://www.mof.gov.cy/mof/cystat/statistics.nsf/All/70008808DEA438F8C2257833003402FB/$file/DEMOGRAP_HIC_REPORT-2016-271117.pdf?OpenElement)

¹⁰ Το ποσοστό βρεφικής θνησιμότητας για το έτος 2016, με βάση τα στοιχεία που δημοσίευσε η Στατιστική Υπηρεσία Κύπρου, είναι 2,6 θάνατοι παιδιών κάτω του ενός έτους ανά 1 000 ζωντανές γεννήσεις (Πηγή: Δημογραφική Έκθεση 2016). Ο λόγος που το ποσοστό βρεφικής θνησιμότητας παρουσιάζεται με διαφορετικό νούμερο έγκειται στη διαφορετική χρονική περίοδο επεξεργασίας των δεδομένων θνησιμότητας από τη Μονάδα Παρακολούθησης Υγείας και τη Στατιστική Υπηρεσία Κύπρου.

Πίνακας 4: Ποσοστό βρεφικής θνησιμότητας, 2004-2016, (Αρχείο Αιτιών Θανάτων, Μονάδα Παρακολούθησης Υγείας)

Year	Live births ¹¹	Infant deaths ¹²	Infant mortality rate ¹³
2004	8 309	28	3,4
2005	8 243	39	4,7
2006	8 731	25	2,9
2007	8 575	27	3,1
2008	9 205	31	3,4
2009	9 608	30	3,1
2010	9 801	26	2,7
2011	9 622	25	2,6
2012	10 161	35	3,4
2013	9 341	15	1,6
2014	9 258	19	2,1
2015	9 170	24	2,6
2016	9 455	26	2,7

Διάγραμμα 6: Ποσοστό βρεφικής θνησιμότητας ανά 1000 ζωντανές γεννήσεις, 2004-2016

¹¹ Πηγή των δεδομένων για τις ζωντανές γεννήσεις είναι η Δημογραφική Έκθεση 2016 της Στατιστικής Υπηρεσίας. Τα δεδομένα γεννήσεων ενδέχεται να διαφέρουν από τα δεδομένα που δημοσιεύει η Μονάδα Παρακολούθησης Υγείας λόγω της διαφορετικής χρονικής περιόδου επεξεργασίας των δεδομένων.

¹² Αναφέρεται στον αριθμό των βρεφών κάτω του ενός έτους, που είναι μόνιμοι κάτοικοι των περιοχών που ελέγχει η Κυπριακή Δημοκρατία.

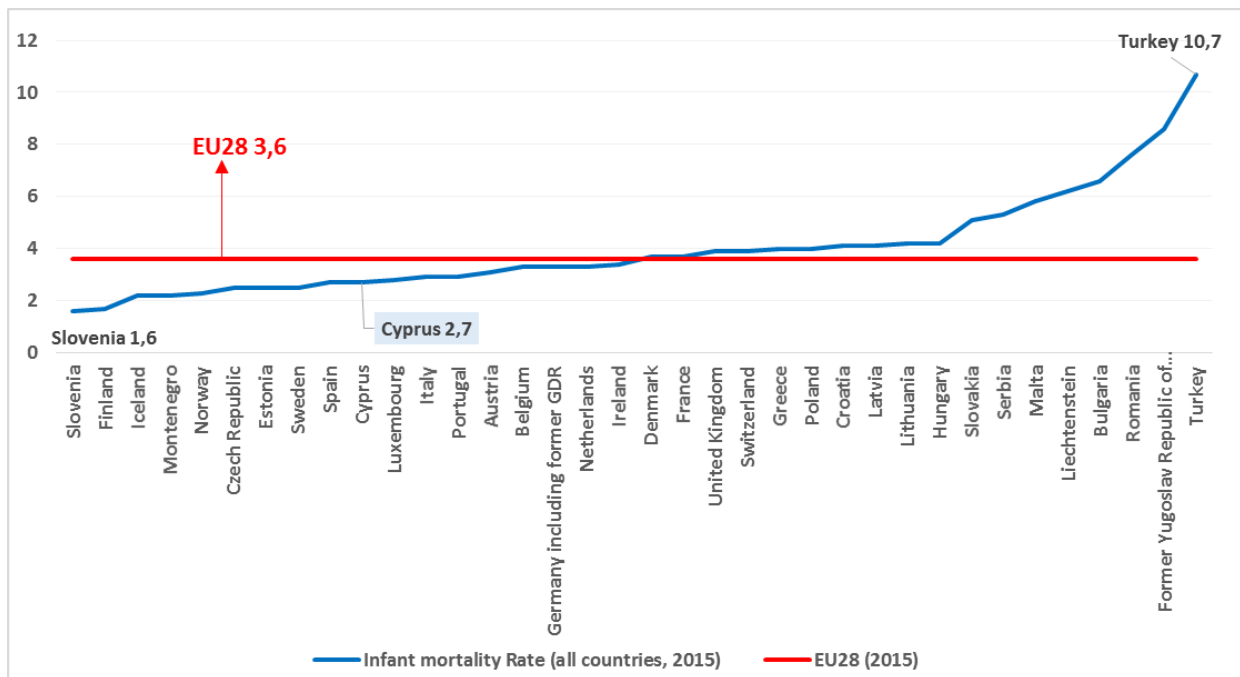
¹³ Το ποσοστό βρεφικής θνησιμότητας υπολογίζεται με βάση τον αριθμό των ζωντανών γεννήσεων κάθε έτους (μόνιμων κατοίκων περιοχών που ελέγχει η Κυπριακή Δημοκρατία), και του αριθμού θανάτων βρεφών ηλικίας κάτω του ενός έτους (επίσης μόνιμων κατοίκων περιοχών που ελέγχει η Κυπριακή Δημοκρατία).

Πίνακας 5: Ποσοστό Βρεφικής Θνησιμότητας, 2015 (Eurostat)¹⁴

Countries	Infant mortality Rate 2015
Slovenia	1,6
Finland	1,7
Iceland	2,2
Montenegro	2,2
Norway	2,3
Czech Republic	2,5
Estonia	2,5
Sweden	2,5
Spain	2,7
Cyprus	2,7
Luxembourg	2,8
Italy	2,9
Portugal	2,9
Austria	3,1
Belgium	3,3
Germany including former GDR	3,3
Netherlands	3,3
Ireland	3,4
EU28	3,6
Denmark	3,7
France	3,7
United Kingdom	3,9
Switzerland	3,9
Greece	4,0
Poland	4,0
Croatia	4,1
Latvia	4,1
Lithuania	4,2
Hungary	4,2
Slovakia	5,1
Serbia	5,3
Malta	5,8
Liechtenstein	6,2
Bulgaria	6,6
Romania	7,6
Former Yugoslav Republic of Macedonia, the	8,6
Turkey	10,7

¹⁴ http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=demo_minfind&lang=en

Διάγραμμα 7: Ποσοστό Βρεφικής Θνησιμότητας, 2015 (Eurostat)

Με βάση τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία της Eurostat για το έτος 2015, η Κύπρος συγκαταλέγεται στις χώρες με τα χαμηλότερα ποσοστά βρεφικής θνησιμότητας με 2,7 θανάτους ανά 1 000 ζωντανές γεννήσεις, χαμηλότερο από τον μέσο όρο των ΕΕ28 (3,6 θανάτους ανά 1 000 ζωντανές γεννήσεις).

Θνησιγονίες¹⁵, περιγεννητική¹⁶ και νεογνική¹⁷ θνησιμότητα

Η Περιγεννητική θνησιμότητα (perinatal mortality) αφορά το σύνολο των θνησιγονιών και των πρώιμων νεογνικών θανάτων.

Ενδιαφέρον παρουσιάζουν και τα ποσοστά πρώιμης (0-6 ημερών), όψιμης (7-27 ημερών) και μετανεογνικής θνησιμότητας (28-365 ημερών).

Πιο αναλυτικά, οι πρώιμοι νεογνικοί θάνατοι παρουσιάζουν αυξομειώσεις με ιδιαίτερο ενδιαφέρον την απότομη αύξηση του αριθμού των θανάτων πρώιμων νεογνών (0-6 ημερών) από το 2011 στο 2012 (η αύξηση αυτή δεν είναι στατιστικά σημαντική, $p\text{-value}=0,101 < 0,05$) και ακολούθως η απότομη μείωση (η μεγαλύτερη μείωση κατά τη διάρκεια των τελευταίων 13 ετών, 2004-2016), όπου από τους 24 θανάτους πρώιμων νεογνών που καταγράφηκαν το 2012 φτάσαμε στους 5 κατά το 2013. Η μείωση αυτή είναι στατιστικά σημαντική σε επίπεδο σημαντικότητας 5%, $p\text{-value} = 0,00047 < 0,05$). Από το 2013 και μετά υπάρχει μια ανοδική πορεία (αύξηση) του αριθμού των πρώιμων νεογνικών θανάτων.

Οι όψιμοι νεογνικοί θάνατοι (7-27 ημερών) παρουσιάζονται επίσης με αυξομειώσεις, με την πιο εμφανή την μείωση των θανάτων που καταγράφηκαν από το 2009 στο 2010. Η μείωση αυτή είναι στατιστικά σημαντική ($p\text{-value}=0,04457 < 0,05$).

Οι μετανεογνικοί θάνατοι (28-365 ημέρες) παρουσιάζονται με φθίνουσα τάση κατά τα τελευταία δεκατρία χρόνια.

Πίνακας 6: Ποσοστά πρώιμης, όψιμης και μετανεογνικής θνησιμότητας (ανά 1 000 ζωντανές γεννήσεις), 2004-2016

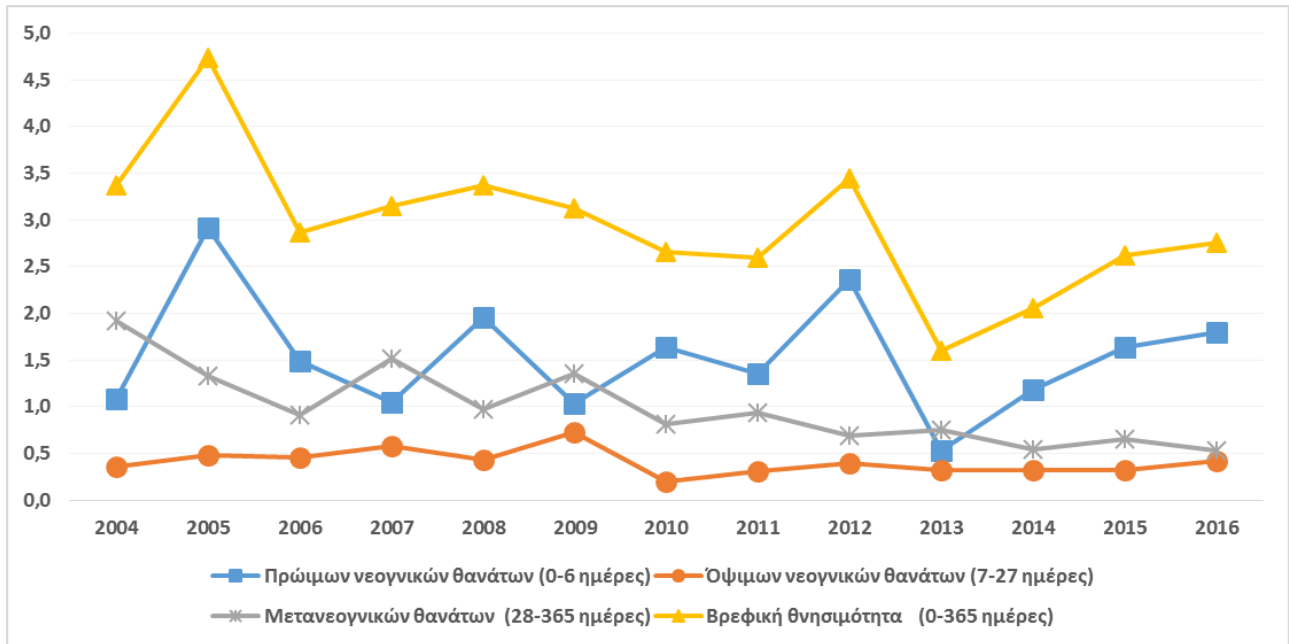
Ποσοστό θνησιμότητας / Έτος	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Πρώιμων νεογνικών θανάτων	1,1	2,9	1,5	1,0	2,0	1,0	1,6	1,4	2,4	0,5	1,2	1,6	1,8
Όψιμων νεογνικών θανάτων	0,4	0,5	0,5	0,6	0,4	0,7	0,2	0,3	0,4	0,3	0,3	0,3	0,4
Μετανεογνικών θανάτων	1,9	1,3	0,9	1,5	1,0	1,4	0,8	0,9	0,7	0,7	0,5	0,7	0,5
Βρεφική θνησιμότητα	3,4	4,7	2,9	3,1	3,4	3,1	2,7	2,6	3,4	1,6	2,1	2,6	2,7

¹⁵ Θνησιγονία ορίζεται ως ο εμβρυικός θάνατος, δηλαδή ο θάνατος ενός προϊόντος σύλληψης πριν από την πλήρη έξοδο ή εξαγωγή από το σώμα της μητέρας. Ο θάνατος εμφανίζεται από το γεγονός ότι μετά τον εν λόγω διαχωρισμό από τη μητέρα το έμβρυο δεν αναπνέει ούτε παρουσιάζει άλλες ζωτικές ενδείξεις, όπως είναι ο καρδιακός ρυθμός, ο σφυγμός του ομφάλιου λώρου ή οι κινήσεις των γραμμωτών μυών. Για τις περιπτώσεις θνησιγονίας, εφαρμόζεται τουλάχιστον ένα από τα τρία κριτήρια αναφοράς, με την εξής σειρά: 1) βάρος στη γέννηση, 2) ηλικία κύησης και 3) μήκος σώματος από την κορυφή της κεφαλής έως την πτέρνα. Βάρος στη γέννηση ίσο ή πάνω από 500g ή, όταν το κριτήριο του βάρους στη γέννηση δεν εφαρμόζεται, ηλικία κύησης ίση ή πάνω από 22 συμπληρωμένες εβδομάδες, ή όταν κανένα από τα δύο κριτήρια δεν εφαρμόζεται, μήκος σώματος από την κορυφή της κεφαλής έως την πτέρνα ίσο ή πάνω από 25 cm.

¹⁶ Περιγεννητική θνησιμότητα αφορά το σύνολο των θνησιγονιών και τους πρόωρους νεογνικούς θανάτους (0-6 ημερών).

¹⁷ Νεογνική θνησιμότητα (0-27 ημέρες), περιλαμβάνει το σύνολο των πρόωρων νεογνικών θανάτων (0-6 ημέρες) και των όψιμων νεογνικών θανάτων (7-27 ημέρες).

Διάγραμμα 8: Ποσοστά πρώιμης, όψιμης και μετανεογνικής θνησιμότητας (ανά 1 000 ζωντανές γεννήσεις), 2004-2016

Πίνακας 7: Κατανομή Αιτιών Θανάτου για το έτος 2016, κατά φύλο (Eurostat Shortlist, May 2012)

N	Disease or external cause	Males	Females	Total¹⁸
1	Infectious and parasitic diseases	62	70	132
1.1	Tuberculosis	2	0	2
1.2	AIDS (HIV-disease)	1	0	1
1.3	Viral hepatitis	5	1	6
1.4	Other infectious and parasitic diseases	54	69	123
2	Neoplasms	1324	778	546
2.1	Malignant neoplasms	758	522	1280
2.1.1	Malignant neoplasm of lip, oral cavity, pharynx	14	6	20
2.1.2	Malignant neoplasm of esophagus	7	1	8
2.1.3	Malignant neoplasm of stomach	31	28	59
2.1.4	Malignant neoplasm of colon, rectum and anus	74	42	116
2.1.5	Malignant neoplasm of liver and intrahepatic bile ducts	29	21	50
2.1.6	Malignant neoplasm of pancreas	46	36	82
2.1.7	Malignant neoplasm of larynx	10	0	10
2.1.8	Malignant neoplasm of trachea, bronchus, lung	197	62	259
2.1.9	Malignant melanoma of skin	13	5	18
2.1.10	Malignant neoplasm of breast	2	106	108
2.1.11	Malignant neoplasm of cervix uteri	–	13	13
2.1.12	Malignant neoplasm of other/unspecified parts of uterus	–	25	25
2.1.13	Malignant neoplasm of ovary	–	33	33
2.1.14	Malignant neoplasm of prostate	90	–	90
2.1.15	Malignant neoplasm of kidney	20	5	25
2.1.16	Malignant neoplasm of bladder	44	7	51
2.1.17	Malignant neoplasm of brain and central nervous system	23	21	44
2.1.18	Malignant neoplasm of thyroid	1	0	1
2.1.19	Hodgkin disease and lymphomas	23	14	37
2.1.20	Leukaemia	34	18	52
2.1.21	Other malignant neoplasm of lymphoid and haematopoietic tissue	13	14	27
2.1.22	Other malignant neoplasms	87	65	152
2.2	Non-malignant neoplasms (benign and uncertain)	20	24	44
3	Diseases of the blood and blood-forming organs and certain disorders involving the immune mechanism	22	25	47
4	Endocrine, nutritional and metabolic diseases	207	178	385
4.1	Diabetes mellitus	178	133	311
4.2	Other endocrine, nutritional and metabolic diseases	29	45	74
5	Mental and behavioural disorders	162	54	108
5.1	Dementia	50	104	154
5.2	Alcohol abuse (including alcoholic psychosis)	2	0	2
5.3	Drug dependence, toxicomania	1	0	1
5.4	Other mental and behavioural disorders	1	4	5
6	Diseases of the nervous system and the sense organs	108	116	224
6.1	Parkinson's disease	29	11	40
6.2	Alzheimer's disease	47	70	117

¹⁸ Ο συνολικός αριθμός θανάτων περιλαμβάνει όλους τους θανάτους που συνέβησαν στις ελεγχόμενες από την Κυπριακή Δημοκρατία περιοχές (κατοίκων Κύπρου & Εξωτερικού) και θανάτους κατοίκων Κύπρου που συνέβησαν στο εξωτερικό.

6.3	Other diseases of the nervous system and the sense organs	32	35	67
7	Diseases of the circulatory system	981	871	1852
7.1	Ischaemic heart diseases	443	203	646
7.1.1	Acute myocardial infarction	246	89	335
7.1.2	Other ischaemic heart diseases	197	114	311
7.2	Other heart diseases	251	286	537
7.3	Cerebrovascular diseases	163	200	363
7.4	Other diseases of the circulatory system	124	182	306
8	Diseases of the respiratory system	276	220	496
8.1	Influenza	2	1	3
8.2	Pneumonia	34	30	64
8.3	Chronic lower respiratory diseases	96	56	152
8.3.1	Asthma	4	13	17
8.3.2	Other chronic lower respiratory diseases	92	43	135
8.4	Other diseases of the respiratory system	144	133	277
9	Diseases of the digestive system	112	82	194
9.1	Ulcer of stomach, duodenum and jejunum	9	3	12
9.2	Chronic liver disease	28	9	37
9.3	Other diseases of the digestive system	75	70	145
10	Diseases of the skin and subcutaneous tissue	10	25	35
11	Diseases of the musculoskeletal system/connective tissue	8	18	26
11.1	Rheumatoid arthritis and osteoarthritis	3	5	8
11.2	Other diseases of the musculoskeletal syst/connect tissue	5	13	18
12	Diseases of the genitourinary system	98	104	202
12.1	Diseases of kidney and ureter	57	49	106
12.2	Other diseases of the genitourinary system	41	55	96
13	Complications of pregnancy, childbirth and puerperium	–	0	0
14	Certain conditions originating in the perinatal period	12	7	19
15	Congenital malformations and chromosomal abnormalities	11	8	19
16	Symptoms, signs, abnormal findings, ill-defined causes	69	98	167
16.1	Sudden infant death syndrome	0	0	0
16.2	Unknown and unspecified causes	20	16	36
16.3	Other symptoms, signs, ill-defined causes	49	82	131
17	External causes of morbidity and mortality	204	99	303
17.1	Accidents	159	84	249
17.1.1	Transport accidents	47	16	63
17.1.2	Accidental falls	28	12	40
17.1.3	Drowning and accidental submersion	17	5	22
17.1.4	Accidental poisoning	12	5	17
17.1.5	Other accidents	55	46	101
17.2	Suicide and intentional self-harm	31	5	36
17.3	Homicide, assault	7	5	12
17.4	Events of undetermined intent	0	0	0
17.5	Other external causes of injury and poisoning	7	5	12
		3012	2575	5587

Πίνακας 8: Κατανομή Αιτιών Θανάτου κατά αιτία θανάτου και μόνιμη διεύθυνση 2016, (Eurostat Shortlist, May 2012)

N	Disease or external cause	Residents of Cyprus	Non Resident s of Cyprus	Total
1	Infectious and parasitic diseases	128	4	132
1.1	Tuberculosis	2	0	2
1.2	AIDS (HIV-disease)	0	1	1
1.3	Viral hepatitis	6	0	6
1.4	Other infectious and parasitic diseases	120	3	123
2	Neoplasms	1319	5	1324
2.1	Malignant neoplasms	1275	5	1280
2.1.1	Malignant neoplasm of lip, oral cavity, pharynx	20	0	20
2.1.2	Malignant neoplasm of esophagus	8	0	8
2.1.3	Malignant neoplasm of stomach	59	0	59
2.1.4	Malignant neoplasm of colon, rectum and anus	116	0	116
2.1.5	Malignant neoplasm of liver and intrahepatic bile ducts	50	0	50
2.1.6	Malignant neoplasm of pancreas	82	0	82
2.1.7	Malignant neoplasm of larynx	10	0	10
2.1.8	Malignant neoplasm of trachea, bronchus, lung	257	2	259
2.1.9	Malignant melanoma of skin	18	0	18
2.1.10	Malignant neoplasm of breast	107	1	108
2.1.11	Malignant neoplasm of cervix uteri	13	0	13
2.1.12	Malignant neoplasm of other/unspecified parts of uterus	25	0	25
2.1.13	Malignant neoplasm of ovary	32	1	33
2.1.14	Malignant neoplasm of prostate	90	0	90
2.1.15	Malignant neoplasm of kidney	25	0	25
2.1.16	Malignant neoplasm of bladder	51	0	51
2.1.17	Malignant neoplasm of brain and central nervous system	43	1	44
2.1.18	Malignant neoplasm of thyroid	1	0	1
2.1.19	Hodgkin disease and lymphomas	37	0	37
2.1.20	Leukaemia	52	0	52
2.1.21	Other malignant neoplasm of lymphoid and haematopoietic tissue	27	0	27
2.1.22	Other malignant neoplasms	152	0	152
2.2	Non-malignant neoplasms (benign and uncertain)	44	0	44
3	Diseases of the blood and blood-forming organs and certain disorders involving the immune mechanism	47	0	47
4	Endocrine, nutritional and metabolic diseases	385	0	385
4.1	Diabetes mellitus	311	0	311
4.2	Other endocrine, nutritional and metabolic diseases	74	0	74
5	Mental and behavioural disorders	161	1	162
5.1	Dementia	154	0	154
5.2	Alcohol abuse (including alcoholic psychosis)	2	0	2
5.3	Drug dependence, toxicomania	1	0	1
5.4	Other mental and behavioural disorders	4	1	5
6	Diseases of the nervous system and the sense organs	223	1	224
6.1	Parkinson's disease	40	0	40
6.2	Alzheimer's disease	117	0	117
6.3	Other diseases of the nervous system and the sense organs	66	1	67

7	Diseases of the circulatory system	1796	56	1852
7.1	Ischaemic heart diseases	613	33	646
7.1.1	Acute myocardial infarction	303	32	335
7.1.2	Other ischaemic heart diseases	310	1	311
7.2	Other heart diseases	528	9	537
7.3	Cerebrovascular diseases	353	10	363
7.4	Other diseases of the circulatory system	302	4	306
8	Diseases of the respiratory system	490	6	496
8.1	Influenza	3	0	3
8.2	Pneumonia	63	1	64
8.3	Chronic lower respiratory diseases	151	1	152
8.3.1	Asthma	17	0	17
8.3.2	Other chronic lower respiratory diseases	134	1	135
8.4	Other diseases of the respiratory system	273	4	277
9	Diseases of the digestive system	191	3	194
9.1	Ulcer of stomach, duodenum and jejunum	12	0	12
9.2	Chronic liver disease	37	0	37
9.3	Other diseases of the digestive system	142	3	145
10	Diseases of the skin and subcutaneous tissue	35	0	35
11	Diseases of the musculoskeletal system/connective tissue	26	0	26
11.1	Rheumatoid arthritis and osteoarthritis	8	0	8
11.2	Other diseases of the musculoskeletal syst/connective tissue	18	0	18
12	Diseases of the genitourinary system	201	1	202
12.1	Diseases of kidney and ureter	105	1	106
12.2	Other diseases of the genitourinary system	96	0	96
13	Complications of pregnancy, childbirth and puerperium	0	0	0
14	Certain conditions originating in the perinatal period	17	2	19
15	Congenital malformations and chromosomal abnormalities	19	0	19
16	Symptoms, signs, abnormal findings, ill-defined causes	165	2	167
16.1	Sudden infant death syndrome	0	0	0
16.2	Unknown and unspecified causes	35	1	36
16.3	Other symptoms, signs, ill-defined causes	130	1	131
17	External causes of morbidity and mortality	269	34	303
17.1	Accidents	215	28	243
17.1.1	Transport accidents	55	8	63
17.1.2	Accidental falls	37	3	40
17.1.3	Drowning and accidental submersion	9	13	22
17.1.4	Accidental poisoning	16	1	17
17.1.5	Other accidents	98	3	101
17.2	Suicide and intentional self-harm	32	4	36
17.3	Homicide, assault	10	2	12
17.4	Events of undetermined intent	0	0	0
17.5	Other external causes of injury and poisoning	12	0	12
		5472	115	5587

Αιτίες Θανάτου κατά ηλικιακή ομάδα 2004-2016

Ηλικίες 0-14 ετών

Κατά την περίοδο 2004-2016 συνέβησαν 593 θάνατοι παιδιών κατά τη βρεφική μέχρι και την ηλικία των 14 ετών. Τα αγόρια ήσαν 339 (57 %) ενώ τα κορίτσια 254 (43 %).

Οι κυριότερες αιτίες στην ομάδα αυτή είναι εκείνες που σχετίζονται με την περιγεννητική περίοδο (219, 37 %), οι συγγενείς δυσμορφίες και χρωματοσωμικές ανωμαλίες (82, 14 %), οι εξωτερικές αιτίες (73, 12 %), τα νεοπλάσματα (52, 9 %) και οι ασθένειες του νευρικού συστήματος και αισθητηρίων οργάνων (29, 5 %). Οι υπόλοιποι 138 θάνατοι (23 %) οφείλονταν σε άλλες κατηγορίες ασθενειών.

Περιγεννητικής περιόδου

Οι 134 (61 %) θάνατοι αφορούν αγόρια και οι 85 (39 %) κορίτσια.

Συγγενείς δυσμορφίες και χρωμοσωμικές ανωμαλίες

48 θάνατοι (59 %) αφορούν αγόρια και 34 θάνατοι (41 %) κορίτσια.

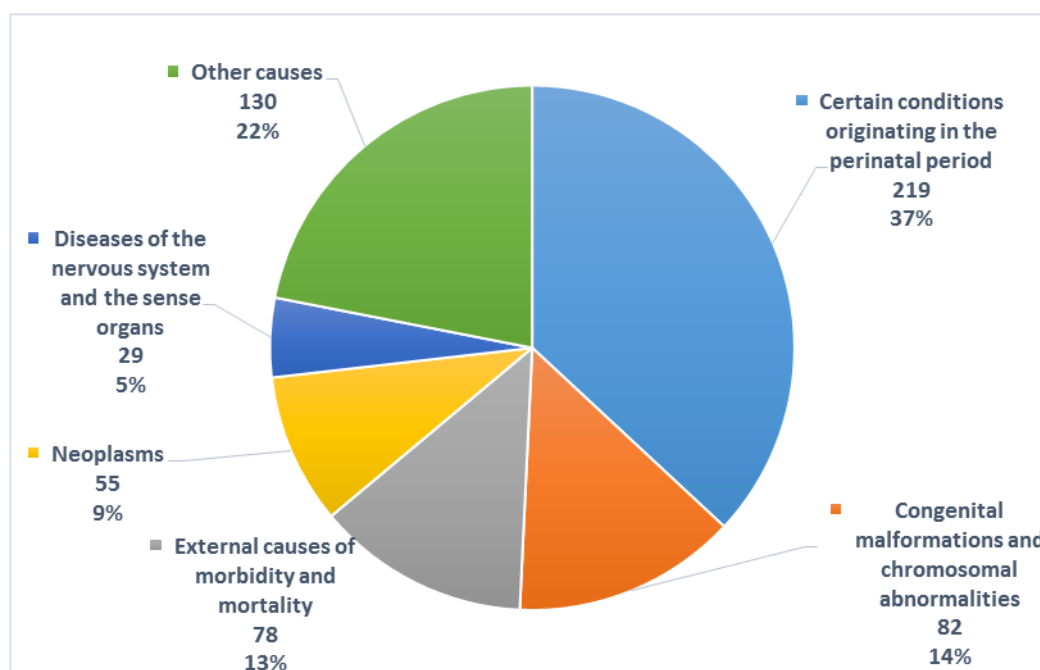
Εξωτερικές αιτίες

Το μεγαλύτερο ποσοστό καταλαμβάνουν τα ατυχήματα (73, 94 %). Αναλύοντας τα ατυχήματα, παρατηρούμε ότι 44 θάνατοι (60,3 %) οφείλονται σε μεταφορικά ατυχήματα και 12 θάνατοι (16,4%) οφείλονταν σε πνιγμό. Οι υπόλοιποι 17 θάνατοι (23,3 %) οφείλονταν σε άλλες κατηγορίες ατυχημάτων.

Νεοπλάσματα

Η αναλογία κακοήθων νεοπλασμάτων προς ενδοεπιθηλιακούς καρκίνους είναι 4 : 1. Πιο αναλυτικά, από τους 45 κακοήθους καρκίνους, οι 15 θάνατοι (33,3 %) οφείλονται σε λευχαιμία, 6 θάνατοι (13,3 %) οφείλονται σε κακοήθη καρκίνο του εγκεφάλου και οι υπόλοιποι 24 (53,3 %) σε άλλες κατηγορίες κακοήθων νεοπλασμάτων.

Διάγραμμα 9: Θάνατοι παιδιών ηλικίας 0-14 ετών κατά κατηγορία αιτιών θανάτου για την περίοδο 2004-2016

Ηλικίες 15-34 ετών

Κατά την περίοδο 2004-2016 συνέβησαν 1 598 θάνατοι (δηλαδή 2,3 % όλων των θανάτων της περιόδου 2004-2016) σε άτομα ηλικίας από 15 έως 34 ετών. Οι άνδρες ήσαν 1 199 (75 %) και οι γυναίκες 399 (25 %).

Οι κυριότερες αιτίες θανάτου είναι οι εξωτερικές αιτίες (996, 62 %), τα νεοπλάσματα (181, 11%) και οι ασθένειες του κυκλοφορικού συστήματος (143, 8,9 %). Ακολουθούν οι ασθένειες του νευρικού συστήματος (53, 3,3 %) και οι ασθένειες του πεπτικού συστήματος (23, 1,4 %).

Εξωτερικές αιτίες

Οι άνδρες ήσαν 824, (83 %) και οι γυναίκες 172, (17 %). Το μεγαλύτερο ποσοστό καταλαμβάνουν τα ατυχήματα 765 θάνατοι (77 %). Αναλύοντας τα ατυχήματα βλέπουμε ότι τα μεταφορικά ατυχήματα, 548 θάνατοι (72 %) καταλαμβάνουν την πρώτη αιτία θανατηφόρων ατυχημάτων, εκ των οποίων οι 455 ήσαν άντρες (83%) και οι 93 θάνατοι ήσαν γυναίκες (17 %). Οι αυτοκτονίες είναι η δεύτερη αιτία θανάτων από εξωτερικές αιτίες, με 139 θανάτους (14 %), ακολουθούμενες από τους φόνους, 65 θάνατοι (7 %). Οι υπόλοιποι 27 θάνατοι (3 %) οφείλονται σε άλλες κατηγορίες θανατηφόρων ατυχημάτων.

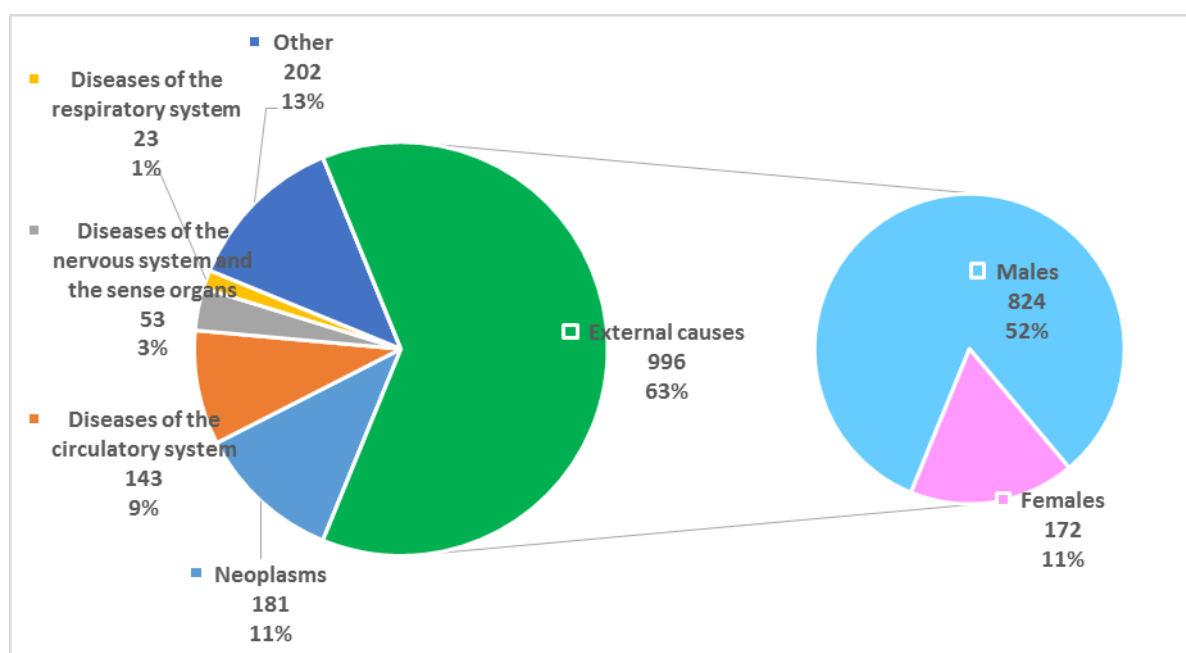
Νεοπλάσματα

Το μεγαλύτερο ποσοστό αφορά τα κακοήθη νεοπλάσματα, 172 θάνατοι (95 %). Είχαμε 20 θανάτους (12 %) από λευχαιμία, 20 θανάτους από κακοήθες νεόπλασμα του εγκεφάλου και του νευρικού συστήματος (12 %) και 16 θανάτους (9 %) από ασθένεια Hodgkin και λέμφωμα. Ακολουθούν οι θάνατοι λόγω κακοήθους νεοπλάσματος του μαστού (15 θάνατοι, 9 %). Οι υπόλοιποι 101 θάνατοι (59 %) αφορούν άλλες κατηγορίες κακοήθων νεοπλασμάτων.

Ασθένειες του κυκλοφορικού συστήματος

Είχαμε 64 (45 %) θανάτους λόγω ισχαιμικής καρδιοπάθειας, εκ των οποίων οι 52 (36,3 % του συνολικού αριθμού θανάτων λόγω ασθενειών του κυκλοφορικού συστήματος) ήσαν άντρες και οι 12 (8,3 %) ήσαν γυναίκες. Επίσης είχαμε 49 θανάτους (34 %) λόγω άλλων ασθενειών της καρδιάς. Οι υπόλοιποι 30 θάνατοι (21 %) οφείλονται σε άλλες κατηγορίες των ασθενειών του κυκλοφορικού συστήματος.

Διάγραμμα 10: Θάνατοι ατόμων ηλικίας 15-34 ετών κατά κατηγορία αιτιών θανάτου για την περίοδο 2004-2016

Ηλικίες 35-64 ετών

Κατά την περίοδο 2004-2016, συνέβησαν 10 598 θανάτους (δηλαδή, 15 % όλων των θανάτων της περιόδου 2004-2016). Οι άνδρες ήσαν 6 982 (66 %) και οι γυναίκες 3 616 (34 %).

Οι κυριότερες αιτίες θανάτου είναι τα νεοπλάσματα (3 923, 37 %), οι ασθένειες του κυκλοφορικού συστήματος (3 271, 31 %), οι εξωτερικές αιτίες (1 128, 11 %). Με μικρότερα ποσοστά ακολουθούν οι ασθένειες των ενδοκρινών αδένων της θρέψης και του μεταβολισμού (422, 4 %) και οι ασθένειες του πεπτικού συστήματος (373, 3,5 %). Οι υπόλοιποι 1 481 θάνατοι (14 %) αφορούν όλες τις άλλες κατηγορίες αιτιών θανάτου.

Νεοπλάσματα

Το μεγαλύτερο ποσοστό αφορά θανάτους από κακοήθες νεοπλάσματα (3 826, 98 %). Κατά τα τελευταία 13 χρόνια είχαμε 790 θανάτους (20 %) λόγω κακοήθους καρκίνου τραχείας, βρόγχου και πνεύμονα, 543 θανάτους (14 %) λόγω κακοήθους καρκίνου μαστού, 300 θανάτους (8 %) λόγω ορθοκολικού καρκίνου, 230 θανάτους λόγω κακοήθους καρκίνου παγκρέατος (6 %) και 187 θανάτους λόγω κακοήθους καρκίνου στομάχου (5 %). Οι υπόλοιποι 1 757 θάνατοι (45 %) αφορούν άλλες κατηγορίες κακοήθων καρκίνων. Επίσης, είχαμε 97 θανάτους (2,4 %) ενδοεπιθηλιακών καρκίνων.

Ασθένειες του κυκλοφορικού συστήματος

Οι 2 003 θάνατοι (61 %) οφείλονται σε ισχαιμικές καρδιοπάθειες, εκ των οποίων οι 1 674 ήσαν άντρες (84 %) και οι 329 ήσαν γυναίκες (16 %). Το μεγαλύτερο ποσοστό των ισχαιμικών καρδιοπαθειών οφείλεται σε οξύ έμφραγμα του μυοκαρδίου (1 705, 85 %). Οι 412 θάνατοι (13 %) οφείλονται σε αγγειοεγκεφαλικές ασθένειες, οι 501 (15 %) οφείλονται σε άλλες ασθένειες της καρδιάς. Οι υπόλοιποι 355 θάνατοι (11 %) οφείλονται σε άλλες ασθενειών του κυκλοφορικού συστήματος.

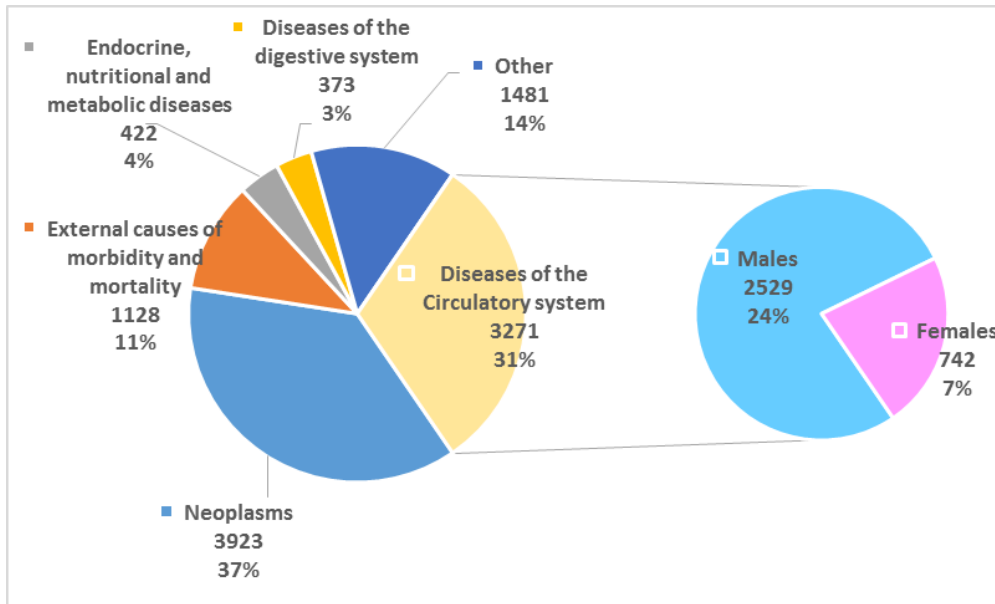
Εξωτερικές αιτίες

Είχαμε 782 θανάτους λόγω ατυχήματος (69 %), εκ των οποίων το μεγαλύτερο ποσοστό οφείλεται στα μεταφορικά ατυχήματα (376, 48 %). Ακολουθούν οι πτώσεις (96, 12 %), οι πνιγμοί (89, 11 %). Οι υπόλοιποι 221 θάνατοι (28 %) οφείλονται σε άλλες κατηγορίες ατυχημάτων. Την περίοδο 2004-2016 είχαμε 219 θανάτους (19 % του συνολικού αριθμού θανάτων από εξωτερικές αιτίες) λόγω αυτοκτονιών, 84 θανάτους (7 %) λόγω ανθρωποκτονίας. Οι υπόλοιποι 43 θάνατοι (4 %) οφείλονται σε άλλες κατηγορίες εξωτερικών αιτιών.

Ασθένειες των ενδοκρινών αδένων της θρέψης

Είχαμε 324 θανάτους λόγω σακχαρώδους διαβήτη (77 %). Οι 226 ήσαν άντρες (70 %) και οι 98 ήσαν γυναίκες (30 %). Οι υπόλοιποι 98 θάνατοι (23 %) αφορούν άλλες ασθένειες των ενδοκρινών αδένων.

Διάγραμμα 11: Θάνατοι ατόμων ηλικίας 35-64 ετών κατά κατηγορία αιτιών θανάτου για την περίοδο 2004-2016

Ηλικίες 65 ετών και άνω

Κατά την περίοδο 2004-2016 συνέβησαν 57 105 θάνατοι (δηλαδή 82 % όλων των θανάτων της περιόδου 2004-2016) σε άτομα ηλικίας 65 ετών και άνω. Οι άνδρες ήσαν 28 421 (49,8 %) και οι γυναίκες 28 684 (50,2 %).

Οι κυριότερες αιτίες θανάτου είναι οι ασθένειες του κυκλοφορικού συστήματος (22 635, 40 %), τα νεοπλάσματα (11 252, 20 %), οι ασθένειες του αναπνευστικού συστήματος (4 909, 8,6 %), οι ασθένειες των ενδοκρινών αδένων της θρέψης του μεταβολισμού (4 847, 8,5 %). Οι υπόλοιποι θάνατοι (13 462 , 23,6 %) αφορούν άλλες κατηγορίες αιτιών θανάτου.

Ασθένειες του κυκλοφορικού συστήματος

Είχαμε 6 760 θανάτους λόγω ισχαιμικής καρδιοπάθειας (30 %), εκ των οποίων οι 3 017 θάνατοι προκλήθηκαν από οξύ έμφραγμα μυοκαρδίου (45 %). Επίσης, είχαμε 4 753 θανάτους (21 %) που οφείλονται σε αγγειοεγκεφαλικές ασθένειες. Οι υπόλοιποι 11 122 θάνατοι (49 %) οφείλονται σε άλλες ασθένειες του κυκλοφορικού συστήματος.

Νεοπλάσματα

Από τους 10 855 θανάτους λόγω καοήθους νεοπλάσματος (96 %), το μεγαλύτερο ποσοστό οφείλεται σε θανάτους λόγω καοήθους νεοπλάσματος της τραχείας του βρόγχου και του πνεύμονα (1 909, 18 %), ακολουθούμενο από τους θανάτους λόγω καοήθους νεοπλάσματος του προστάτη (1 078, 10 %), ορθοκολικού καρκίνου (1 007, 9 %), μαστού (766, 7 %). Οι υπόλοιποι 6 095 θάνατοι (56 %) αφορούν άλλες κατηγορίες κακοήθων νεοπλασμάτων.

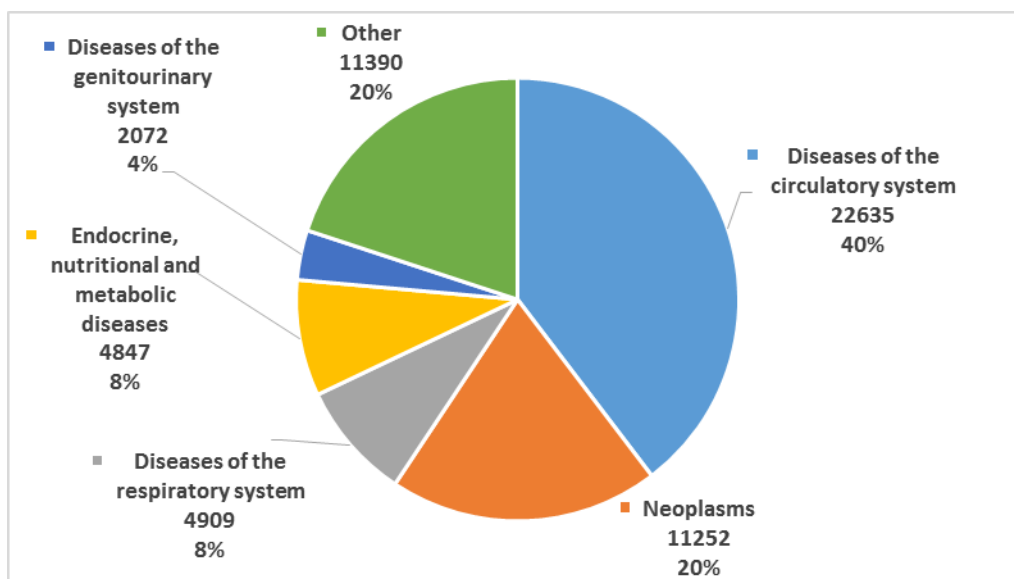
Ασθένειες του αναπνευστικού συστήματος

Από τους 1 490 θανάτους (30 %) που οφείλονται σε ασθένειες του κατώτερου αναπνευστικού συστήματος, οι 256 θάνατοι (17 %) οφείλονται στο άσθμα. Επίσης, τα τελευταία 13 έτη είχαμε 970 θανάτους (20 %) λόγω πνευμονίας και μόλις 15 θανάτους (0,3 %) λόγω γρίπης. Οι υπόλοιποι 2 434 θάνατοι (49,6 %) οφείλονται σε άλλες ασθένειες του αναπνευστικού συστήματος

Ασθένειες των ενδοκρινών αδένων της θρέψης

Είχαμε 4 188 θανάτους (86,4 %) λόγω σακχαρώδους διαβήτη. Οι υπόλοιποι 659 θάνατοι (13,6 %) οφείλονται σε άλλες κατηγορίες ασθενειών ενδοκρινών αδένων και της θρέψης.

Διάγραμμα 12: Θάνατοι ατόμων ηλικίας 65+ ετών κατά κατηγορία αιτιών θανάτου για την περίοδο 2004-2016

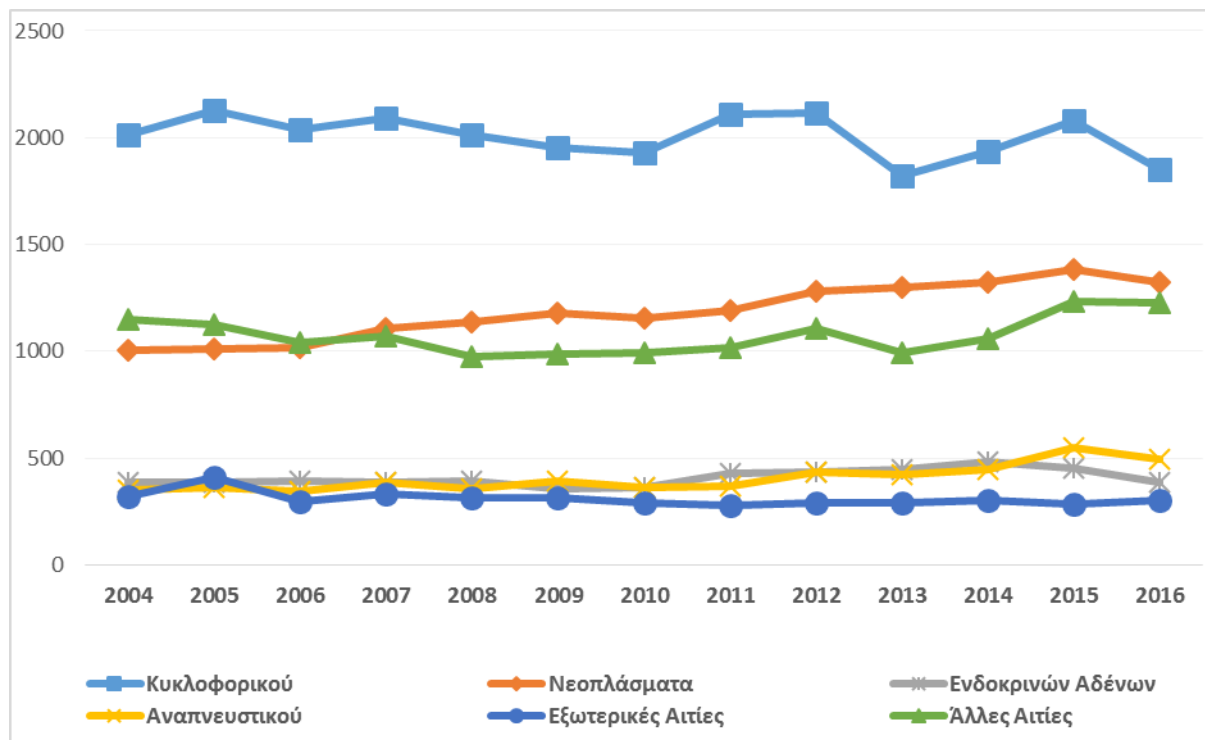
Κυριότερες Αιτίες Θανάτου 2004-2016

Με βάση τη διεθνή ταξινόμηση των ασθενειών, κατά τα τελευταία δεκατρία χρόνια (2004-2016) οι ασθένειες του Κυκλοφορικού συστήματος, τα Νεοπλασμάτα, των Ενδοκρινών αδένων, του Αναπνευστικού συστήματος και οι Εξωτερικές αιτίες, είναι οι πέντε κυριότερες κατηγορίες αιτιών θανάτου στην Κύπρο.

Πίνακας 9: Κυριότερες Αιτίες Θανάτου για την περίοδο 2004-2016

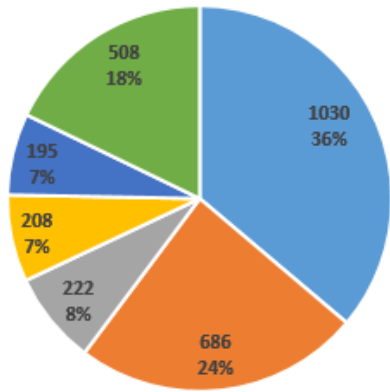
Έτος Θανάτου	Αιτίες Θανάτου					
	Κυκλοφορικού	Νεοπλασμάτα	Ενδοκρινών Αδένων	Αναπνευστικού	Εξωτερικές Αιτίες	Άλλες Αιτίες
2004	2014	1005	389	349	319	1148
2005	2125	1012	387	364	410	1127
2006	2040	1017	390	343	294	1041
2007	2092	1109	387	389	330	1073
2008	2015	1139	393	356	314	977
2009	1951	1177	359	394	313	988
2010	1929	1154	365	360	293	992
2011	2112	1193	426	366	277	1018
2012	2113	1278	434	434	293	1107
2013	1822	1298	444	424	290	994
2014	1936	1321	480	445	300	1056
2015	2081	1384	451	548	285	1235
2016	1852	1324	385	496	303	1227
Σύνολο	26082	15411	5290	5268	4021	13983

Διάγραμμα 13: Διαχρονική τάση κυριότερων αιτιών θανάτου για την περίοδο 2004-2016

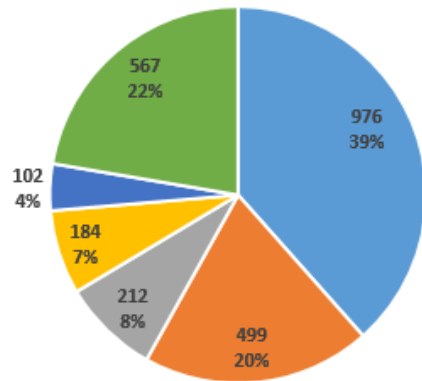
Διάγραμμα 14:Κυριότερες Αιτίες Θανάτου κατά φύλο (μέσος όρος περιόδου 2004-2016)

Άνδρες
(Αριθμός θανάτων – μέσος όρος = 2849)

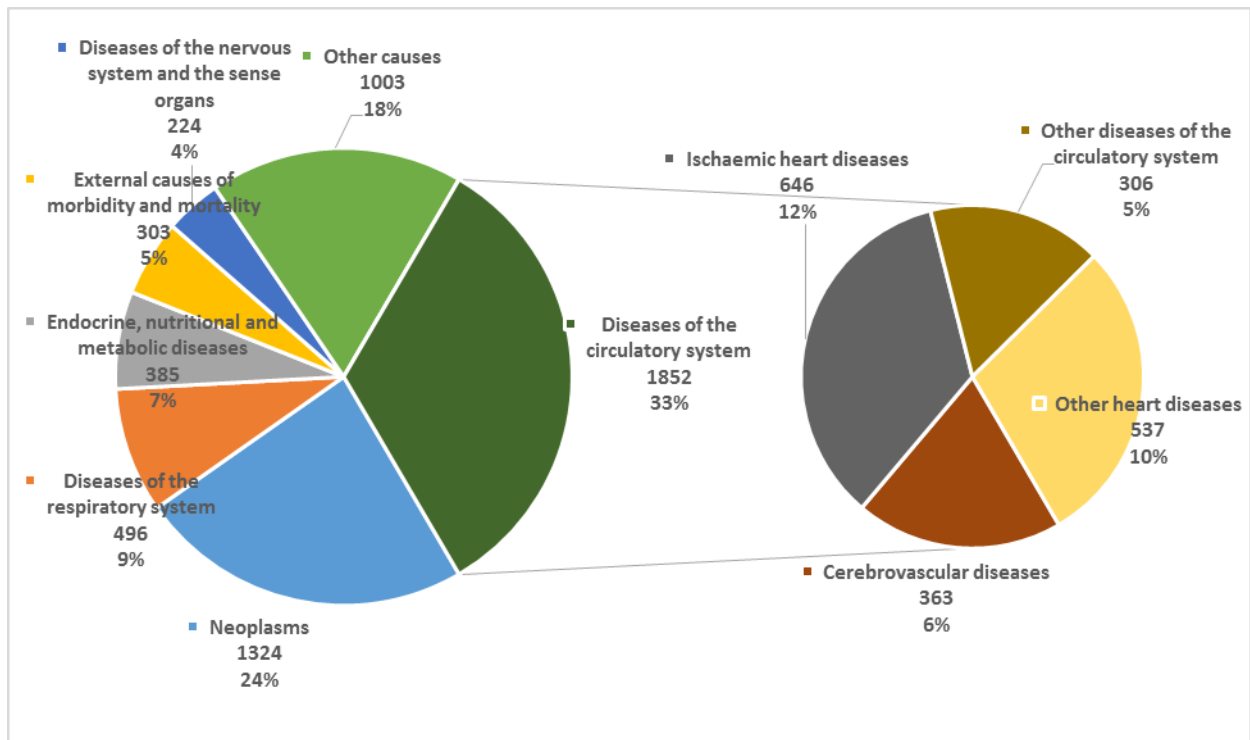

- Diseases of the circulatory system
- Neoplasms
- Endocrine, nutritional and metabolic diseases
- Diseases of the respiratory system
- External causes of morbidity and mortality
- Other causes

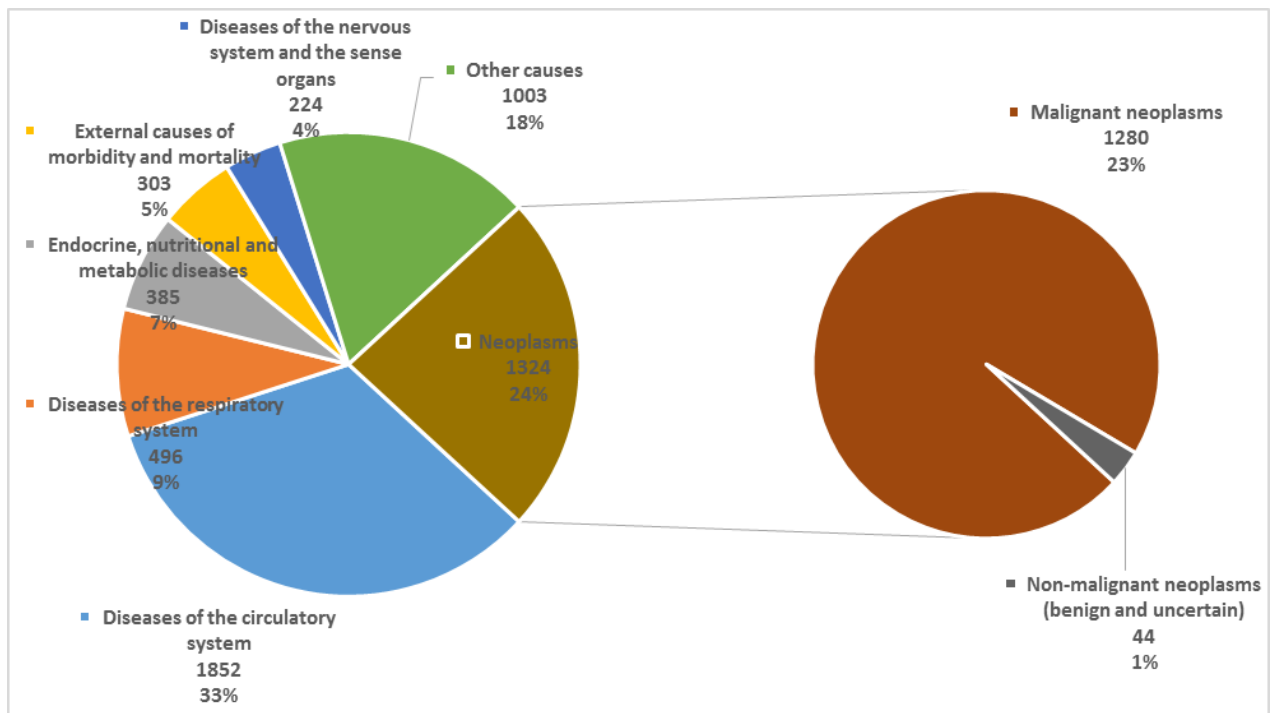
Γυναίκες
(Αριθμός θανάτων – μέσος όρος = 2540)

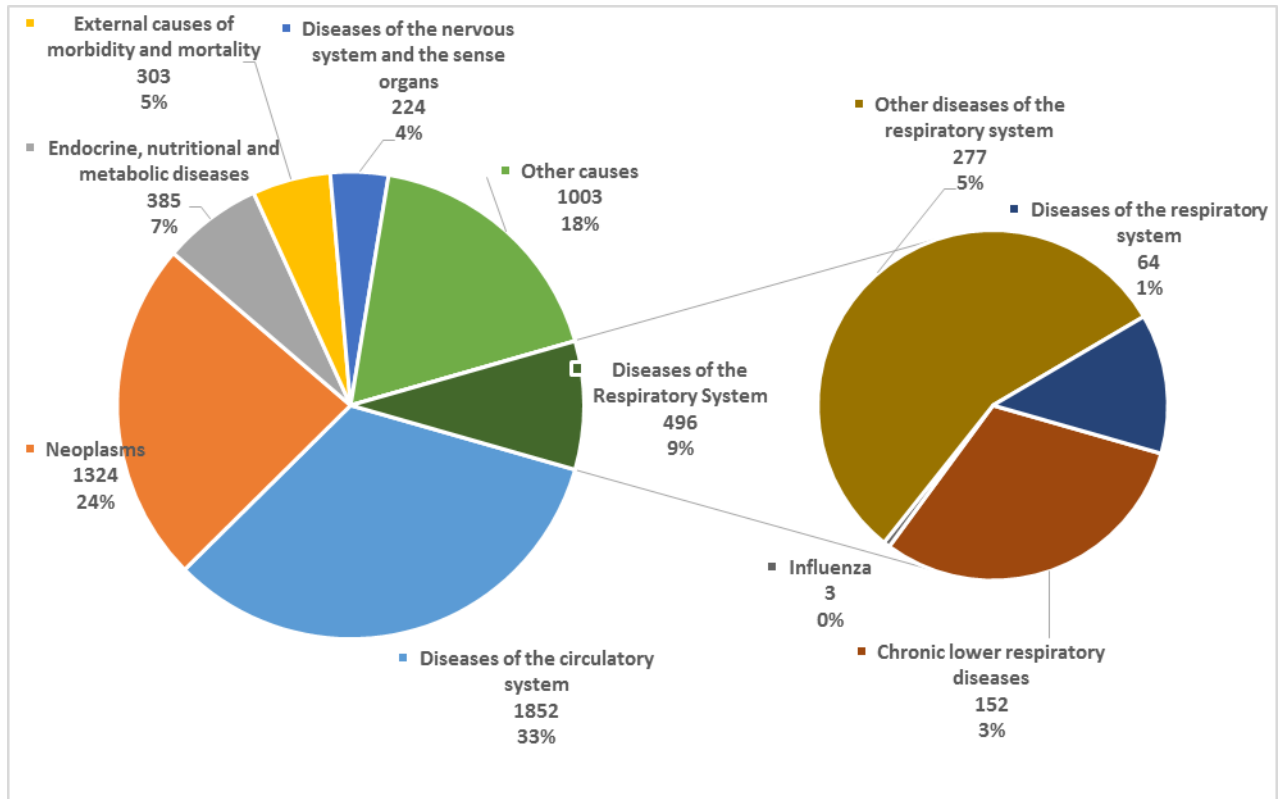
Διάγραμμα 15: Κυριότερες Αιτίες Θανάτου, 2016, (Ανάλυση Ασθενειών του Κυκλοφορικού Συστήματος: 1852)

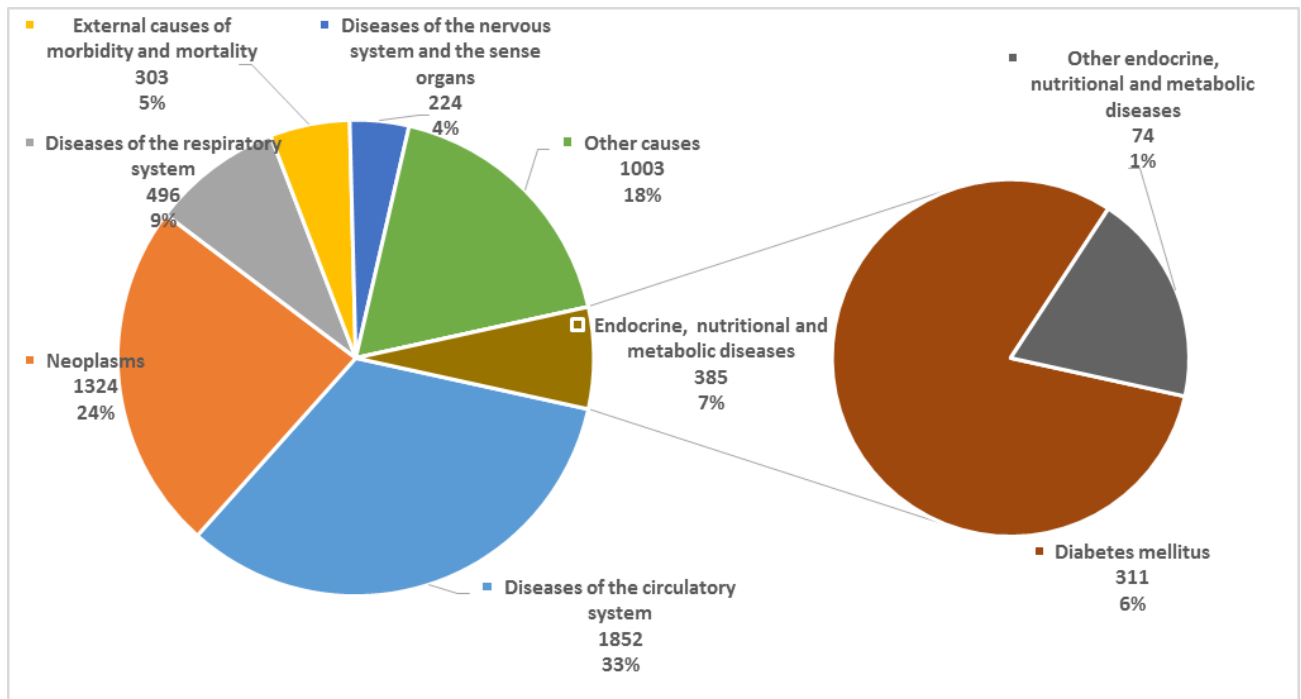
Διάγραμμα 16: Κυριότερες Αιτίες Θανάτου, 2016 (Ανάλυση Νεοπλασμάτων: 1324)

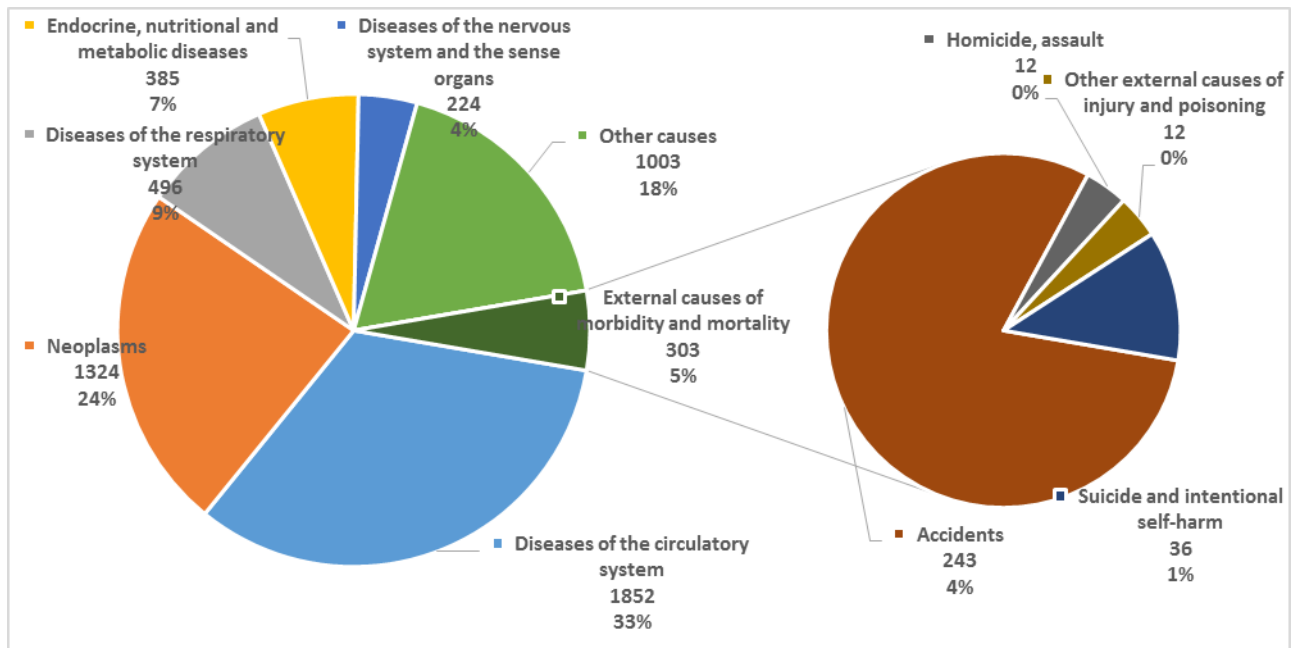
Διάγραμμα 17: Κυριότερες Αιτίες Θανάτου, 2016 (Ανάλυση Ασθενειών του Αναπνευστικού Συστήματος: 496)

Διάγραμμα 18:Κυριότερες Αιτίες Θανάτου, 2016 (Ανάλυση Ασθενειών των Ενδοκρινών αδένων, θρέψης και μεταβολισμού: 385)

Διάγραμμα 19:Κυριότερες Αιτίες Θανάτου, 2016 (Τραύματα και δηλητηριάσεις από εξωτερικές αιτίες: 303)

Με βάση τα πιο πάνω γραφήματα, το έτος 2016, το 33 % του συνολικού αριθμού θανάτων οφείλεται σε ασθένειες του κυκλοφορικού. Ένας στους τέσσερις πεθαίνει λόγω νεοπλασμάτων. Επίσης, 9 % του συνολικού αριθμού θανάτων οφείλεται σε ασθένειες του αναπνευστικού συστήματος. Έξι στους εκατό θανάτους οφείλονται σε σακχαρώδη διαβήτη. Τέλος, πέντε ανά εκατό θανάτους οφείλονται σε εξωτερικές αιτίες εκ των οποίων το μεγαλύτερο ποσοστό οφείλεται σε ατυχήματα (80 % του συνολικού αριθμού θανάτων λόγω εξωτερικών αιτιών).

Κατανομή Αιτιών Θανάτου με βάση το Global Burden of disease cause categories (WHO)¹⁹

Η κατηγοριοποίηση των Αιτιών Θανάτου με βάση το Global Health Estimates of Disease Cause Categories του ΠΟΥ (Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας) οι αιτίες θανάτου διακρίνονται σε τρεις ομάδες:

- **Ομάδα I:** Λοιμώδη νοσήματα, ασθένειες της μητέρας, της περιγεννητικής περιόδου και διατροφικών συνθηκών (Communicable, maternal, perinatal and nutritional conditions)
- **Ομάδα II:** Χρόνια νοσήματα (Non-Communicable diseases)
- **Ομάδα III:** Τραυματισμοί (Injuries)
- Ασαφείς αιτίες θανάτου (ill-defined causes)

Την περίοδο 2004-2016:

- Η **Ομάδα I** αφορά 2 756 θανάτους (4 % του συνολικού αριθμού θανάτου της περιόδου 2004-2016), εκ των οποίων οι 1 351 αφορούν άντρες (49 %) και οι 1 405 γυναίκες (51 %).
- Το μεγαλύτερο ποσοστό θανάτων αφορά την **Ομάδα II** (59 692 θανάτους, 85 %), εκ των οποίων οι 31 422 θάνατοι αφορούν άντρες (53 %) και οι 28 270 γυναίκες (47 %).
- Η **Ομάδα III** αφορά 3 914 θανάτους (6 %) εκ των οποίων οι 2 608 αφορούν άντρες και οι υπόλοιποι 1 306 θάνατοι αφορούν γυναίκες (αναλογία 2:1).

Ένας μεγάλος αριθμός θανάτων συμπεριλαμβάνεται στην κατηγορία των **ασαφών αιτιών** (3693 θάνατοι, 5 % του συνολικού αριθμού θανάτων για την περίοδο 2004-2016). Η κατηγορία αυτή δημιουργεί προβλήματα στην ποιότητα των δεδομένων. Στις πλείστες χώρες συμπεριλαμβανομένης και της Κύπρου, οι ασαφείς αιτίες καταλαμβάνουν τις πρώτες θέσεις των κυριότερων αιτιών. Αυτό υποδεικνύει σοβαρά προβλήματα στην πιστοποίηση των θανάτων και κατ' επέκταση στην κωδικοποίηση τους.

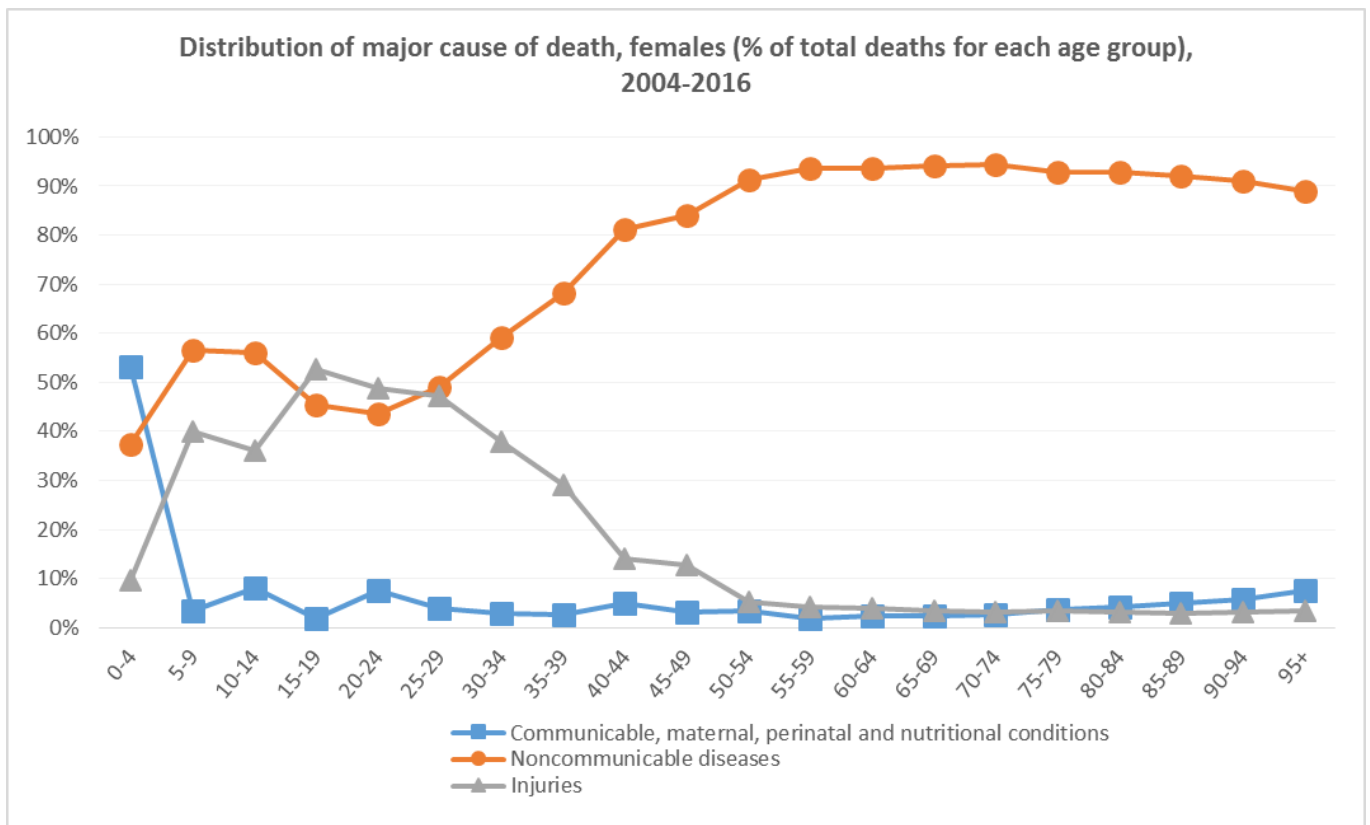
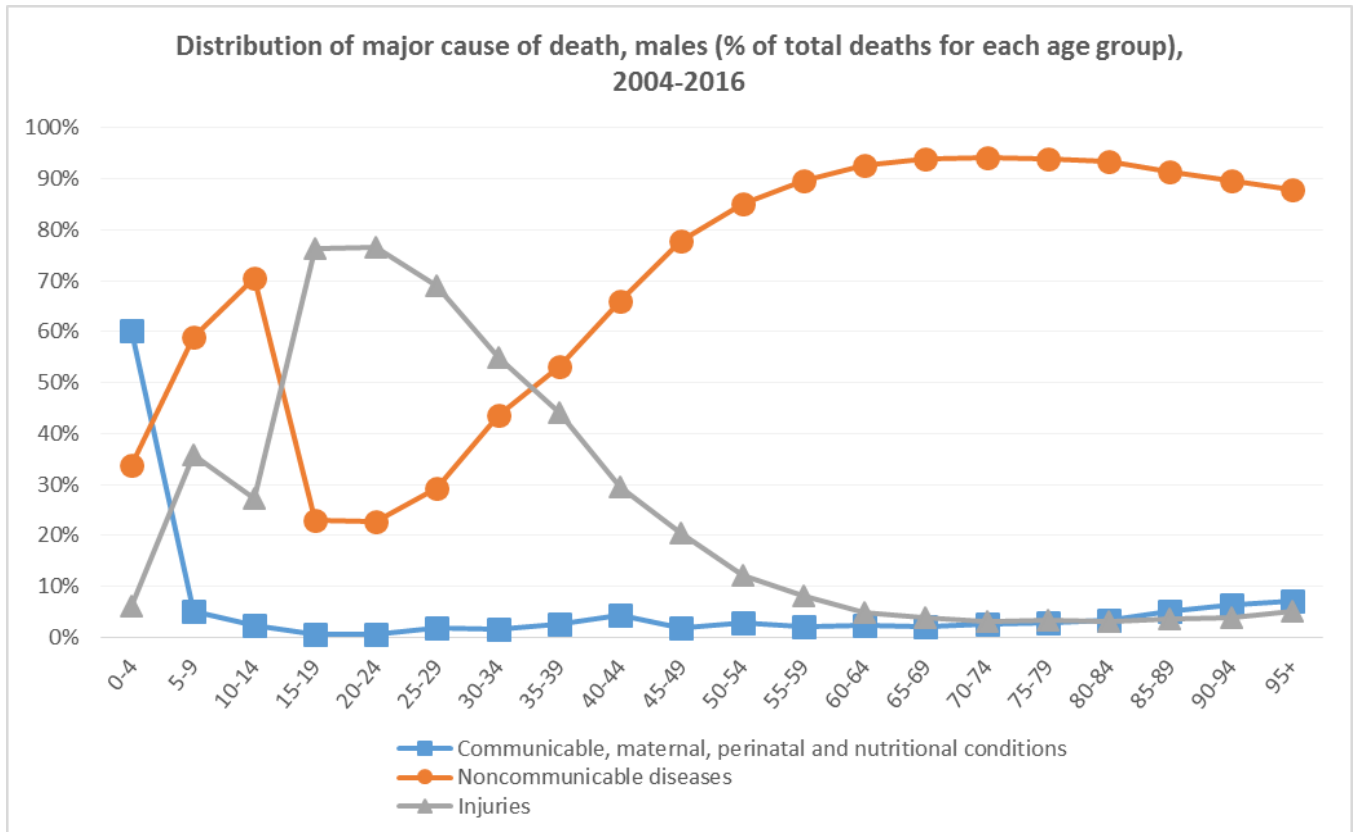
¹⁹

http://www.who.int/healthinfo/statistics/GlobalCOD_method.pdf

Πίνακας 10: Κατανομή Αιτιών Θανάτου με βάση το Global Burden of Disease Cause Categories (WHO) κατά φύλο, 2004-2016 (αναπροσαρμογή των ill-defined causes)

Age group (95+)	Males			Females		
	Communicable, maternal, perinatal and nutritional conditions	Non-Communicable diseases	Injuries	Communicable, maternal, perinatal and nutritional conditions	Non-Communicable diseases	Injuries
0-4	148	83	15	101	71	18
5-9	2	25	15	1	20	14
10-14	1	37	14	2	16	10
15-19	1	45	150	1	27	31
20-24	2	78	263	6	37	41
25-29	6	96	227	4	55	53
30-34	5	145	183	4	85	55
35-39	10	202	167	4	116	49
40-44	23	351	157	15	242	42
45-49	14	592	155	13	339	51
50-54	33	986	140	21	578	34
55-59	38	1562	140	17	828	38
60-64	59	2251	120	29	1155	49
65-69	70	3158	130	44	1726	61
70-74	112	3984	131	70	2475	80
75-79	152	4931	172	167	4182	159
80-84	199	5597	192	276	6198	209
85-89	269	4918	199	345	6345	201
90-94	201	2809	123	251	3934	133
95+	81	1006	59	142	1681	65
Total	1427	32857	2752	1516	30110	1393

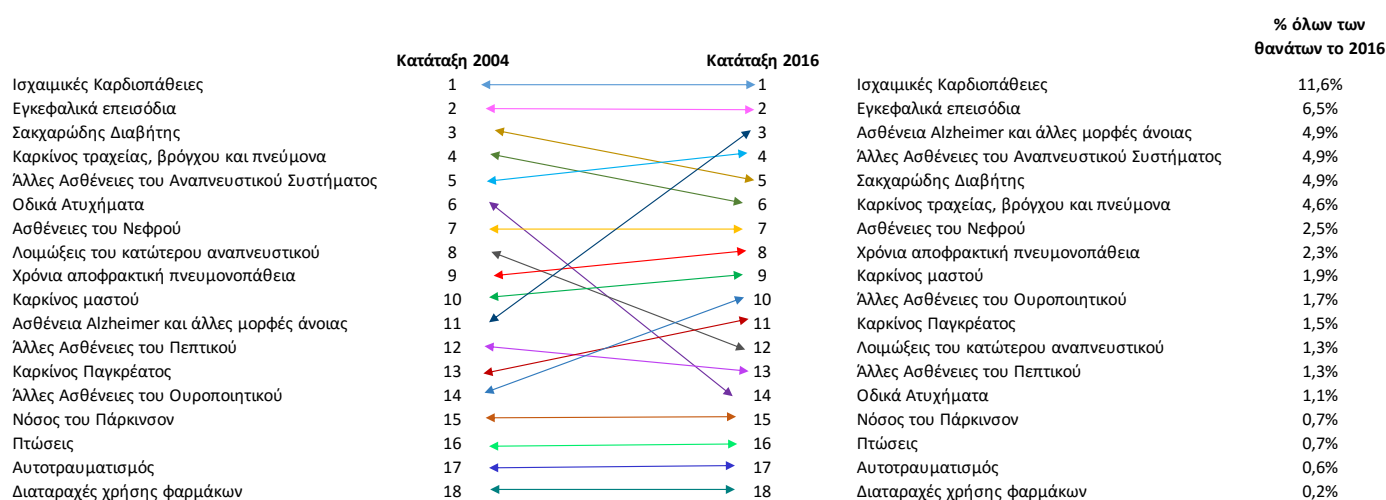
Διάγραμμα 20: Κατανομή Κυριότερων Αιτιών Θανάτου με βάση το Global Burden of Disease Cause Categories (WHO), 2004-2016

Πίνακας 11: Αναλογία Λοιμωδών και Χρόνιων νοσημάτων, 2004-2016

Causes of death	Males	Females	Both sexes
Communicable, maternal, perinatal and nutritional conditions	1351	1405	2756
Non-Communicable diseases	31422	28270	59692
Injuries	2608	1306	3914
Ill-defined	1655	2038	3693
Ratio: Non-Communicable to Communicable Diseases	23,3	20,1	21,7

Διάγραμμα 21: Σύγκριση κατάταξης κύριων αιτιών θανάτου 2004 και 2016 (Global Burden of Disease Cause Categories - WHO)

Με βάση το Διάγραμμα 21, οι ισχαιμικές καρδιοπάθειες και τα εγκεφαλικά επεισόδια καταλαμβάνουν το 18,1 % του συνολικού αριθμού θανάτων για το έτος 2016. Σημαντικό είναι το γεγονός ότι συγκρίνοντας τα δύο έτη 2004 και 2016, βλέπουμε ότι το Alzheimer και άλλες μορφές άνοιας αυξήθηκαν ως ποσοστό του συνολικού αριθμού θανάτων σημαντικά. Πιο αναλυτικά, κατά το 2004 το Alzheimer και άλλες μορφές άνοιας καταλάμβαναν το 1,3 % του συνολικού αριθμού θανάτων για το 2004, σε σχέση με το 2016, όπου το ποσοστό αυτό αυξήθηκε σημαντικά και αφορά το 4,9 % του συνολικού αριθμού θανάτων για το 2016. Η αύξηση αυτή είναι στατιστικά σημαντική σε επίπεδο σημαντικότητας 5% ($p\text{-value}=0 < 0,05$).

Ο Σακχαρώδης Διαβήτης αφορούσε το 6,7 % του συνολικού αριθμού θανάτων για το έτος 2004. Το ποσοστό αυτό μειώθηκε στο 4,9 % το 2016. Η μείωση αυτή είναι στατιστικά σημαντική σε επίπεδο σημαντικότητας 5%. Κατά το 2016 οι άλλες ασθένειες του αναπνευστικού έχουν αυξηθεί ως ποσοστό του συνολικού αριθμού θανάτων και η αύξηση αυτή είναι στατιστικά σημαντική σε επίπεδο σημαντικότητας 5% (από 2,5 % του συνολικού αριθμού θανάτων του 2004 σε 4,9% το 2016).

Θάνατοι λόγω καρκίνου της τραχείας, βρόγχου και πνεύμονα καταλαμβάνουν το 4,6 % του συνολικού αριθμού θανάτων για το 2016. Το ποσοστό αυτό αυξήθηκε σε σχέση με το 2004, όπου αποτελούσε το 3,2 % του συνολικού αριθμού θανάτων (για το έτος 2004). Η αύξηση αυτή είναι στατιστικά σημαντική σε επίπεδο σημαντικότητας 5%. Τα οδικά ατυχήματα παρουσιάζουν μείωση και η μείωση αυτή είναι επίσης στατιστικά σημαντική (από 2,4 % του συνολικού αριθμού θανάτων το 2004 σε 1,1 % το 2016).

Ανάλυση ασαφών Αιτιών Θανάτου (Ill-defined causes)

Κατά τη διαδικασία της ιατρικής πιστοποίησης ενός θανάτου ο κάθε πιστοποιών γιατρός θα πρέπει να καταβάλλει κάθε δυνατή προσπάθεια, ώστε να καθοριστεί η ορθή υποκείμενη αιτία θανάτου για τον κάθε αποθανόντα. Αυτό, θα έχει ως αποτέλεσμα τη διεξαγωγή ασφαλών συμπερασμάτων σε σχέση με τις κυριότερες αιτίες θανάτου και τις ανάγκες που συντρέχουν σε θέματα δημόσιας παρέμβασης για την κάθε χώρα. Όταν γίνεται κατανομή των αιτιών θανάτου σε ασαφείς αιτίες τότε δεν μπορούμε να διεξάγουμε ακριβή συμπεράσματα σε σχέση με τη δημόσια υγεία μιας χώρας. Επίσης, εάν το ποσοστό των ασαφών αιτιών σε σχέση με τον συνολικό αριθμό θανάτων είναι μεγάλο (μεγαλύτερο του 10%), τότε η κατανομή των αιτιών θανάτων θα είναι μεροληπτική και αναξιόπιστη.

Οι ασαφείς αιτίες θανάτου προέρχονται από δύο πηγές: (α) από θανάτους με μη καθορισμένες ή αγνώστου αιτιολογίας αιτίες (ill-defined) και (β) από τους θανάτους οι οποίοι κατηγοριοποιούνται σε ασαφείς ή ακαθόριστες διαγνώσεις (δηλαδή, η κατηγορία θανάτου είναι γνωστή αλλά η διάγνωση παραπέμπει σε ασαφή υποκείμενη αιτία θανάτου).

Για την περίοδο 2004-2016 είχαμε 14 734 θανάτους (21 % του συνολικού αριθμού θανάτων) με ασαφή αιτία θανάτου εκ των οποίων ένας στους πέντε θανάτους (25 %) κατηγοριοποιείται στις ακαθόριστες αιτίες και οι υπόλοιποι θάνατοι (75 %) παρόλο που κατηγοριοποιούνται με ασαφείς ή ακαθόριστες διαγνώσεις εντούτοις στη πλειονότητα μας βοηθάνε να εντοπίσουμε τις γενικές κατηγορίες θανάτου (π.χ ασθένειες του κυκλοφορικού, αναπνευστικού κλπ) με αποτέλεσμα να είναι πιο εύκολο για τους τεχνοκράτες να δράσουν σε συγκεκριμένους τομείς.

Σαν γενική αρχή πρέπει το ποσοστό των ασαφών αιτιών θανάτου να μην είναι μεγαλύτερο από το 10% για θανάτους ατόμων ηλικίας 65 ετών και άνω και να είναι μικρότερο του 5% για θανάτους ατόμων ηλικίας μικρότερης των 65 ετών.

Στην Κύπρο τα ποσοστά αυτά ξεπερνούν τα προαναφερθέντα ποσοστά. Πιο συγκεκριμένα, το 2016 το ποσοστό ασαφών αιτιών θανάτου για άτομα ηλικίας μικρότερης των 65 ετών είναι 8,4% σε σχέση με τον συνολικό αριθμό θανάτων ατόμων ηλικίας 0-64 ετών και το αντίστοιχο ποσοστό ατόμων ηλικίας 65 και άνω είναι 17 % (ως ποσοστό του συνολικού αριθμού θανάτου ατόμων 65 και άνω).

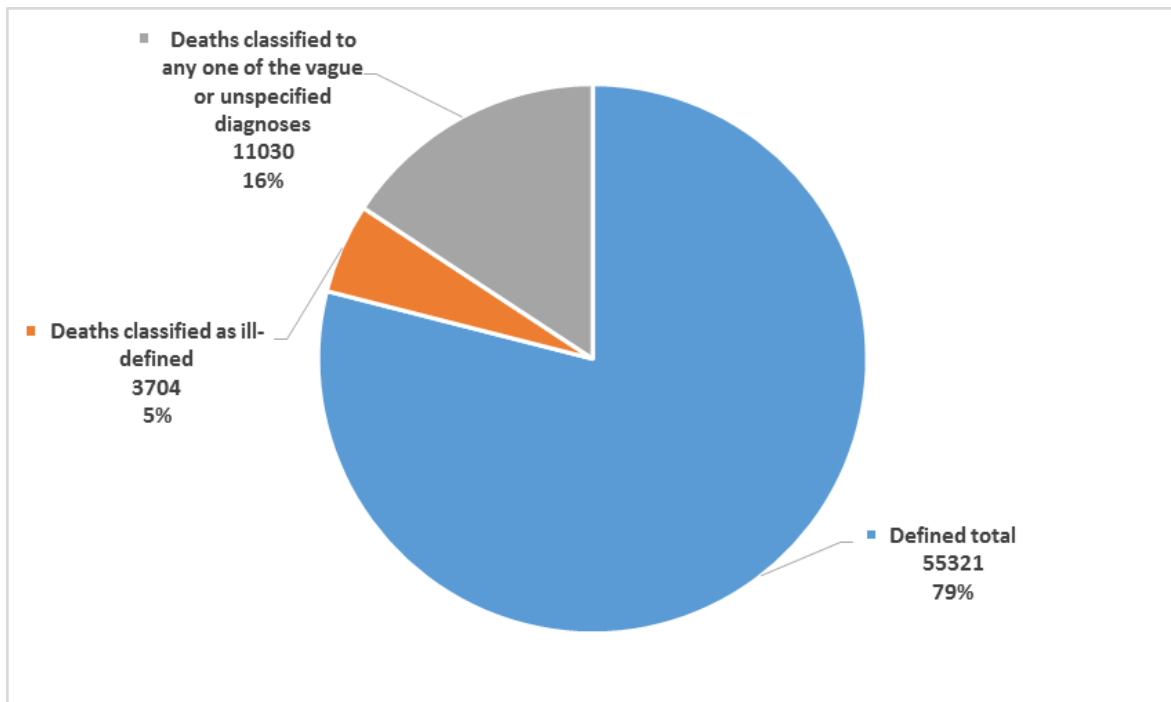
Το ποσοστό των ασαφών αιτιών θανάτου σε σχέση με το σύνολο των θανάτων τείνει να είναι ψηλότερο για τους θανάτους που συμβαίνουν σε μεγαλύτερες ηλικίες. Υπάρχουν αρκετές πιθανές αιτιολογίες για το φαινόμενο αυτό, εκ των οποίων είτε αρκετοί θάνατοι ατόμων μεγαλύτερης ηλικίας συμβαίνουν εκτός των νοσηλευτηρίων είτε λόγω της ύπαρξης πολλαπλών νοσημάτων στα ηλικιωμένα άτομα να καθίσταται δύσκολη η πιστοποίηση της ακριβούς νοσηρής κατάστασης που οδήγησε στο θάνατο.

Για να μπορέσουμε να μειώσουμε τα ποσοστά κατανομής των ασαφών αιτιών τόσο στα άτομα ηλικίας κάτω των 65 όσο και στα άτομα άνω των 65 ετών θα πρέπει η πιστοποίηση των θανάτων από τους πιστοποιούντες ιατρούς να βελτιωθεί με το να δίνεται η ακριβής αιτία θανάτου και όλες οι νοσηρές καταστάσεις που οδήγησαν στο θάνατο.

Πίνακας 12: Κατηγοριοποίηση αιτιών θανάτου με βάση την σαφήνεια της υποκείμενης αιτίας θανάτου, 2004-2016

Causes of death	Total
Defined total	55321
Deaths classified as ill-defined	3704
Deaths classified to any one of the vague or unspecified diagnoses	11030
Total	70055

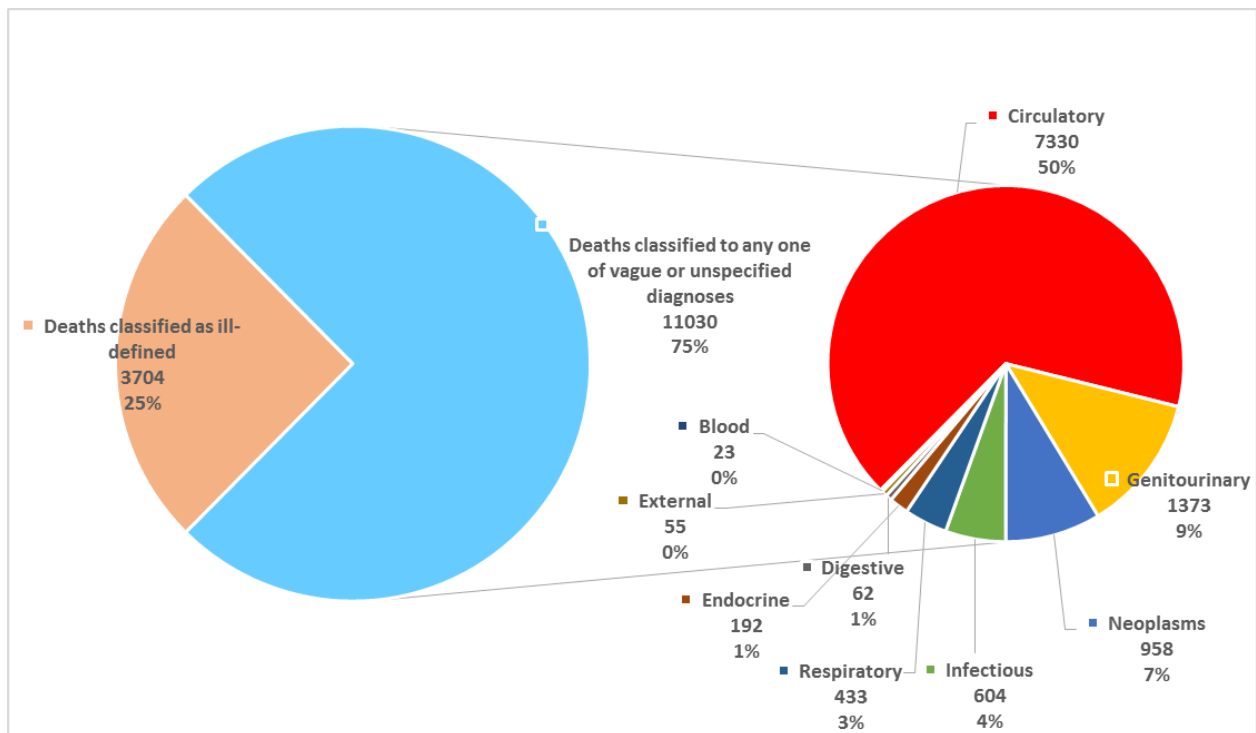
Διάγραμμα 22: Κατηγοριοποίηση αιτιών θανάτου με βάση την σαφήνεια της υποκείμενης αιτίας θανάτου, 2004-2016

Πίνακας 13: Ανάλυση ασαφών αιτιών θανάτου, 2004-2016

Ill-defined codes	Number
Deaths classified as ill-defined	3 704
Deaths classified to any one of vague or unspecified diagnoses	11 030
Circulatory	7 330
Genitourinary	1 373
Neoplasms	958
Infectious	604
Respiratory	433
Endocrine	192
Digestive	62
External	55
Blood	23
Total	14 734

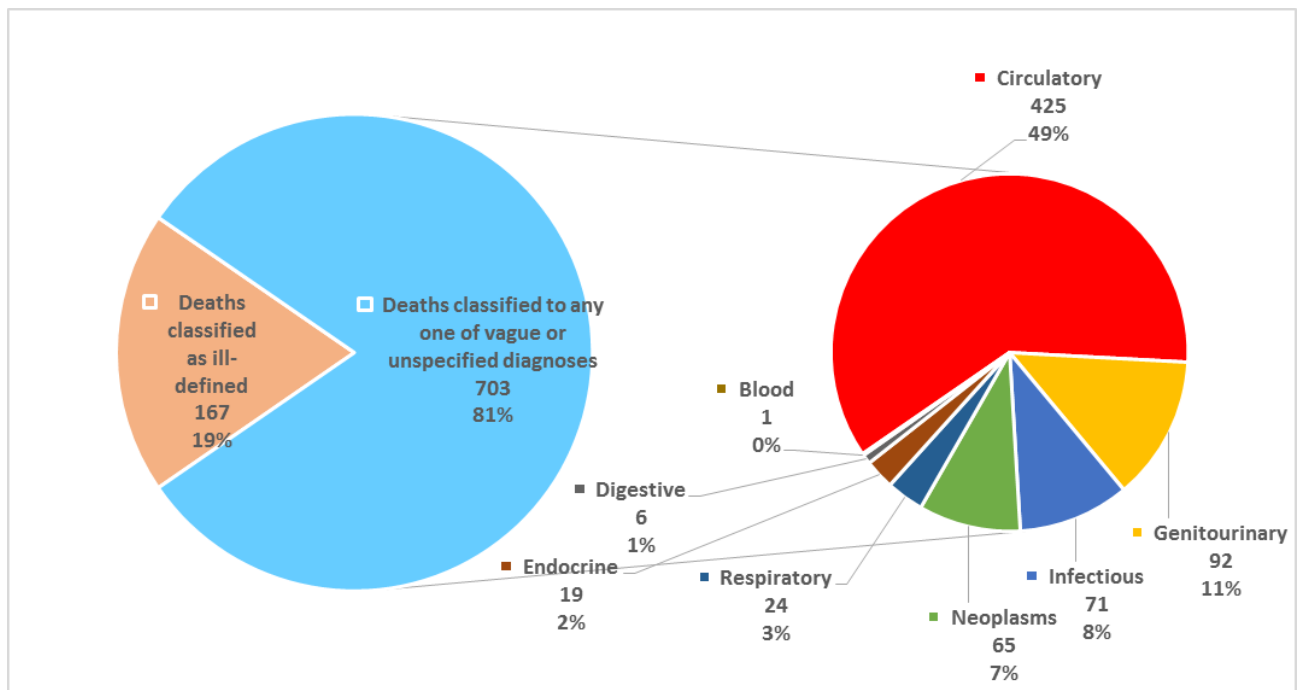
Διάγραμμα 23: Ανάλυση ασαφών αιτιών θανάτου, 2004-2016

Πίνακας 14: Ανάλυση ασαφών αιτιών θανάτου, 2016

Ill-defined causes by chapter	Total
Deaths classified as ill-defined	167
Deaths classified to any one of vague or unspecific diagnoses	703
Circulatory	425
Genitourinary	92
Infectious	71
Neoplasms	65
Respiratory	24
Endocrine	19
Digestive	6
Blood	1
Total	870

Διάγραμμα 24: Ανάλυση ασαφών αιτιών θανάτου, 2016

Ποσοστά θνησιμότητας για τις κυριότερες αιτίες θανάτου

Τα ακαθάριστα ποσοστά θνησιμότητας δεν λαμβάνουν υπόψη τους την κατανομή των φύλων και της ηλικίας στο πληθυσμό μιας χώρας, καθώς επίσης κοινωνικοοικονομικούς, περιβαλλοντικούς και άλλους παράγοντες. Για παράδειγμα, πληθυσμοί με μεγάλο ποσοστό νέων ατόμων ή μεγάλο ποσοστό ηλικιωμένων ατόμων (δεδομένου ότι όλοι άλλοι παράγοντες είναι ίδιοι), έχουν μεγαλύτερα ακαθάριστα ποσοστά θνησιμότητας. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι οι νέοι και οι ηλικιωμένοι έχουν μεγαλύτερα ρίσκα θνησιμότητας. Επίσης τα ποσοστά θνησιμότητας είναι μεγαλύτερα στους άντρες σε σχέση με τις γυναίκες.

Συχνά, η σύγκριση των ακαθάριστων ποσοστών θνησιμότητας μπορεί να δώσει λανθασμένη εικόνα, λόγω διαφορετικής ηλικιακής κατανομής των πληθυσμών μιας χώρας. Για το λόγο αυτό, θα πρέπει να υπολογίζονται τα σταθμισμένα ποσοστά θνησιμότητας.

Για το έτος 2016, το ακαθάριστο ποσοστό θνησιμότητας για τους άντρες είναι 702,7 ενώ για τις γυναίκες 580,6 θάνατοι ανά 100 000 πληθυσμό²⁰.

Σε σχέση με το σύνολο των αιτιών θανάτου, τα σταθμισμένα ποσοστά (με βάση την κατανομή του ευρωπαϊκού πληθυσμού²¹) είναι 561,8 θάνατοι ανά 100000 για τους άντρες και 366,9 για τις γυναίκες. Όσο αφορά τις ασθένειες του κυκλοφορικού συστήματος, είχαμε 180,4 και 116,1 θανάτους ανά 100 000 αντίστοιχα για άντρες και γυναίκες. Σε μικρότερα ποσοστά παρουσιάζονται τα νεοπλάσματα, με 146,8 και 89,8 θανάτους, για άντρες και γυναίκες αντίστοιχα. Με μικρότερα ποσοστά ακολουθούν οι ασθένειες του αναπνευστικού συστήματος (49,7 και 30,3 για άντρες και γυναίκες αντίστοιχα ανά 100 000), οι ασθένειες των ενδοκρινών αδένων (38,4 για τους άντρες και 24,4 θάνατοι για τις γυναίκες ανά 100 000). Τέλος οι εξωτερικές αιτίες παρουσιάζονται με μεγαλύτερο σταθμισμένο ποσοστό θνησιμότητας για τους άντρες (37,7 θάνατοι ανά 100 000) σε σχέση με τις γυναίκες (14,0 θάνατοι ανά 100 000).

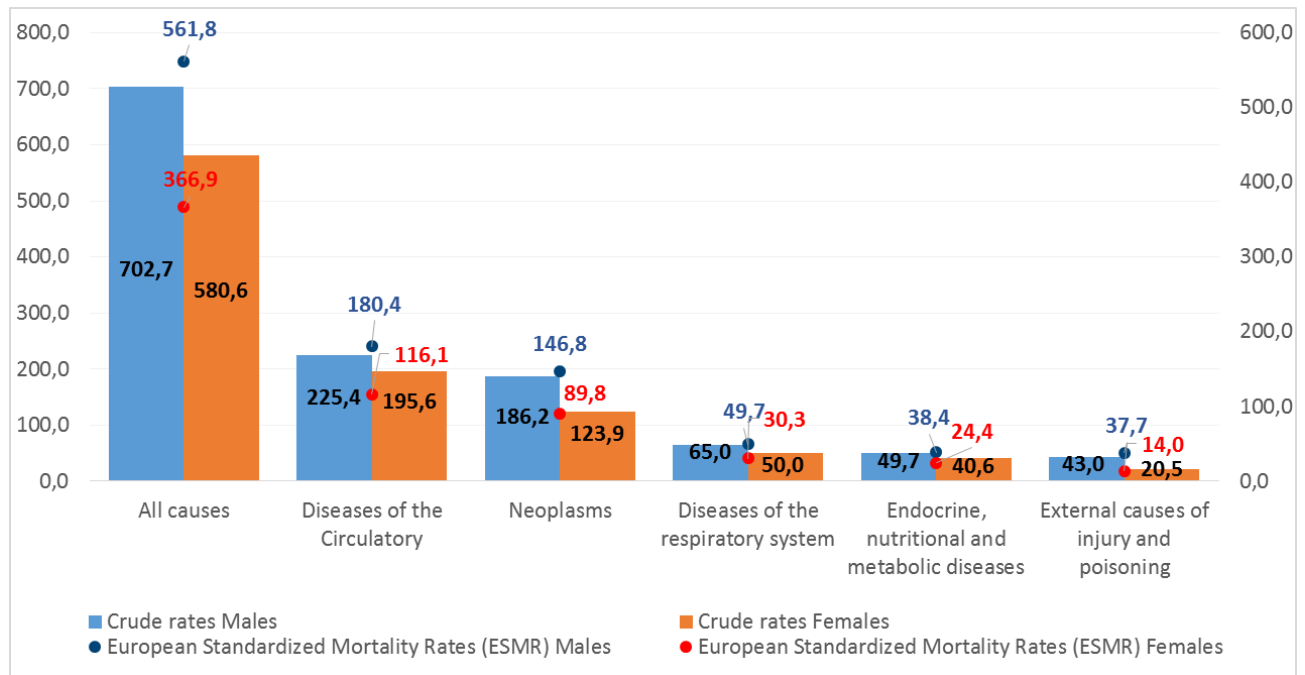
Πίνακας 15: Ακαθάριστα και σταθμισμένα ποσοστά θνησιμότητας (με βάση την κατανομή του Ευρωπαϊκού Πληθυσμού), κατά φύλο, 2016

Cause of death	Crude rates		European Standardized Mortality Rates (ESMR)	
	Males	Females	Males	Females
All causes	702,7	580,6	561,8	366,9
Diseases of the Circulatory	225,4	195,6	180,4	116,1
Neoplasms	186,2	123,9	146,8	89,8
Diseases of the respiratory system	65,0	50,0	49,7	30,3
Endocrine, nutritional and metabolic diseases	49,7	40,6	38,4	24,4
External causes of injury and poisoning	43,0	20,5	37,7	14,0

²⁰ Για τον υπολογισμό του ακαθάριστου ποσοστού θνησιμότητας για το 2016 χρησιμοποιήθηκε ο de jure πληθυσμός στο τέλος του χρόνου για το 2016.

²¹ <http://data.euro.who.int/hfad/help/Technical%20notes.htm>

Διάγραμμα 25: Ακαθάριστα ποσοστά θνησιμότητας κυριότερων αιτιών θανάτου, κατά φύλο, 2016

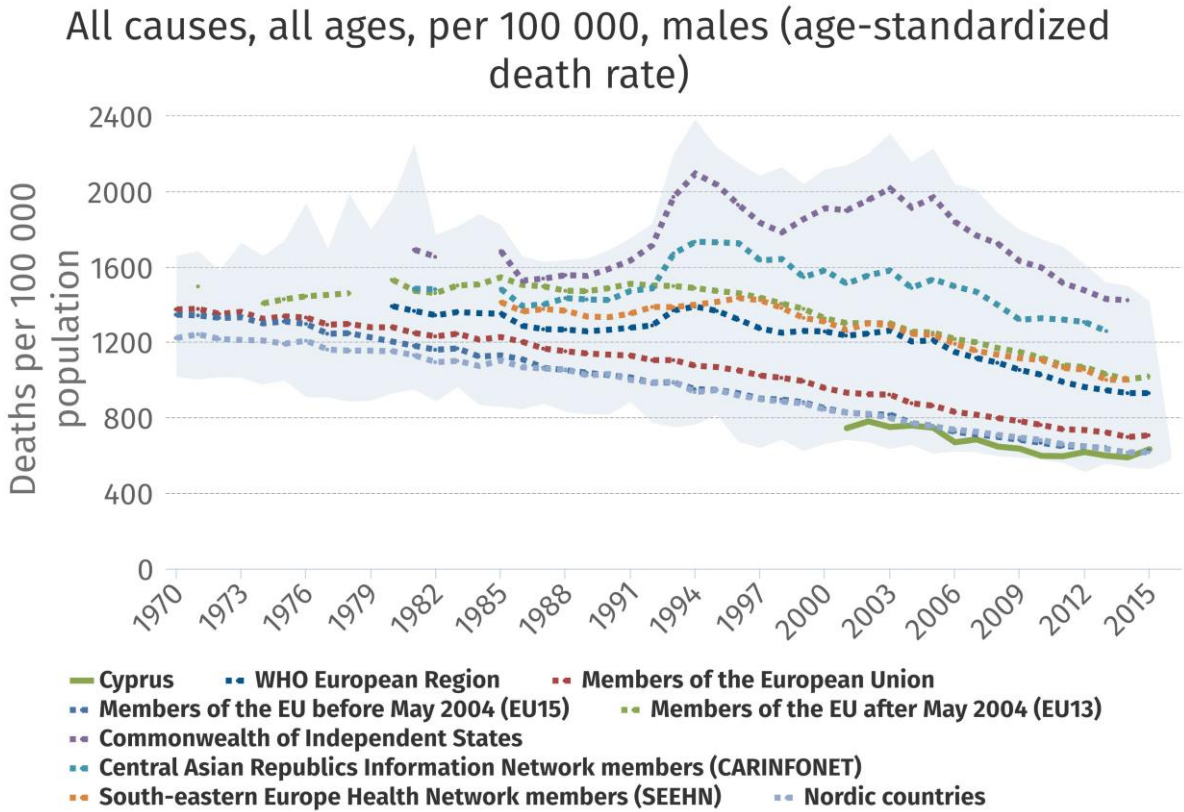
Τα πιο πάνω ποσοστά υπολογίστηκαν με βάση την κατανομή του Ευρωπαϊκού πληθυσμού, με τα διαθέσιμα δεδομένα του Αρχείου Αιτιών Θανάτου για το έτος 2016. Τόσο στο σύνολο των θανάτων από όλες τις αιτίες θανάτου όσο και στην κάθε κατηγορία αιτιών θανάτου οι άντρες παρουσιάζονται με μεγαλύτερα σταθμισμένα ποσοστά θνησιμότητας σε σχέση με τις γυναίκες.

Οι ανισότητες στα σταθμισμένα ποσοστά θνησιμότητας που παρατηρούνται μεταξύ αντρών και γυναικών στην Κύπρο παρατηρούνται και σε όλες τις άλλες Ευρωπαϊκές χώρες. Σε σύγκριση με τις υπόλοιπες χώρες, η διαφορά στα σταθμισμένα ποσοστά θνησιμότητας στην Κύπρο μεταξύ αντρών και γυναικών είναι σχετικά μικρή. Με βάση τα τελευταία διαθέσιμα δημοσιευμένα στοιχεία της βάσης δεδομένων Health for All για το έτος 2015 η Ισλανδία παρουσιάζεται με τη μικρότερη διαφορά στα σταθμισμένα ποσοστά μεταξύ των δύο φύλων, ακολουθούμενη από την Ολλανδία και Νορβηγία. Οι μεγαλύτερες διαφορές στα σταθμισμένα ποσοστά θνησιμότητας μεταξύ των δύο φύλων παρουσιάζονται στην Λιθουανία και Ουκρανία (Πίνακας 16).

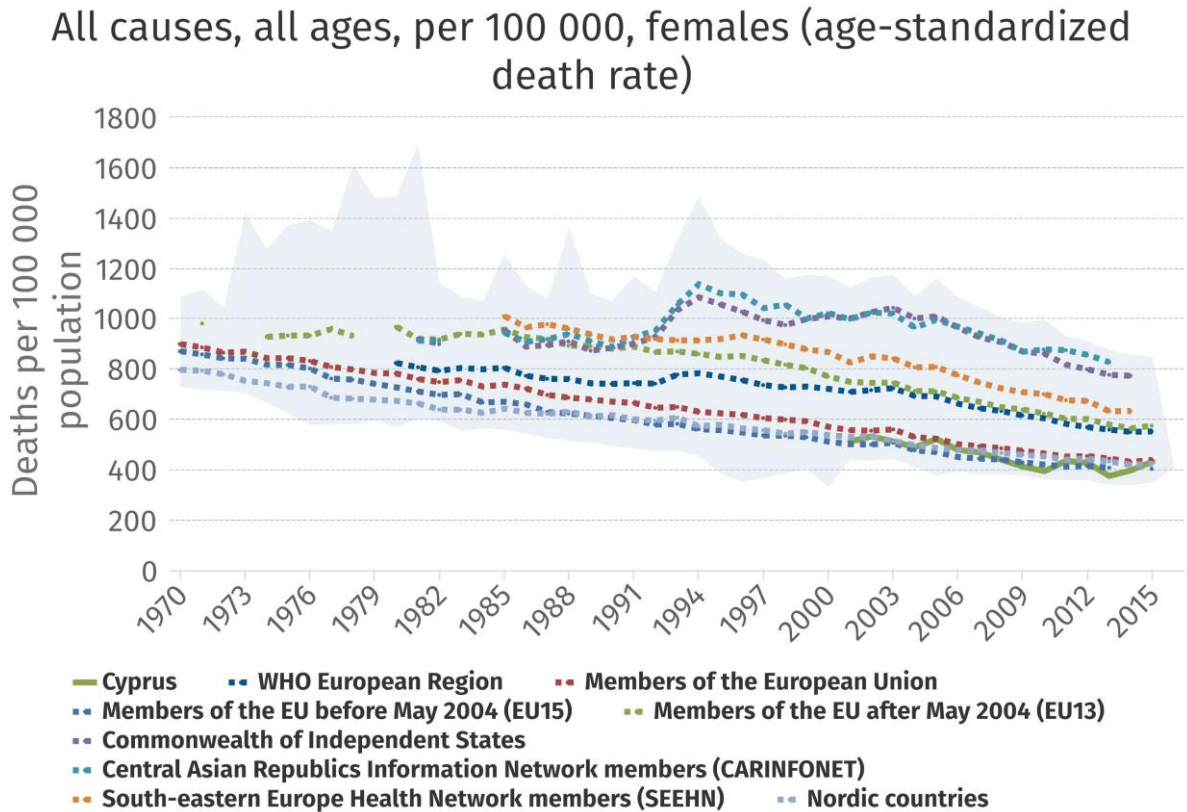
Πίνακας 16: All Causes of death - Standardized death rate by country, 2015, (Health for All)²²

Country	Males	Females
Iceland	527	421
Luxembourg	555	379
Norway	572	405
Sweden	586	413
Spain	599	349
Netherlands	607	444
United Kingdom	630	462
Cyprus	632	431
Denmark	655	465
Austria	656	422
Germany	687	448
Slovenia	717	420
Czech Republic	864	523
Croatia	966	582
Poland	971	519
Estonia	987	488
Serbia	1083	738
Hungary	1086	632
Armenia	1115	707
Romania	1125	659
Latvia	1215	607
Lithuania	1267	598
Kyrgyzstan	1325	825
Georgia	1385	765
Ukraine	1401	732
Kazakhstan	1402	787
Republic of Moldova	1418	847

²² https://gateway.euro.who.int/en/indicators/hfa_196-1812-sdr-all-causes-all-ages-per-100-000-females/
https://gateway.euro.who.int/en/indicators/hfa_196-1812-sdr-all-causes-all-ages-per-100-000-males/

* The former Yugoslav Republic of Macedonia (MKD is an abbreviation by the International Organization for Standardization (ISO))

* The former Yugoslav Republic of Macedonia (MKD is an abbreviation by the International Organization for Standardization (ISO))

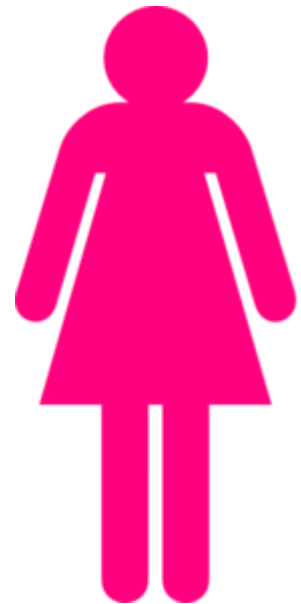
Πίνακας 17: Έξι συχνότερα κακοήθεις νεοπλάσματα ως αιτία θανάτου, άντρες, 2016

Malignant Neoplasms	N (% of total number of malignant neoplasms)
Malignant neoplasm of trachea, bronchus, lung	197 (25%)
Malignant neoplasm of prostate	90 (12%)
Malignant neoplasm of colon, rectum and anus	74 (10%)
Malignant neoplasm of pancreas	46 (6%)
Malignant neoplasm of bladder	44 (6%)
Leukaemia	34 (4%)
Other malignant neoplasms	293 (38%)

Πίνακας 18: Έξι συχνότερα κακοήθεις νεοπλάσματα ως αιτία θανάτου, γυναίκες, 2016

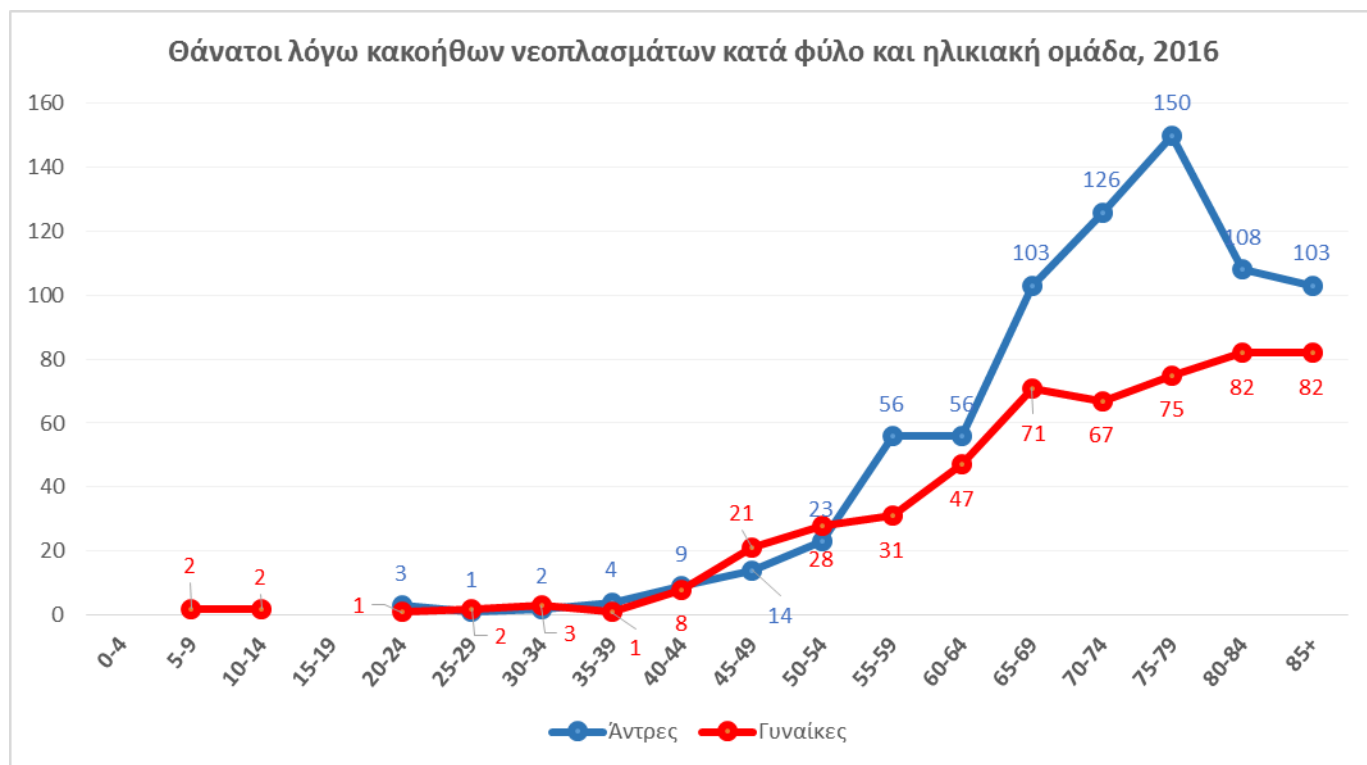
Malignant Neoplasms	N (% of total number of malignant neoplasms)
Malignant neoplasm of breast	107 (20%)
Malignant neoplasm of trachea, bronchus, lung	62 (11%)
Malignant neoplasm of colon, rectum and anus	42 (8%)
Malignant neoplasm of pancreas	36 (7%)
Malignant neoplasm of ovary	33 (6%)
Malignant neoplasm of stomach	28 (5%)
Other malignant neoplasms	239 (44%)

Πίνακας 19: Θάνατοι λόγω κακοήθων νεοπλασμάτων κατά φύλο και ηλικιακή ομάδα, 2016

Ηλικιακή Ομάδα	Άντρες	Γυναίκες	Σύνολο
0-4			
5-9		2	2
10-14		2	2
15-19			
20-24	3	1	4
25-29	1	2	3
30-34	2	3	5
35-39	4	1	5
40-44	9	8	17
45-49	14	21	35
50-54	23	28	51
55-59	56	31	87
60-64	56	47	103
65-69	103	71	174
70-74	126	67	193
75-79	150	75	225
80-84	108	82	190
85+	103	82	185
Σύνολο κακοήθων νεοπλασμάτων	758	523	1281

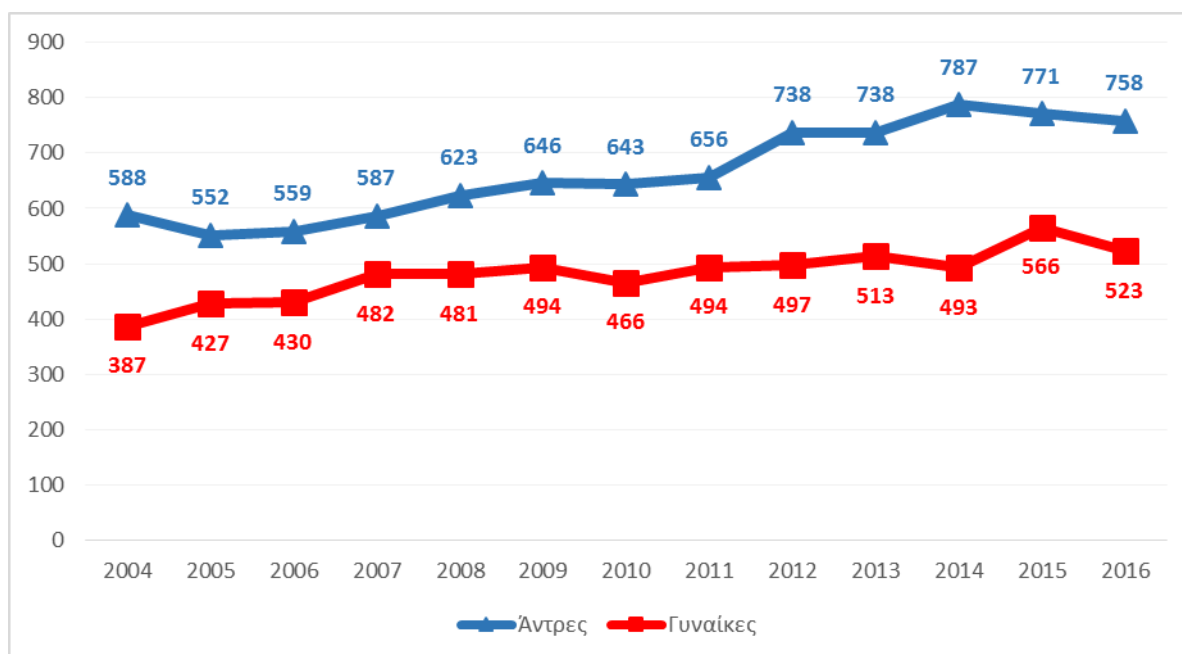
Διάγραμμα 27: Θάνατοι λόγω κακοήθων νεοπλασμάτων κατά φύλο και ηλικιακή ομάδα, 2016

Πίνακας 20: Διαχρονική τάση θανάτων λόγω κακοήθων νεοπλασμάτων, κατά φύλο, 2004-2016

Έτος	Άντρες	Γυναίκες	Σύνολο
2004	588	387	975
2005	552	427	979
2006	559	430	989
2007	587	482	1069
2008	623	481	1104
2009	646	494	1140
2010	643	466	1109
2011	656	494	1150
2012	738	497	1235
2013	738	513	1251
2014	787	493	1337
2015	771	566	1489
2016	758	523	1281
2004-2016	8646	6253	14899

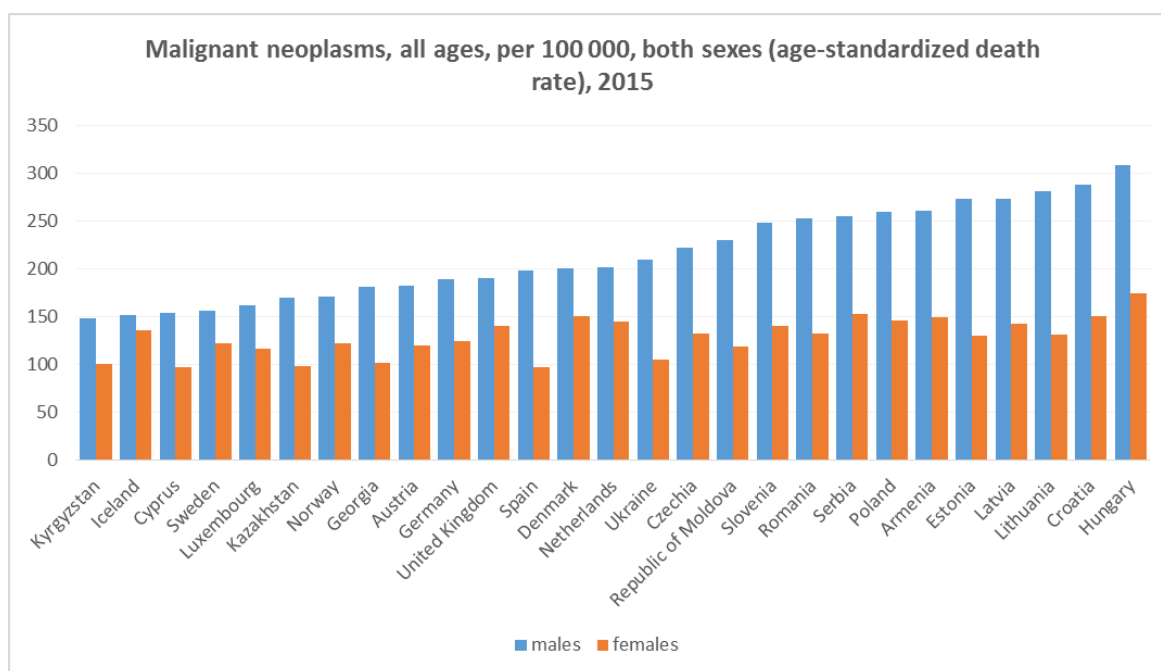
Διάγραμμα 28: Διαχρονική τάση θανάτων λόγω κακοήθων νεοπλασμάτων, κατά φύλο, 2004-2016

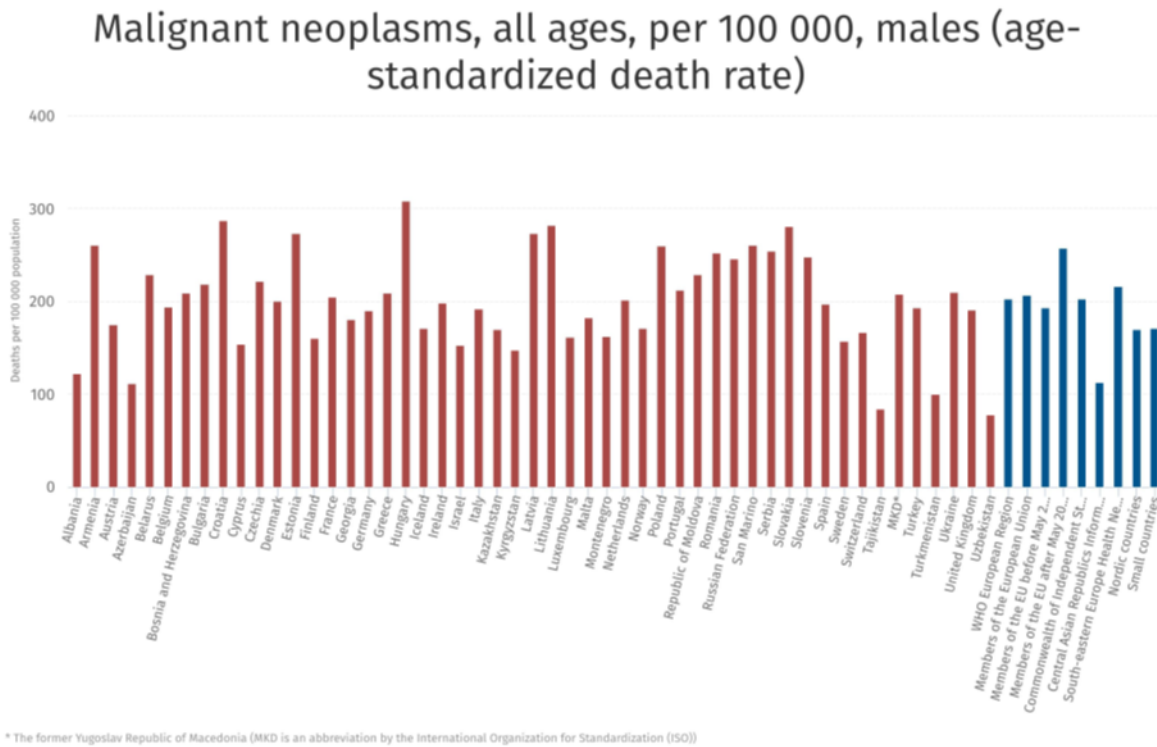
Πίνακας 21: Malignant neoplasms, all ages, per 100 000, both sexes (age-standardized death rate), 2015

Countries	Males	Females
Kyrgyzstan	148	101
Iceland	152	136
Cyprus	154	97
Sweden	157	122
Luxembourg	162	117
Kazakhstan	170	98
Norway	171	122
Georgia	181	102
Austria	183	120
Germany	190	125
United Kingdom	191	140
Spain	198	97
Denmark	201	151
Netherlands	202	145
Ukraine	210	105
Czech Republic	222	133
Republic of Moldova	230	119
Slovenia	249	141
Romania	253	133
Serbia	255	153
Poland	260	146
Armenia	261	150
Estonia	274	130
Latvia	274	143
Lithuania	282	132
Croatia	288	151
Hungary	309	175

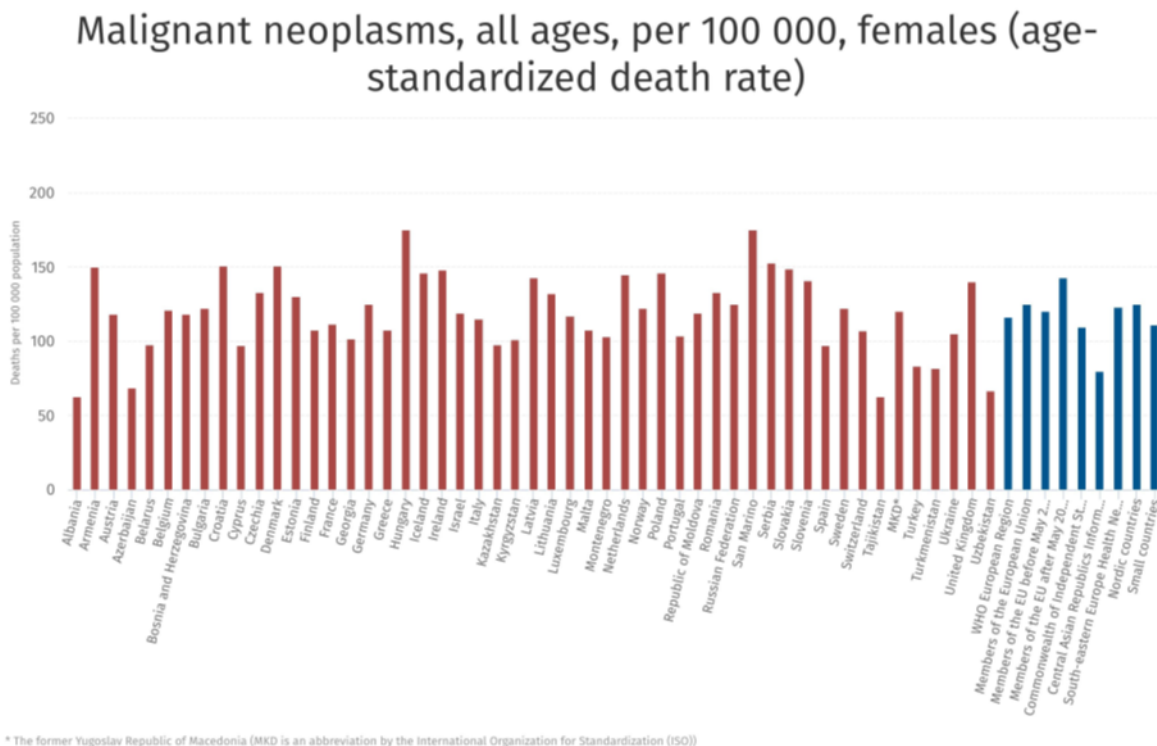
Διάγραμμα 29: Malignant neoplasms, all ages, per 100 000, both sexes (age-standardized death rate), 2015

Διάγραμμα 30: Malignant neoplasms, all ages, per 100 000, males (age-standardized death rate), 2015

Διάγραμμα 31: Malignant neoplasms, all ages, per 100 000, females (age-standardized death rate), 2015

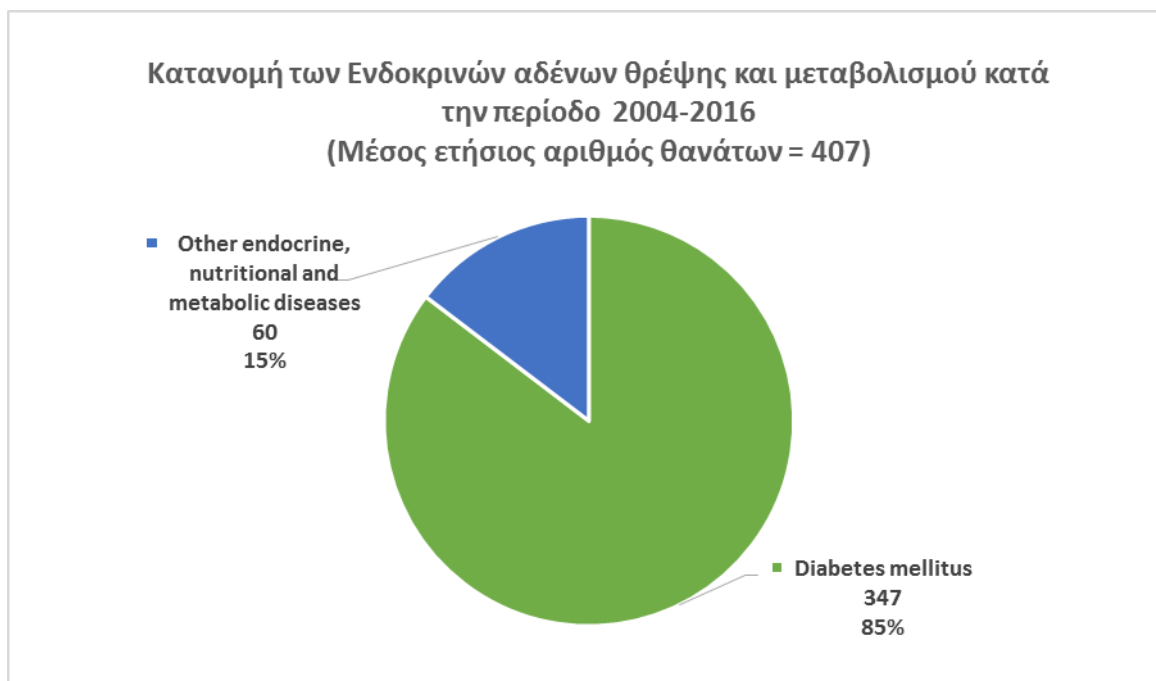
Ασθένειες των ενδοκρινών αδένων, θρέψης και μεταβολισμού

Πιο κάτω παρουσιάζονται αναλυτικά οι ασθένειες των ενδοκρινών αδένων της θρέψης και μεταβολισμού κατά κατηγορίες με βάση Causes of Death “European Shortlist”, May 2012 (ESTAT 2012). Για την κάθε κατηγορία και υποκατηγορία ασθενειών των ενδοκρινών αδένων, της θρέψης και μεταβολισμού παρέχεται ο μέσος ετήσιος αριθμός²³ θανάτων και τα εκατοστιαία ποσοστά.

Σύνολο Ενδοκρινών αδένων θρέψης και μεταβολισμού

Το μεγαλύτερο μέρος των ασθενειών των ενδοκρινών αδένων, θρέψης και μεταβολισμού καταλαμβάνουν οι θάνατοι λόγω Σακχαρώδους διαβήτη με μέσο ετήσιο αριθμό θανάτων 347 και ποσοστό 85%. Το υπόλοιπο 15% (60 θάνατοι) οφείλεται σε Άλλες ασθένειες των ενδοκρινών αδένων, της θρέψης (εκείνες που δεν ανήκουν στις κατηγορίες του πίνακα ESTAT 2012).

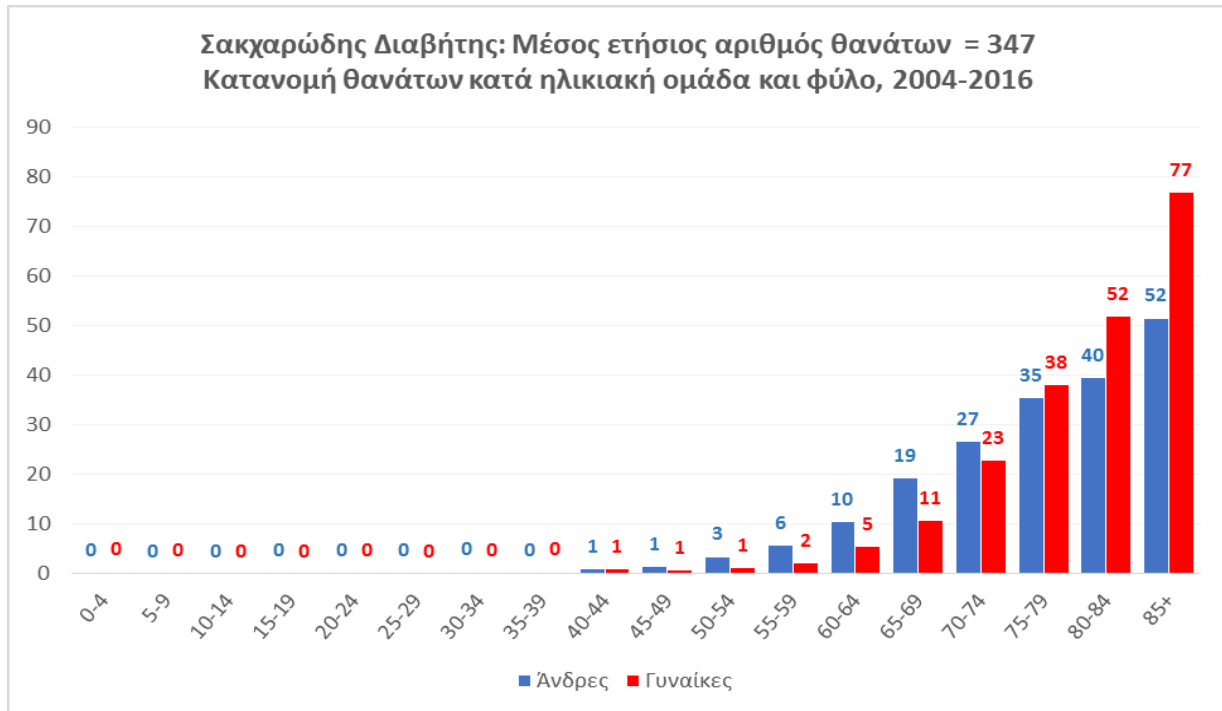
Διάγραμμα 32: Κατανομή των Ενδοκρινών αδένων, θρέψης και μεταβολισμού κατά την περίοδο 2004-2016 (Μέσος ετήσιος αριθμός θανάτων = 407)

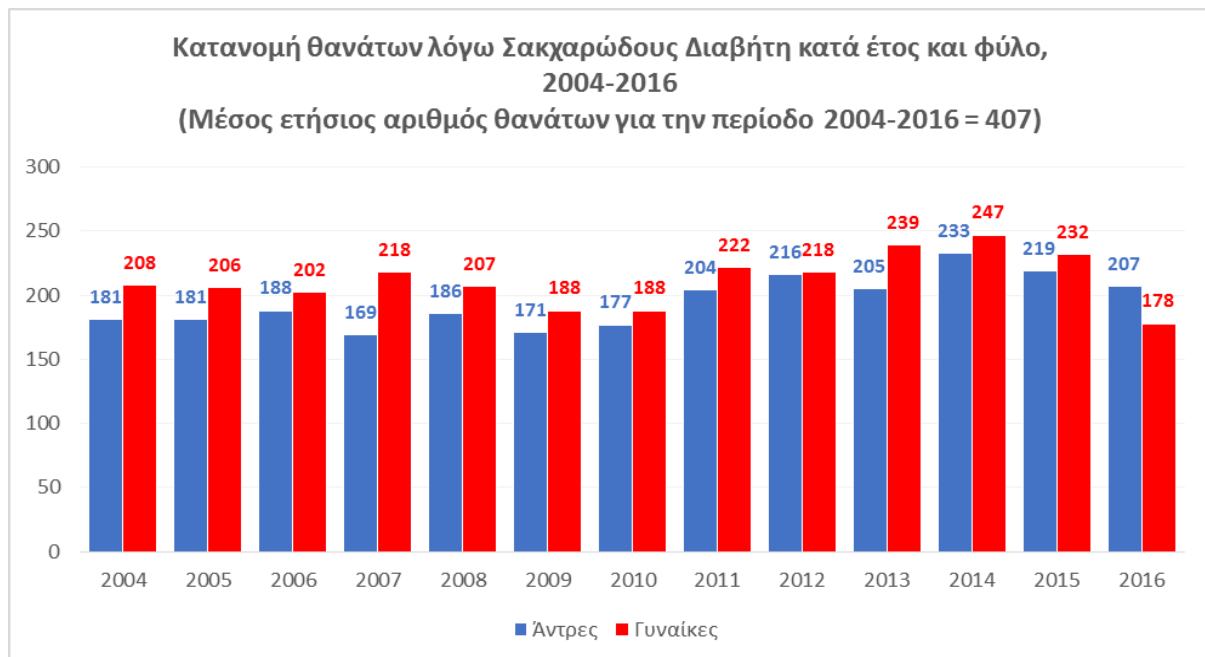
²³ Μέσος ετήσιος αριθμός προκύπτει με το να αθροίσουμε τους θανάτους από μια συγκεκριμένη αιτία / κατηγορία θανάτου για όλα τα χρόνια που έχουμε στη διάθεσή μας σε σχέση με τον αριθμό των ετών.

Σακχαρώδης Διαβήτης

Διάγραμμα 33: Κατανομή θανάτων λόγω Σακχαρώδους Διαβήτη κατά ηλικιακή ομάδα και φύλο, 2004-2016

Διάγραμμα 34: Κατανομή θανάτων λόγω Σακχαρώδους Διαβήτη κατά έτος και φύλο, 2004-2016

Η κατανομή των θανάτων μεταξύ των δύο φύλων δεν είναι ίση. Οι άντρες φαίνονται να πεθαίνουν σε πιο μικρή ηλικία σε σχέση με τις γυναίκες λόγω Σακχαρώδους Διαβήτη. Μέχρι και την ηλικία των 74 ετών έχουμε περισσότερους θανάτους αντρών σε σχέση με τις γυναίκες όμως από την ηλικία των 75-79 και άνω ο αριθμός αυτός αυξάνεται για τις γυναίκες.

Ο συνολικός αριθμός των θανάτων λόγω Σακχαρώδους Διαβήτη παρουσιάζει διαφορές μεταξύ των δύο φύλων. Οι γυναίκες παρουσιάζονται με μεγαλύτερους αριθμούς θανάτων από Σακχαρώδη Διαβήτη σε σχέση με τους άντρες για όλη την περίοδο 2004-2016 (εξαιρείται το έτος 2012).

Ασθένειες του κυκλοφορικού συστήματος

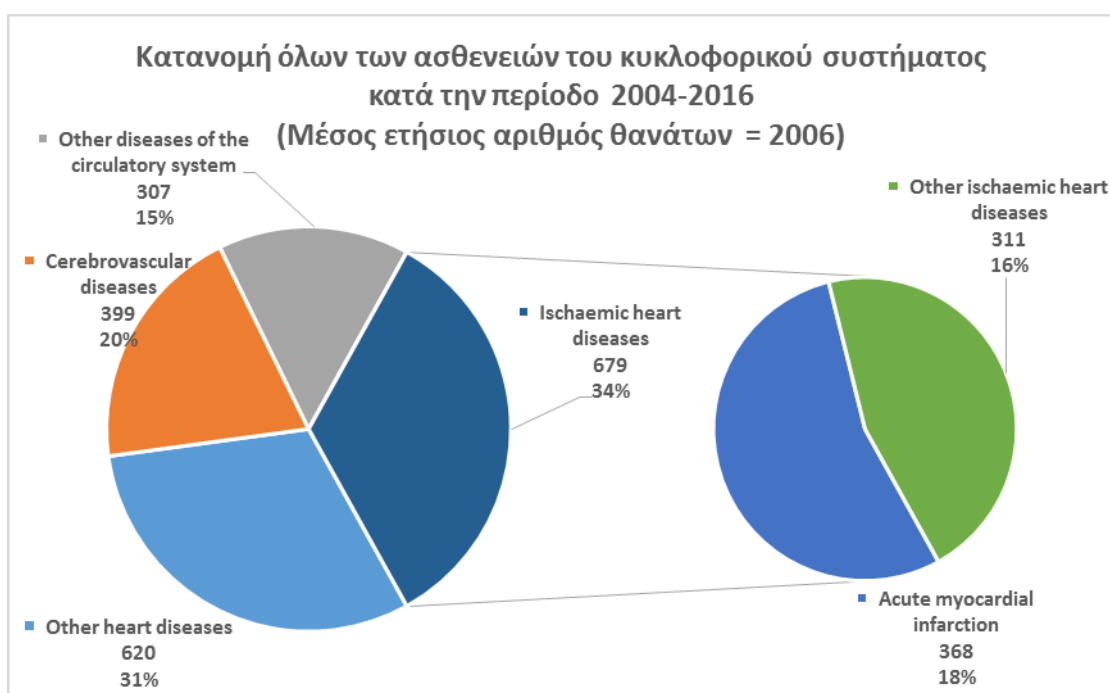
Πιο κάτω παρουσιάζονται αναλυτικά οι ασθένειες του κυκλοφορικού συστήματος κατά κατηγορίες ESTAT 2012. Για την κάθε κατηγορία και υποκατηγορία ασθενειών του κυκλοφορικού συστήματος παρέχεται ο μέσος ετήσιος αριθμός θανάτων και τα εκατοστιαία ποσοστά.

Σύνολο των ασθενειών του κυκλοφορικού

Το μεγαλύτερο μέρος των ασθενειών του κυκλοφορικού καταλαμβάνουν οι ισχαιμικές καρδιοπάθειες με περίπου 679 θανάτους ανά έτος και ποσοστό 34 % όλων των ασθενειών του κυκλοφορικού. Ακολουθούν οι Άλλες καρδιακές παθήσεις με μέσο ετήσιο αριθμό θανάτων 620 (31 %), οι αγγειακές εγκεφαλικές παθήσεις (399 θανάτους, 20 %) και οι άλλες ασθένειες του κυκλοφορικού συστήματος (307 θανάτους, 15 %).

Ανάλυση των θανάτων λόγω ισχαιμικής καρδιοπάθειας δείχνει ότι έχουμε περίπου 368 θανάτους ανά έτος και ποσοστό 18 % θανάτους που προκλήθηκαν από οξύ έμφραγμα μυοκαρδίου (σε σχέση με τον συνολικό αριθμό θανάτων λόγω ασθενειών του κυκλοφορικού συστήματος). Το υπόλοιπο 16 % (311 θάνατοι) οφείλονται σε άλλες ισχαιμικές καρδιοπάθειες.

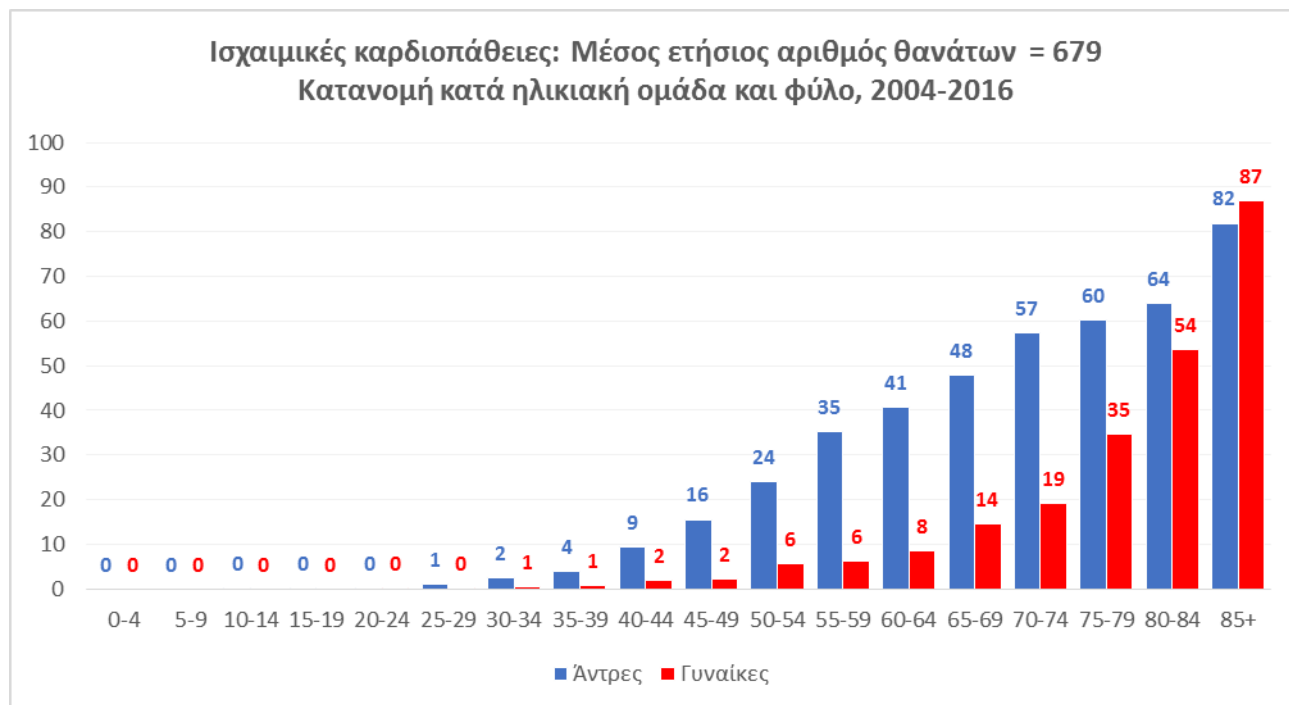
Διάγραμμα 35: Κατανομή όλων των ασθενειών του κυκλοφορικού συστήματος κατά την περίοδο, 2004-2016

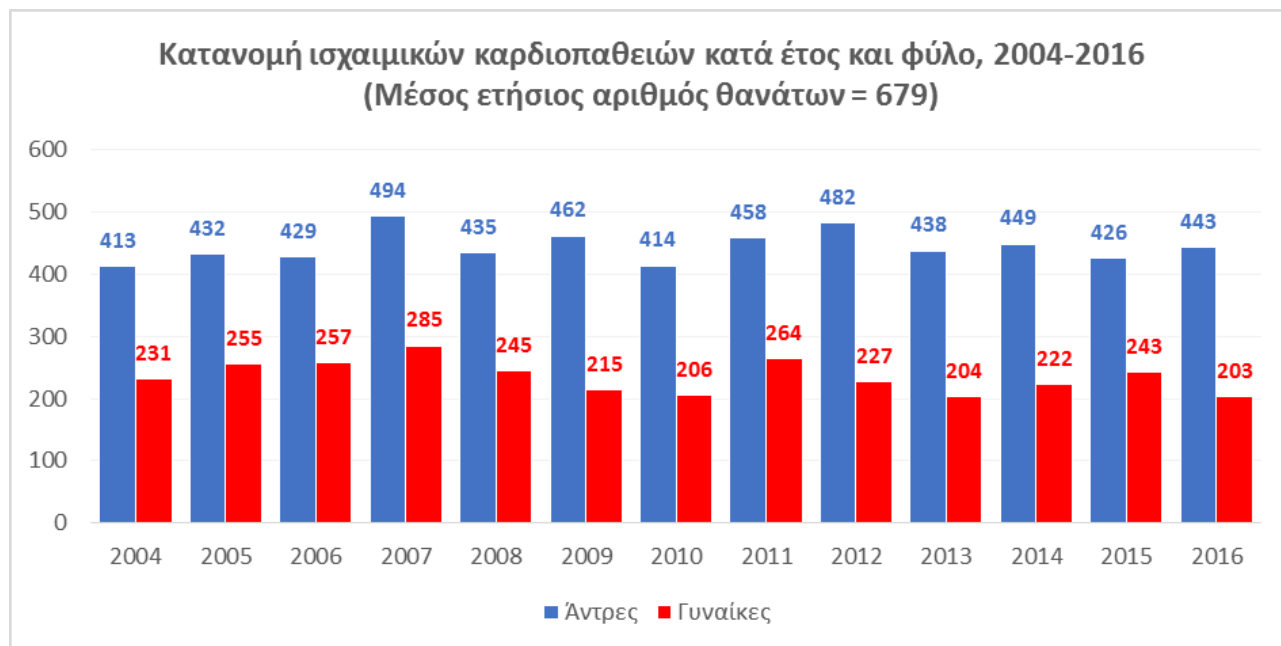
Ισχαιμικές καρδιοπάθειες

Η εξέταση των ισχαιμικών καρδιοπαθειών κατά ηλικιακή ομάδα και φύλο παρουσιάζει ενδιαφέρον. Οι αριθμοί των θανάτων δεν παρουσιάζουν ίση κατανομή μεταξύ των δύο φύλων κατά ηλικιακή ομάδα. Για τους άντρες οι αριθμοί των θανάτων είναι πολύ μεγαλύτεροι σε σχέση με τις γυναίκες. Η διαφορά αυτή μειώνεται όσο προχωράμε σε μεγαλύτερες ηλικίες (80-84 ετών). Για τις ηλικίες 85+ ο αριθμός των θανάτων είναι μεγαλύτερος για τις γυναίκες σε σχέση με τους άντρες.

Διάγραμμα 36: Κατανομή ισχαιμικών καρδιοπαθειών κατά ηλικιακή ομάδα και φύλο, 2004-2016

Διάγραμμα 37: Κατανομή ισχαιμικών καρδιοπαθειών κατά έτος και φύλο, 2004-2016

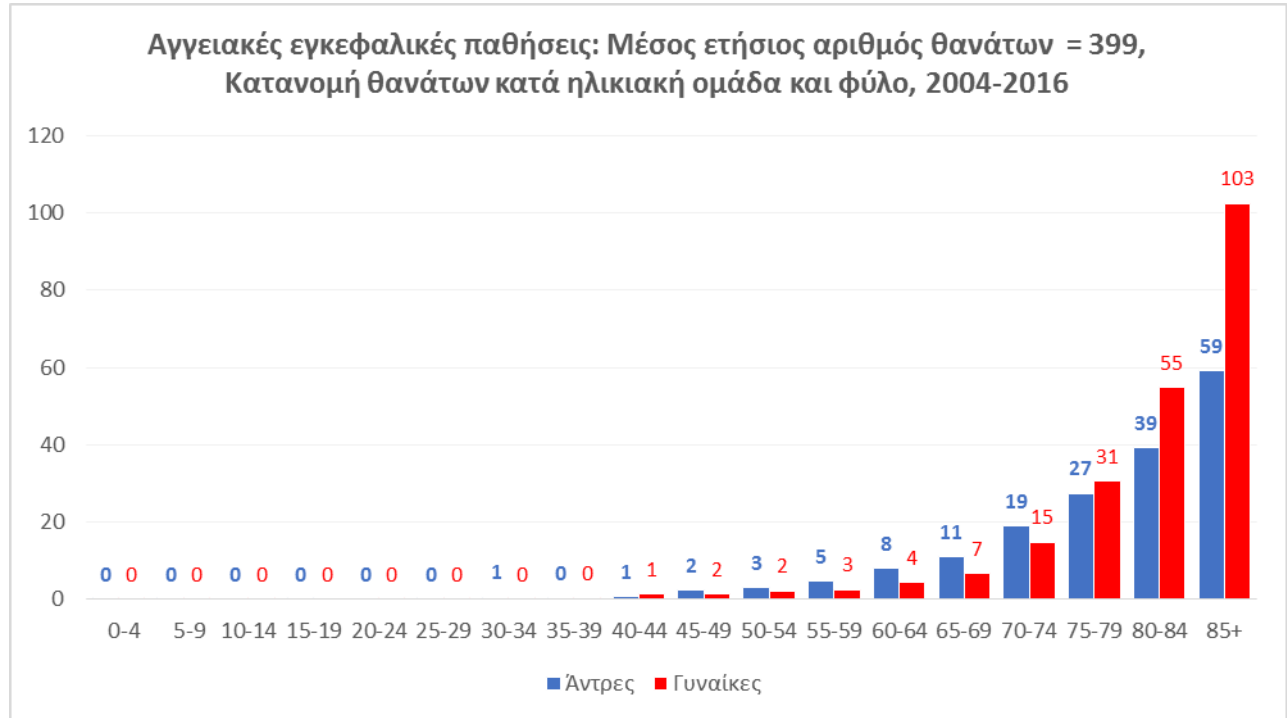

Οι αριθμοί των θανάτων κατά έτος και φύλο κινούνται σε σταθερά επίπεδα με σταδιακές αυξομειώσεις. Η μικρή άνοδος που παρουσιάζεται τόσο στους άντρες όσο και στις γυναίκες κατά το 2007 δεν είναι στατιστικά σημαντική ($p\text{-value}=0,05262 < 0,05$).

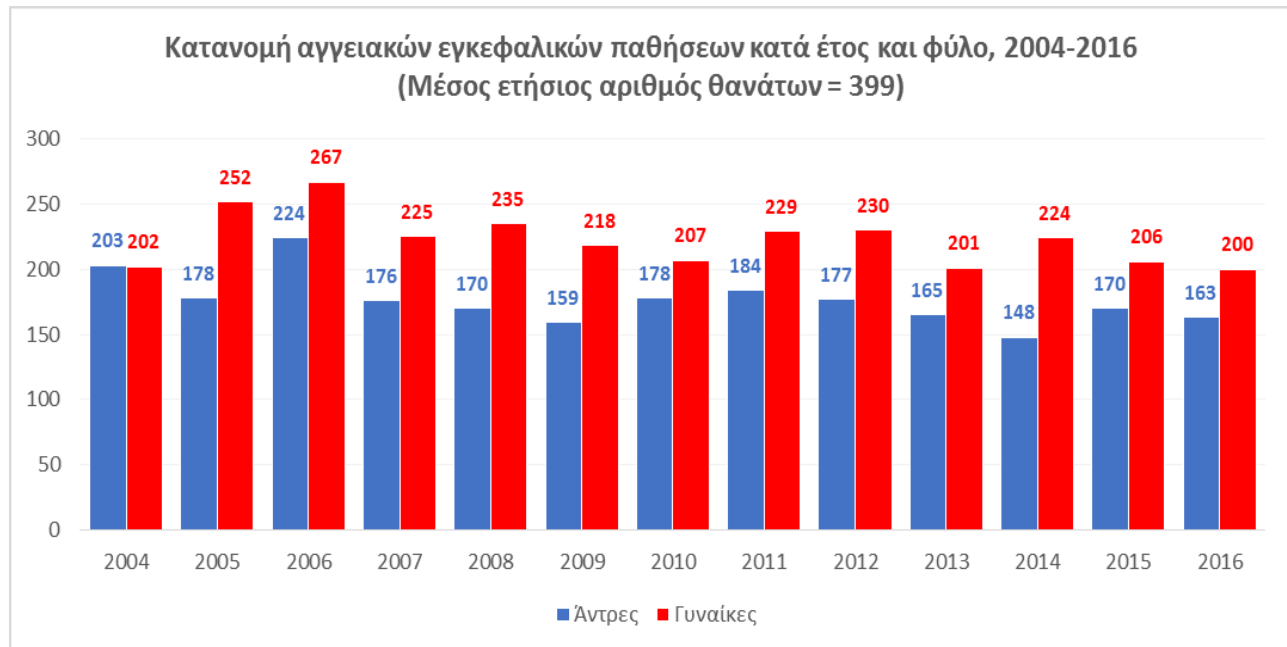
Αγγειακές Εγκεφαλικές παθήσεις

Η εξέταση των θανάτων λόγω αγγειακών εγκεφαλικών παθήσεων κατά ηλικιακή ομάδα και φύλο δείχνει ότι υπάρχει μια άνοδος όσο αυξάνεται η ηλικία. Μέχρι και την ηλικία των 70-74 ο αριθμός των θανάτων για τους άντρες είναι μεγαλύτερος σε σχέση με τις γυναίκες, ενώ από την ηλικία των 75+ οι γυναίκες παρουσιάζονται με μεγαλύτερα νούμερα.

Διάγραμμα 38: Κατανομή θανάτων λόγω αγγειακών εγκεφαλικών παθήσεων κατά ηλικιακή ομάδα και φύλο, 2004-2016

Διάγραμμα 39: Κατανομή θανάτων λόγω αγγειακών εγκεφαλικών παθήσεων κατά έτος και φύλο, 2004-2016

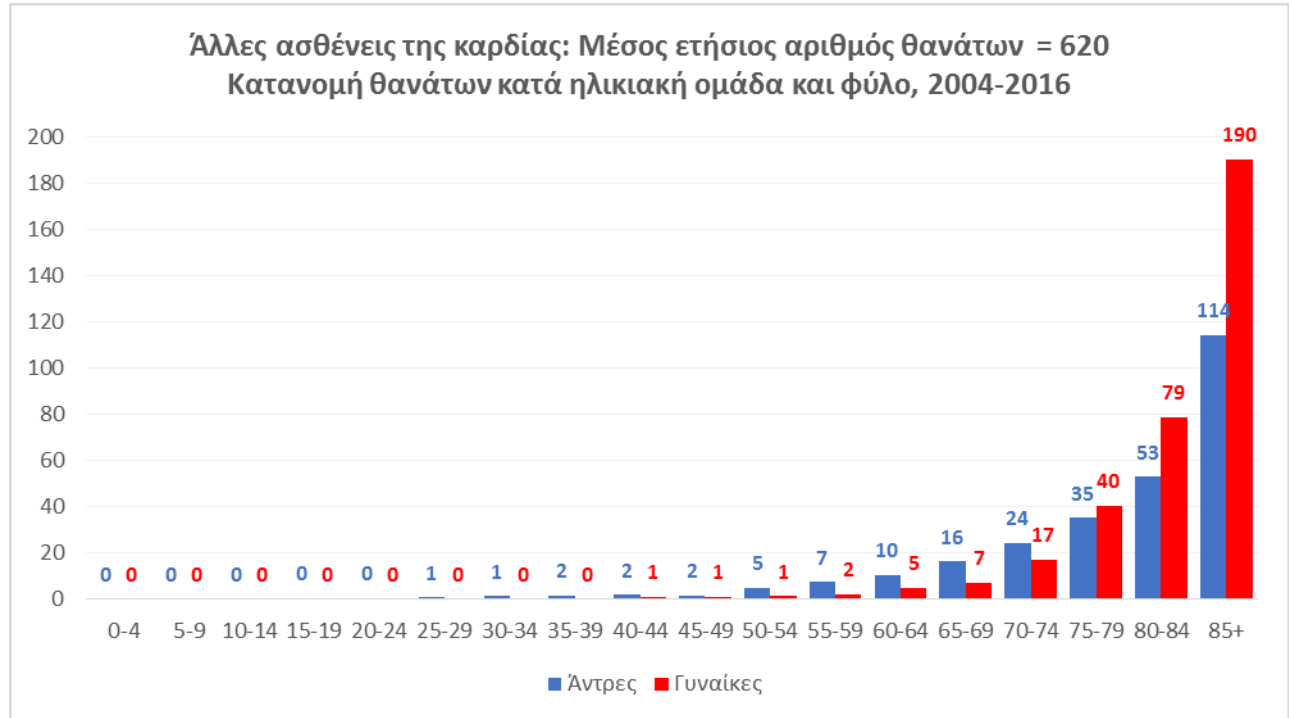

Υπάρχουν μικρές αυξομειώσεις στον αριθμό των θανάτων λόγω αγγειακών εγκεφαλικών παθήσεων κατά τα τελευταία 13 χρόνια. Η διαφορά μεταξύ των δύο φύλων είναι εμφανής, με τις γυναίκες να παρουσιάζονται με μεγαλύτερους αριθμούς θανάτων σε σχέση με τους άντρες (εκτός από το έτος 2004).

Άλλες ασθένειες της καρδιάς

Η κατανομή των άλλων ασθενειών της καρδιάς με βάση την ηλικιακή ομάδα και το φύλο παρουσιάζεται με άνιση κατανομή μεταξύ των δύο φύλων. Μέχρι και την ηλικία των 74 ετών οι αριθμοί είναι μεγαλύτεροι για τους άντρες ενώ από την ηλικία των 75+ οι γυναίκες παρουσιάζονται με μεγαλύτερο αριθμό θανάτων.

Διάγραμμα 40:Κατανομή θανάτων λόγω Άλλων ασθενειών της καρδιάς κατά ηλικιακή ομάδα και φύλο, 2004-2016

Διάγραμμα 41:Κατανομή θανάτων λόγω Άλλων ασθενειών της καρδιάς κατά έτος και φύλο, 2004-2016

Ασθένειες του αναπνευστικού συστήματος

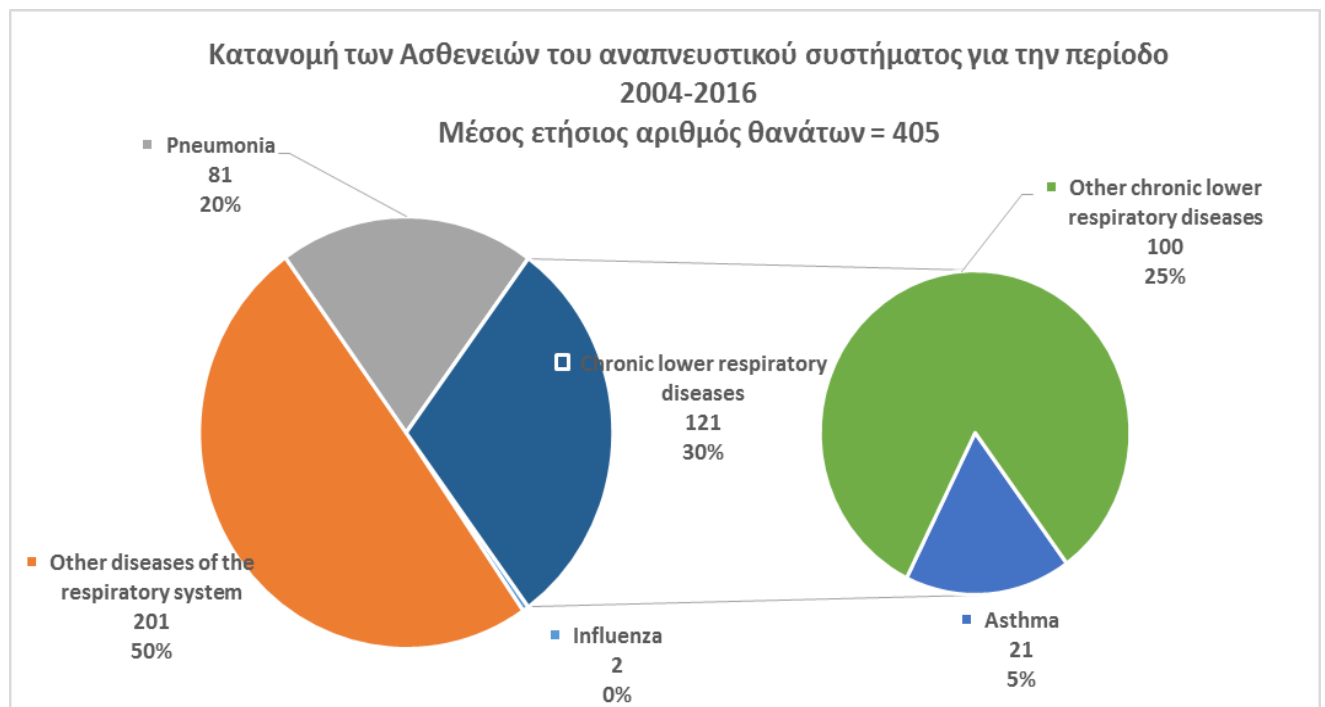
Πιο κάτω παρουσιάζονται αναλυτικά οι ασθένειες του αναπνευστικού συστήματος κατά κατηγορίες ESTAT 2012. Για την κάθε κατηγορία και υποκατηγορία ασθενειών του αναπνευστικού συστήματος παρέχεται ο μέσος ετήσιος αριθμός θανάτων και τα εκατοστιαία ποσοστά.

Σύνολο των ασθενειών του αναπνευστικού

Το μεγαλύτερο μέρος των ασθενειών του αναπνευστικού καταλαμβάνουν οι ασθένειες του κατώτερου αναπνευστικού με μέσο ετήσιο αριθμό θανάτων 121 και ποσοστό 30 %. Ακολουθούν οι θάνατοι από πνευμονία (81, 20 %) και τέλος οι θάνατοι από γρίπη (2, 1 %). Ένα μεγάλο ποσοστό ετησίως οφείλεται σε Άλλες ασθένειες του αναπνευστικού συστήματος (201 θάνατοι, 50 %)(εκείνες που δεν ανήκουν στις κατηγορίες του πίνακα ESTAT 2012).

Ανάλυση των θανάτων λόγω ασθενειών του κατώτερου αναπνευστικού δείχνει ότι ετησίως έχουμε κατά μέσο όρο 21 (5 % του μέσου ετήσιου αριθμού θανάτων της περιόδου 2004-2016) θανάτους λόγω άσθματος και οι υπόλοιποι 100 (25 %) θάνατοι οφείλονται σε άλλες ασθένειες του κατώτερου αναπνευστικού.

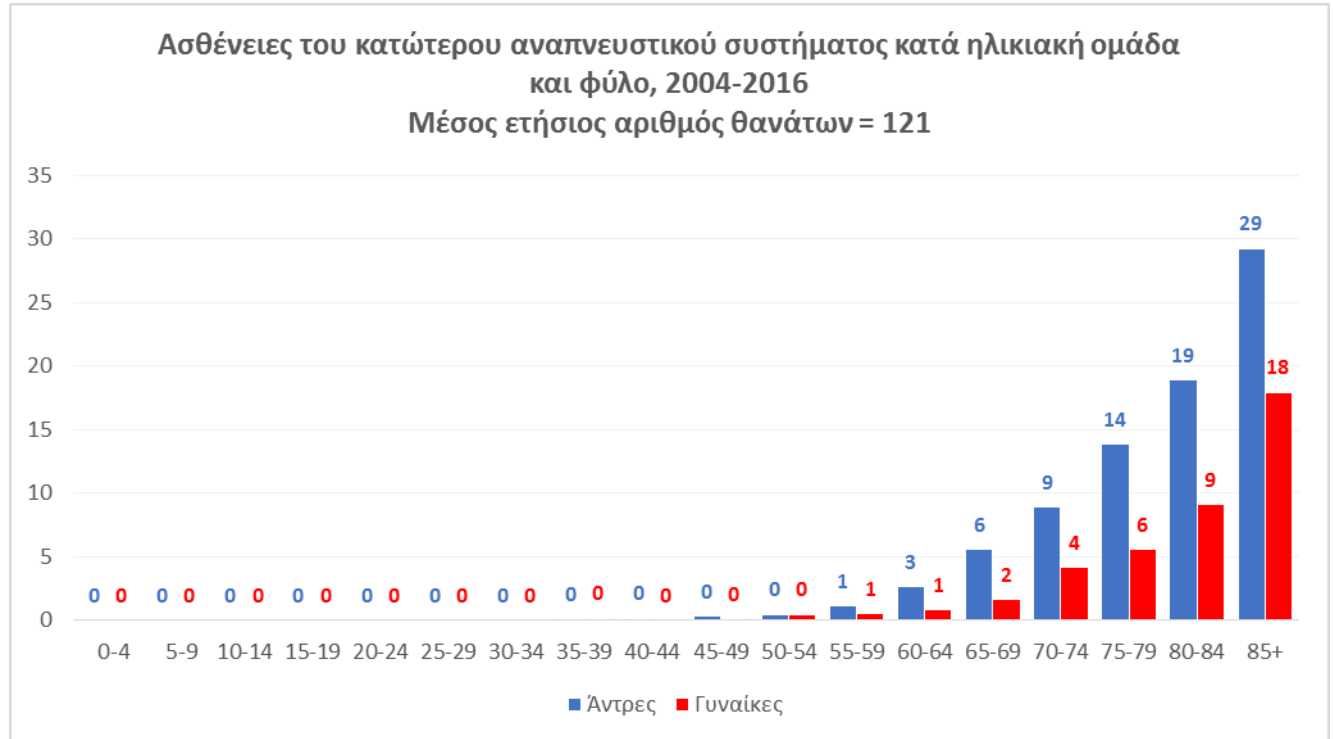
Διάγραμμα 42: Κατανομή του συνολικού αριθμού θανάτων λόγω Ασθενειών του αναπνευστικού συστήματος κατά την περίοδο 2004-2016

Ασθένειες του κατώτερου αναπνευστικού συστήματος

Η κατανομή των θανάτων λόγω ασθενειών του κατώτερου αναπνευστικού συστήματος δείχνει ότι οι αριθμοί αυξάνονται καθώς αυξάνεται η ηλικία τόσο στους άντρες όσο και στις γυναίκες. Εντούτοις, η κατανομή ανάμεσα στα δύο φύλα δεν είναι ίση. Οι άντρες παρουσιάζονται με μεγαλύτερο αριθμό θανάτων σε σχέση με τις γυναίκες.

Διάγραμμα 43:Κατανομή όλων των Ασθενειών του κατώτερου αναπνευστικού συστήματος κατά ηλικιακή ομάδα και φύλο, 2004-2016

Διάγραμμα 44:Κατανομή όλων των Ασθενειών του κατώτερου αναπνευστικού συστήματος κατά έτος και φύλο, 2004-2016

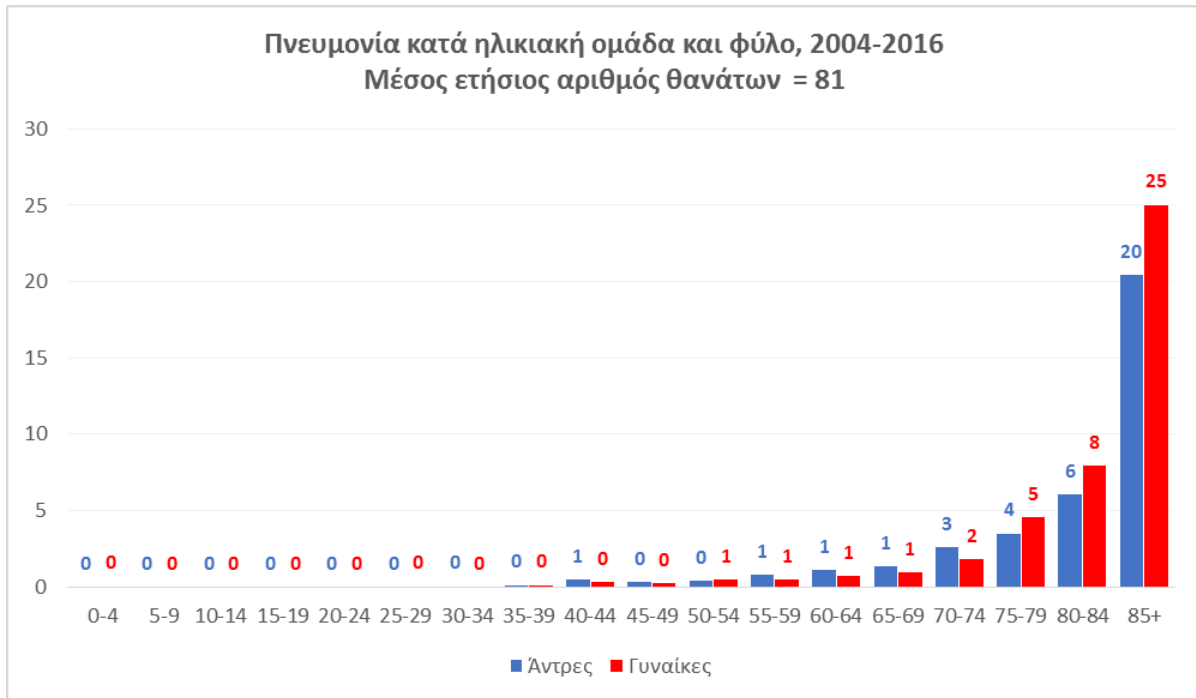

Πνευμονία

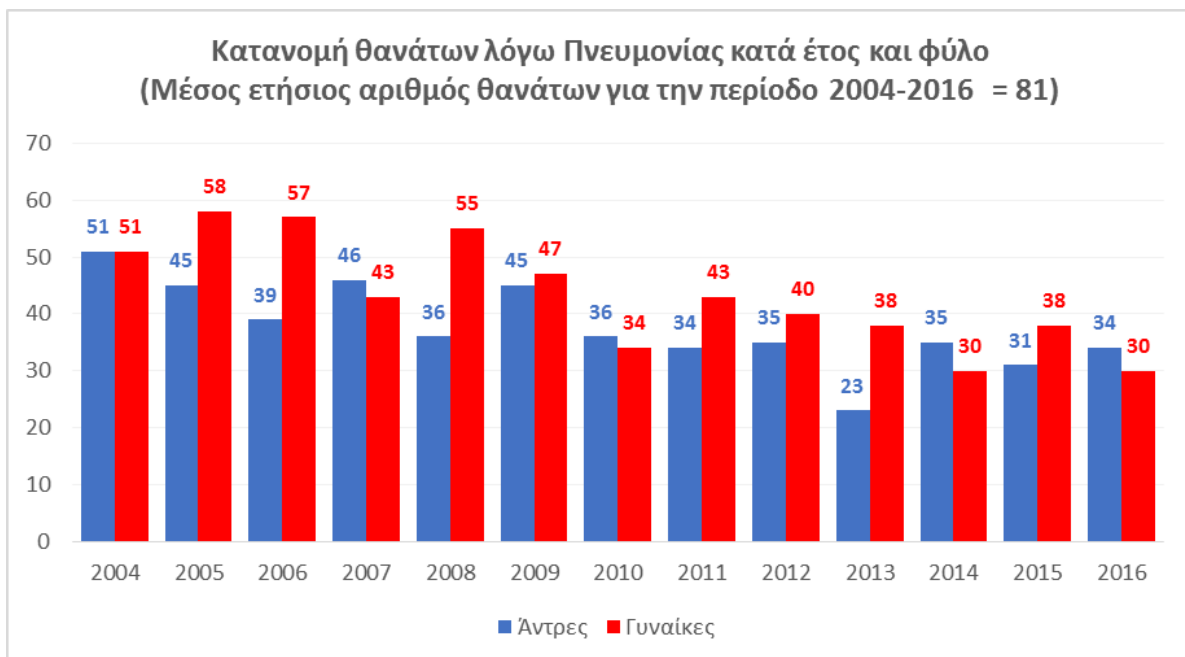
Οι θάνατοι λόγω πνευμονίας αυξάνονται καθώς αυξάνεται η ηλικία. Σε μικρότερες ηλικίες οι άντρες παρουσιάζονται με μεγαλύτερο αριθμό θανάτων σε σχέση με τις γυναίκες.

Σε μεγαλύτερες ηλικίες (70+ ετών) βλέπουμε ότι τόσο για γυναίκες όσο και για τους άντρες υπάρχει μια απότομη αύξηση στον αριθμό των θανάτων. Και πάλι υπάρχει όμως μια άνιση κατανομή των θανάτων, με τις γυναίκες να παρουσιάζονται με μεγαλύτερους αριθμούς θανάτων από την ηλικία των 75 ετών και άνω.

Διάγραμμα 45:Κατανομή των θανάτων λόγω Πνευμονίας κατά ηλικιακή ομάδα και φύλο, 2004-2016

Διάγραμμα 46: Κατανομή θανάτων λόγω Πνευμονίας κατά έτος και φύλο, 2004-2016

Οι αυξομειώσεις που παρουσιάζονται κατά τη διάρκεια της περιόδου 2004-2016 στους θανάτους λόγω πνευμονίας ίσως να οφείλονται σε τυχαία μεταβλητότητα.

Εξωτερικές αιτίες

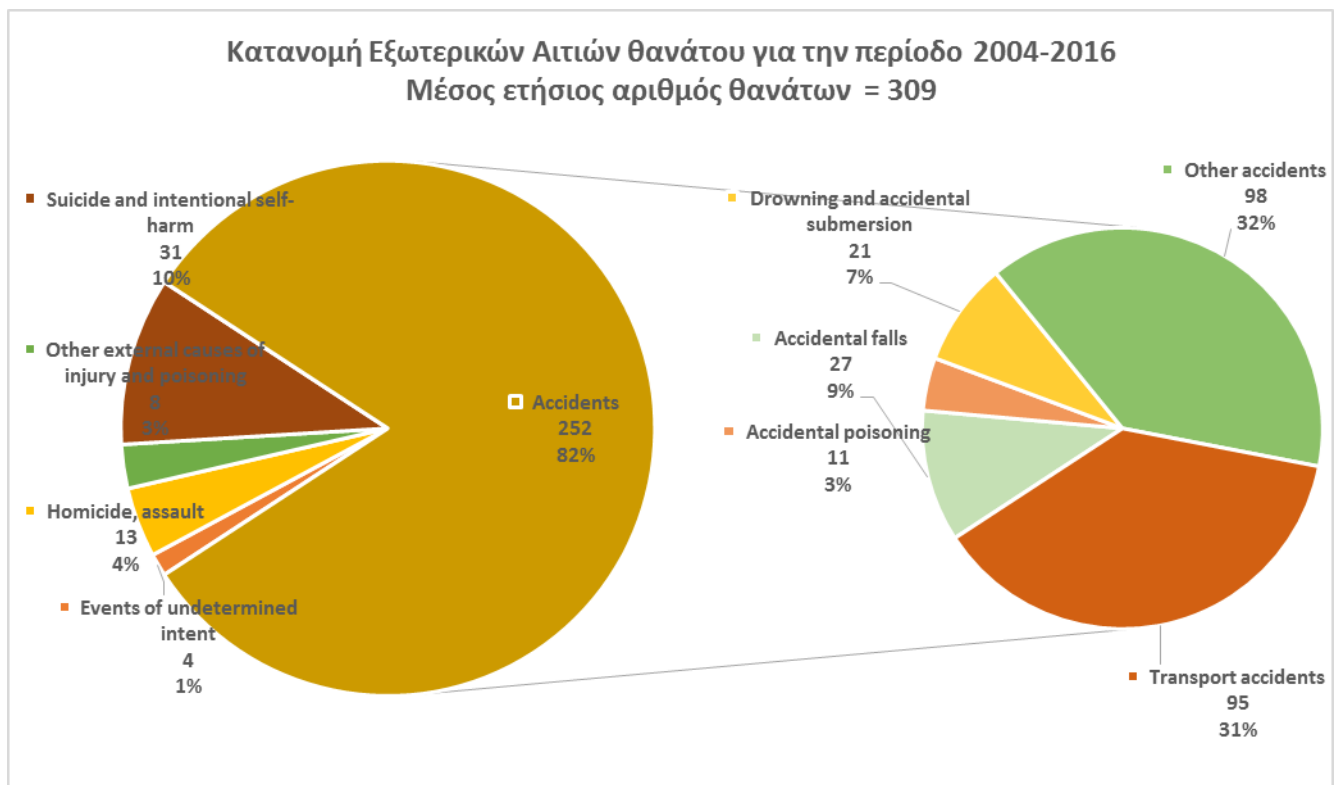
Στα επόμενα διαγράμματα παρουσιάζεται αναλυτικά η κατανομή των εξωτερικών αιτιών κατά κατηγορίες ESTAT 2012. Για κάθε κατηγορία και υποκατηγορία εξωτερικών αιτιών παρέχεται ο μέσος ετήσιος αριθμός θανάτων και τα εκατοστιαία ποσοστά.

Σύνολο των εξωτερικών αιτιών

Το μεγαλύτερο μέρος των εξωτερικών αιτιών καταλαμβάνουν τα ατυχήματα με περίπου 252 θανάτους ανά έτος και ποσοστό 73 % όλων των εξωτερικών αιτιών. Ακολουθούν οι αυτοκτονίες, οι ανθρωποκτονίες, οι αιτίες με ακαθόριστη πρόθεση και οι άλλες εξωτερικές αιτίες με αριθμούς και ποσοστά όπως φαίνονται στο πιο κάτω Διάγραμμα 47.

Ανάλυση των ατυχημάτων δείχνει ότι τα μεταφορικά ατυχήματα καταλαμβάνουν την πρώτη θέση με μέσο όρο 95 θανάτων ετήσιων και ποσοστό 31 % των εξωτερικών αιτιών. Ακολουθούν οι πτώσεις, οι πνιγμοί και οι δηλητηριάσεις λόγω ατυχήματος. Ποσοστό 32 % των εξωτερικών αιτιών αποτελούν διάφορα άλλα είδη ατυχημάτων που δεν κατατάσσονται στις κατηγορίες ατυχημάτων που έχει καθορίσει η Eurostat. Εν τούτοις, τα δεδομένα της βάσης δεδομένων της Μονάδας Παρακολούθησης Υγείας περιέχουν τις λεπτομερείς κατηγορίες με κωδικούς ICD-10 και μπορούν να αναλυθούν περαιτέρω.

Διάγραμμα 47: Κατανομή όλων των εξωτερικών αιτιών κατά την περίοδο 2004-2016

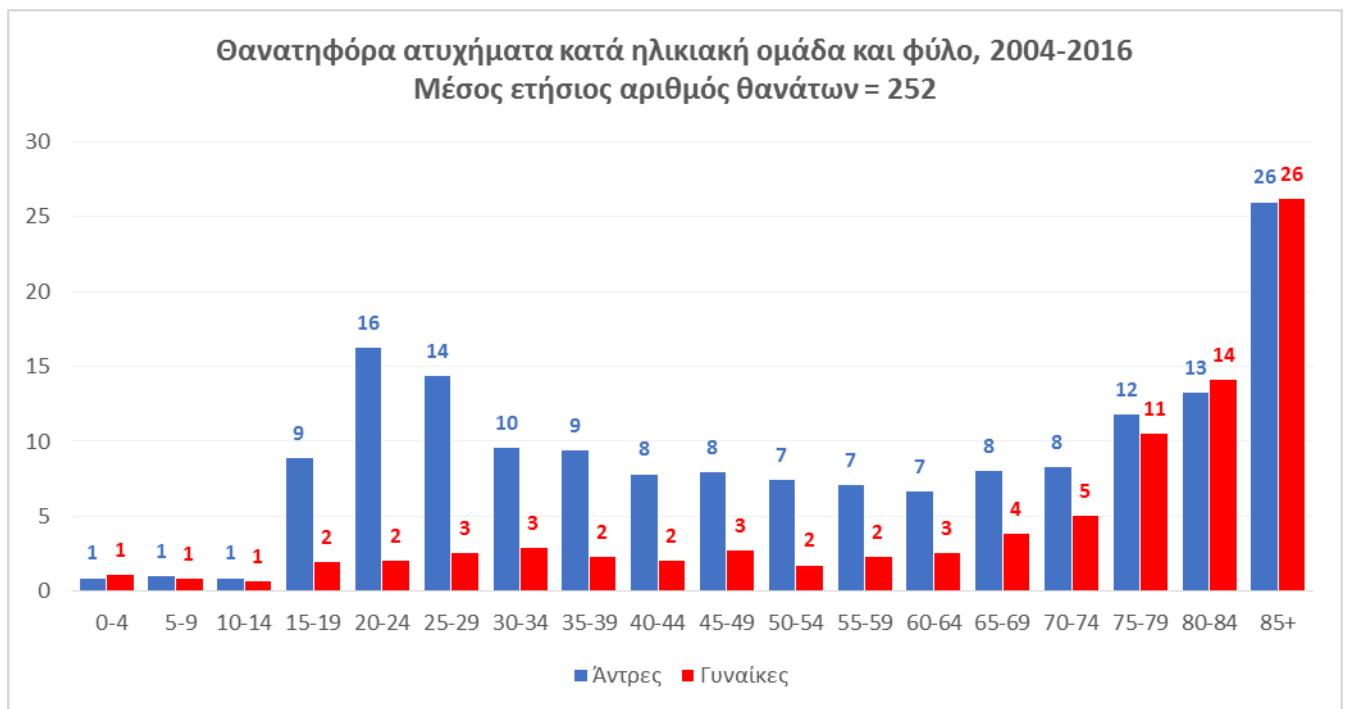

Θανατηφόρα Ατυχήματα

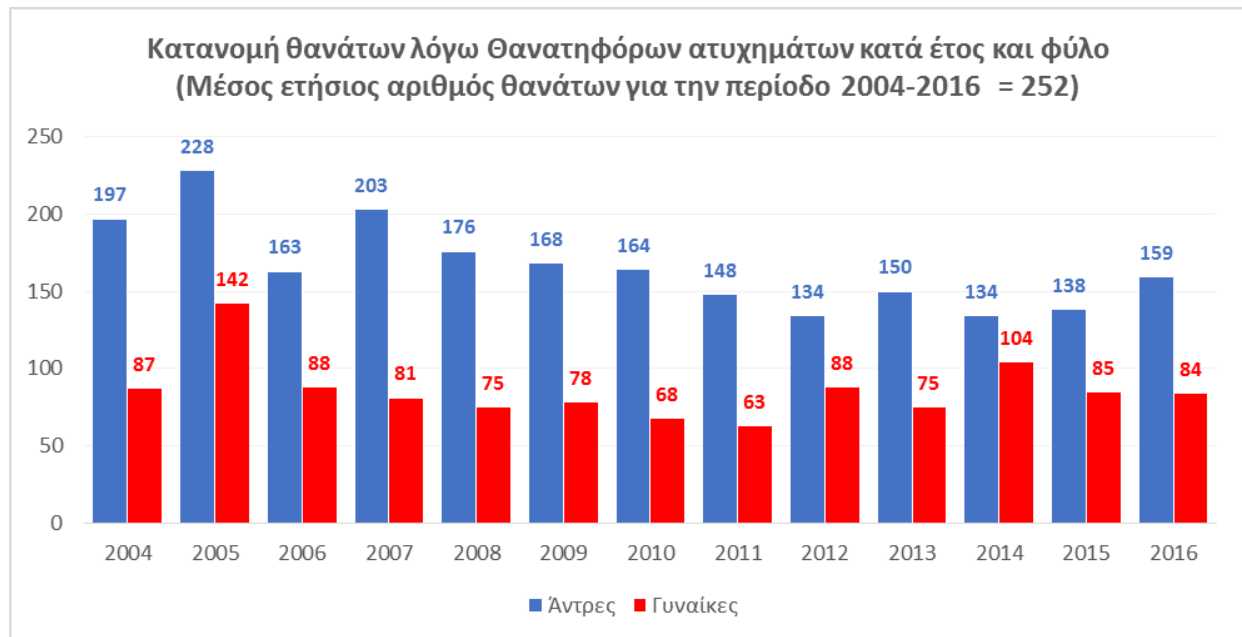
Η εξέταση των ατυχημάτων κατά ηλικιακή ομάδα και φύλο παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον. Οι αριθμοί των ατυχημάτων στις ηλικίες από 0-14 έτη είναι μικροί και υπάρχει ίση κατανομή μεταξύ των δύο φύλων. Η εικόνα αλλάζει εμφανώς για τις επόμενες ηλικιακές ομάδες, καθώς και η κατανομή μεταξύ των δύο φύλων είναι άνιση. Βλέπουμε, ειδικά για τους άντρες, να υπάρχει μια απότομη αύξηση του ετήσιου αριθμού των ατυχημάτων στις ηλικίες 15-19 που μεγιστοποιείται στις ηλικίες 20-24 και εξακολουθεί να είναι αυξημένη και στις ηλικίες 25-29. Ακολούθως παρατηρείται μια σταδιακή πτώση στις ηλικίες 30-64 και ακολουθεί μια δεύτερη αύξηση προφανώς λόγω των ατυχημάτων που συμβαίνουν σε ηλικιωμένα άτομα (κατανομή δύο μεγίστων, bimodal distribution).

Οι ανισότητες μεταξύ των δύο φύλων είναι ιδιαίτερα εμφανείς με πολύ υψηλότερους αριθμούς ατυχημάτων μεταξύ των ανδρών σε σχέση με τις γυναίκες. Ίσως, η τάση για επικίνδυνες συμπεριφορές και ενασχολήσεις είναι πολύ μεγαλύτερη στους άντρες. Επομένως οποιαδήποτε προληπτικά μέτρα εφαρμόζονται πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τις διαφορές αυτές.

Διάγραμμα 48:Κατανομή των Θανάτων λόγω Θανατηφόρων ατυχημάτων κατά ηλικιακή ομάδα και φύλο, 2004-2016

Διάγραμμα 49:Κατανομή θανάτων λόγω Θανατηφόρων τραυματισμών κατά έτος και φύλο, 2004-2016

Το πιο πάνω διάγραμμα δείχνει ότι υπήρξε εμφανής αύξηση των θανάτων λόγω ατυχημάτων το 2005, προφανώς λόγω του αεροπορικού ατυχήματος που συνέβη στην Ελλάδα. Εντούτοις, κατά τα τελευταία δεκατρία χρόνια παρατηρείται μια σημαντική σταδιακή μείωση των ατυχημάτων ιδίως μεταξύ των ανδρών.

Περαιτέρω λεπτομερείς αναλύσεις των θανατηφόρων ατυχημάτων με χρήσιμα συμπεράσματα μπορούν να γίνουν στη βάση των κωδικών που περιέχονται στη βάση δεδομένων της ΜΠΥ.

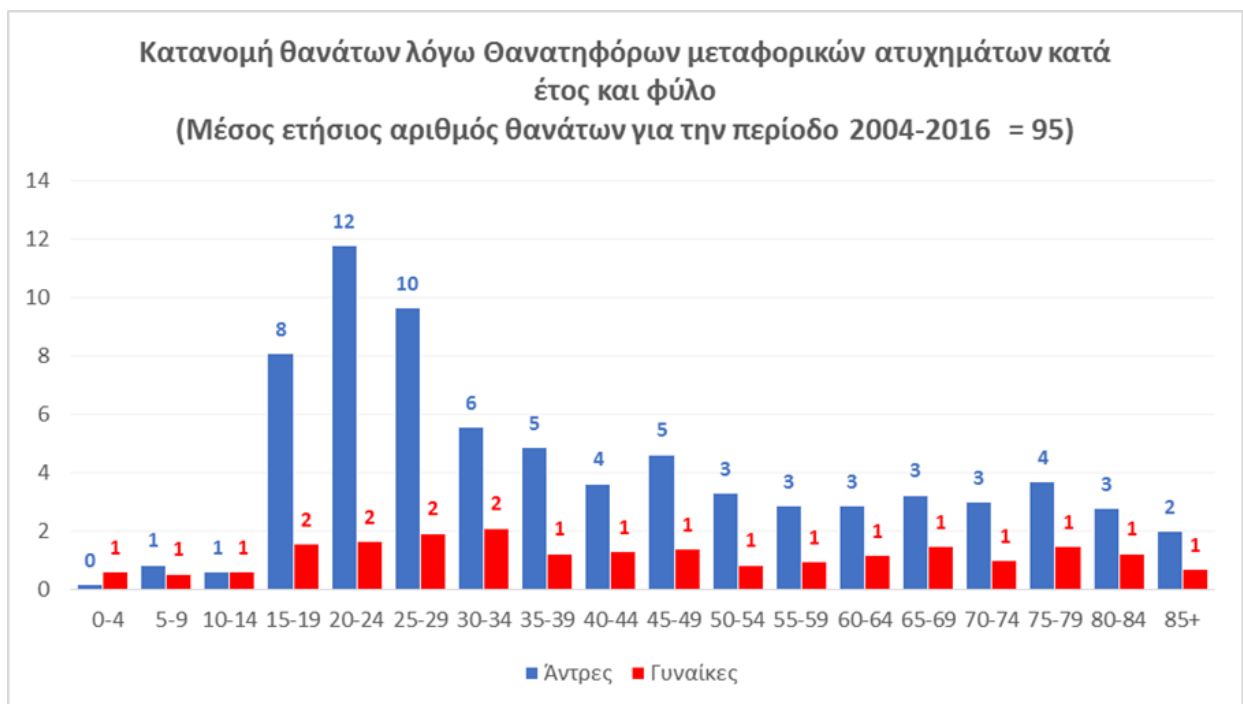
Νοείται ότι οποιαδήποτε προληπτικά μέτρα εφαρμόζονται με βάση τα στατιστικά στοιχεία που προκύπτουν από ανάλυση των αιτιών θανάτου έχουν ανάλογο αντίκτυπο και στα μη θανατηφόρα ατυχήματα πολλά από τα οποία καταλήγουν σε χρόνιες αναπηρίες σε ένα μεγάλο αριθμό νέων και μεγαλύτερων σε ηλικία ανθρώπων.

Θανατηφόρα μεταφορικά ατυχήματα

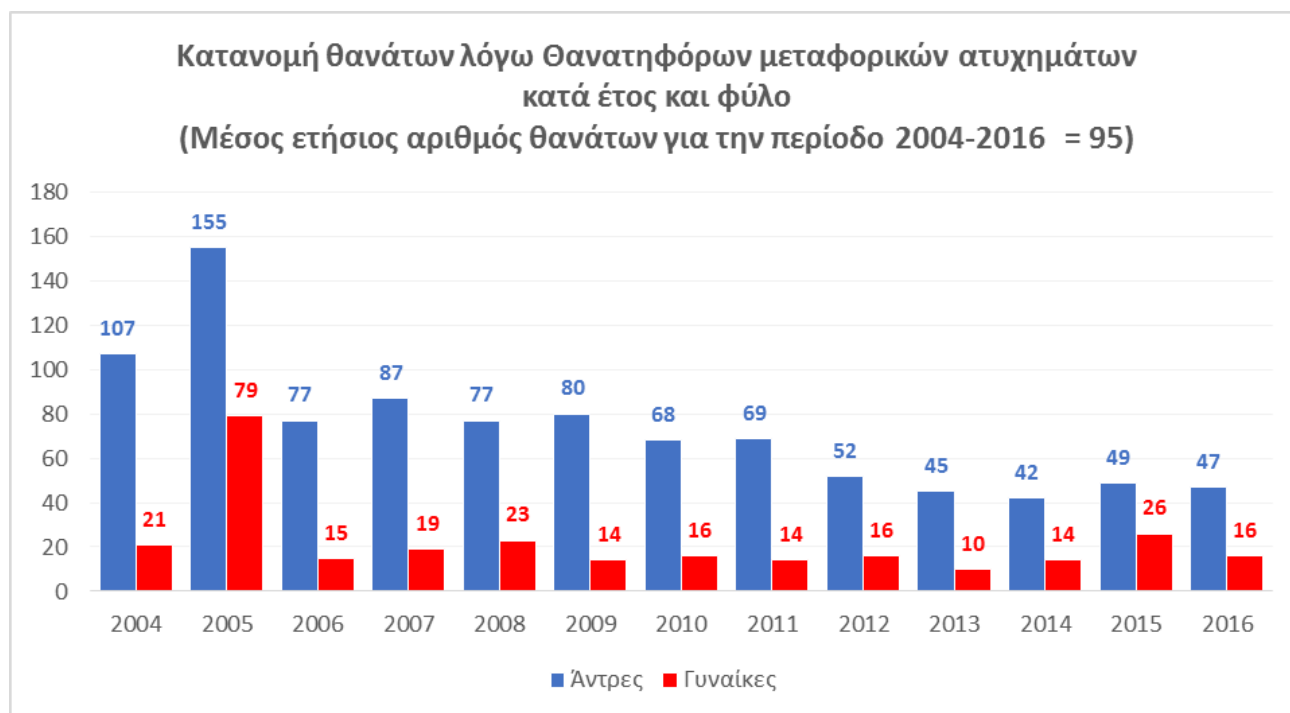
Η εξέταση των θανατηφόρων μεταφορικών ατυχημάτων κατά ηλικιακή ομάδα και φύλο παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον, μιας και το 38 % του συνολικού αριθμού θανατηφόρων ατυχημάτων αφορά τα θανατηφόρα μεταφορικά ατυχήματα.

Οι αριθμοί των θανατηφόρων μεταφορικών ατυχημάτων στις ηλικίες από 0-14 έτη είναι μικροί και υπάρχει ίση κατανομή μεταξύ των δύο φύλων. Η εικόνα αλλάζει εμφανώς για τις ηλικιακές ομάδες 15-29, όπου ο αριθμός των θανάτων μεταξύ των δύο φύλων διαφέρει σε τεράστιο βαθμό. Βλέπουμε, ειδικά για τους άντρες, να υπάρχει μια απότομη αύξηση του ετήσιου αριθμού των ατυχημάτων στις ηλικίες 15-19 που μεγιστοποιείται στις ηλικίες 20-24 και εξακολουθεί να είναι αυξημένη και στις ηλικίες 25-29. Ακολούθως παρατηρείται μια σταδιακή πτώση από την ηλικία των 30 ετών και άνω, όπου η κατανομή μεταξύ των δύο φύλων εξακολουθεί να είναι άνιση σε όλες τις ηλικιακές ομάδες.

Διάγραμμα 50:Κατανομή των θανάτων λόγω Θανατηφόρων μεταφορικών ατυχημάτων κατά ηλικιακή ομάδα και φύλο, 2004-2016

Διάγραμμα 51:Κατανομή θανάτων λόγω Θανατηφόρων μεταφορικών τραυματισμών κατά έτος και φύλο, 2004-2016

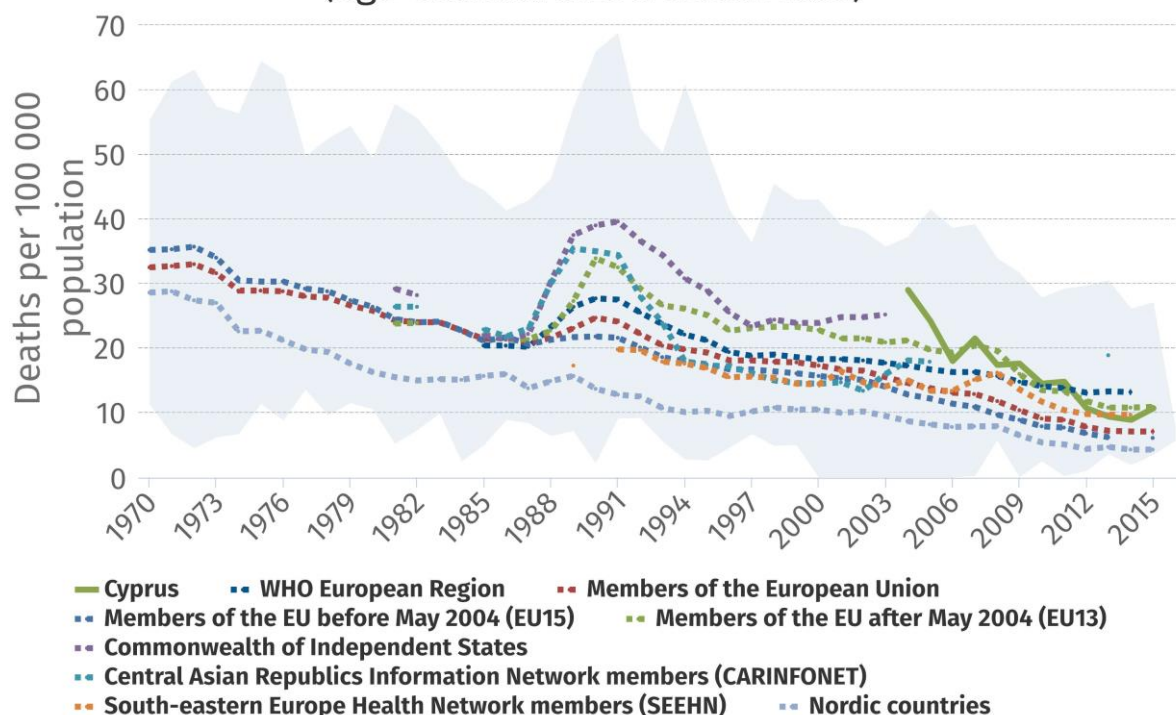

Το Διάγραμμα 51 παρουσιάζει την κατανομή των θανατηφόρων μεταφορικών ατυχημάτων κατά έτος και φύλο. Σταδιακά, ο αριθμός των θανατηφόρων μεταφορικών ατυχημάτων μειώνεται όμως τα νούμερα εξακολουθούν να είναι αυξημένα. Συγκρίνοντας την Κύπρο με τον μέσο όρο των χωρών-μελών της ΕΕ βλέπουμε ότι οι άντρες έχουν αυξημένα σταθμισμένα ποσοστά θνησιμότητας λόγω μεταφορικών ατυχημάτων (Διάγραμμα 52). Το ίδιο ισχύει και για τις γυναίκες όμως τα σταθμισμένα ποσοστά είναι σχετικά πιο χαμηλά σε σχέση με τους άντρες.

Παρόλο που το σταθμισμένο ποσοστό θνησιμότητας μειώνεται με την πάροδο του χρόνου, εντούτοις είναι ψηλό, πράγμα που πρέπει να μας ανησυχήσει και να βρούμε άμεσα τρόπους αντιμετώπισης. Τόσο στις ομάδες υψηλού κινδύνου (άντρες ηλικίας 15-29 ετών) όσο και στο σύνολο του πληθυσμού, θα πρέπει να καλλιεργηθεί η οδική συνείδηση, ώστε με την πάροδο του χρόνου να μηδενίσουμε τα θανατηφόρα μεταφορικά ατυχήματα.

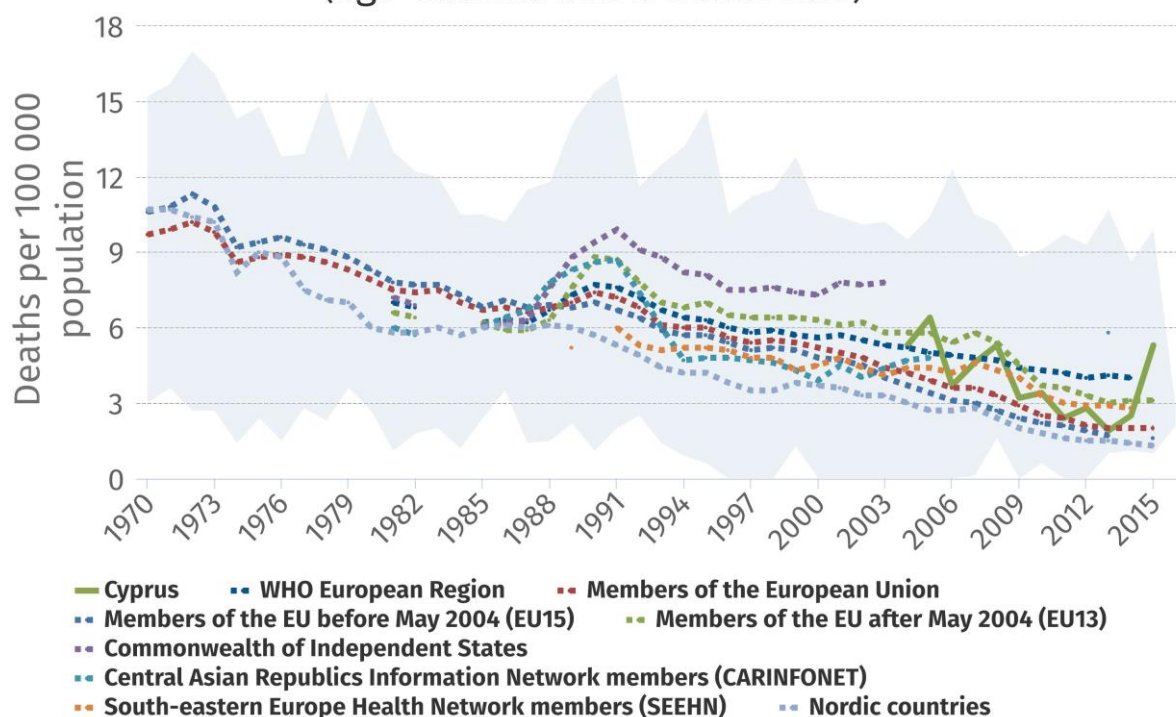
Διάγραμμα 52: Motor vehicle traffic accidents, all ages, per 100 000, males & females (age standardized death rate), 2015

Motor vehicle traffic accidents, all ages, per 100 000, males (age-standardized death rate)

* The former Yugoslav Republic of Macedonia (MKD is an abbreviation by the International Organization for Standardization (ISO))

Motor vehicle traffic accidents, all ages, per 100 000, females (age-standardized death rate)

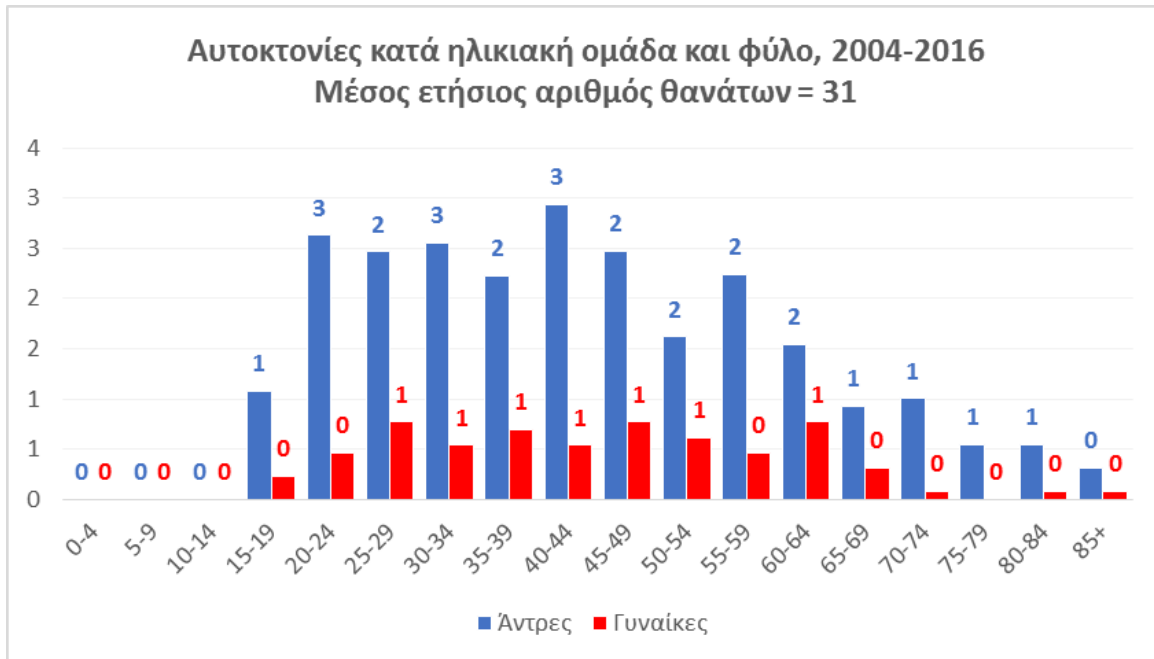

* The former Yugoslav Republic of Macedonia (MKD is an abbreviation by the International Organization for Standardization (ISO))

Αυτοκτονίες

Μέχρι το 2004, τα στατιστικά στοιχεία που υπήρχαν στην Κύπρο για αυτοκτονίες έδειχναν ένα πολύ μικρό ποσοστό. Σε εξωτερικούς παρατηρητές δινόταν η εντύπωση ότι το πρόβλημα των αυτοκτονιών στην Κύπρο ήταν σχεδόν ανύπαρκτο. Μετά το 2004, που άρχισε πιο συστηματική καταγραφή των θανάτων αυτών με συλλογή δεδομένων από επιπρόσθετες πηγές (ιατροδικαστικές εκθέσεις, στοιχεία από την Αστυνομία, δημοσιεύματα τύπου κλπ), διαφάνηκε ότι το πρόβλημα είναι πολύ μεγαλύτερο από όσο έδειχναν τα προηγούμενα στοιχεία.

Διάγραμμα 53:Κατανομή των Θανάτων λόγω Αυτοκτονιών κατά ηλικιακή ομάδα και φύλο,2004-2016

Διάγραμμα 54:Κατανομή θανάτων λόγω Αυτοκτονιών κατά έτος και φύλο, 2004-2016

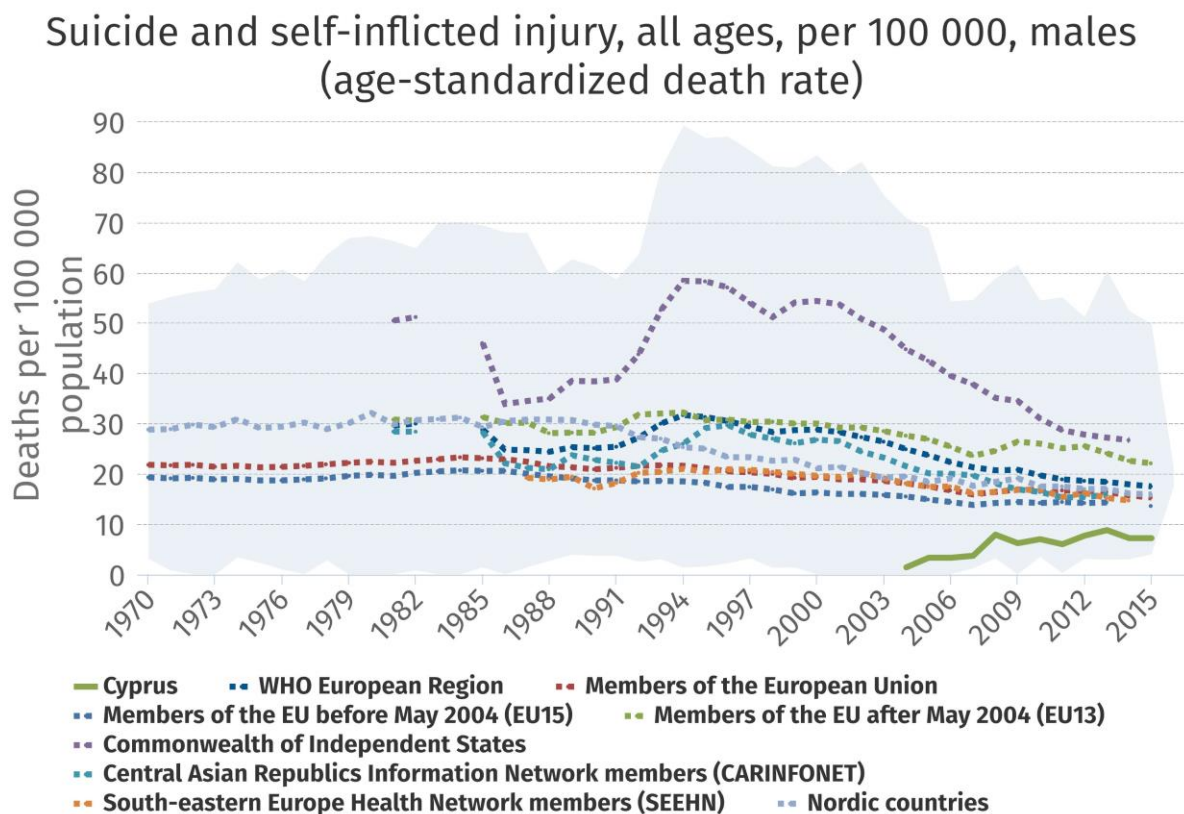
Στο πιο πάνω διαγράμματα παρατηρούμε ότι στις αυτοκτονίες υπάρχουν έντονες ανισότητες μεταξύ των φύλων και των ηλικιακών ομάδων. Το πρόβλημα είναι σαφώς μεγαλύτερο μεταξύ των ανδρών. Εμφανίζεται, καταρχήν, στις ηλικίες 15-19, φθάνει στο μέγιστο στις ηλικίες 20-44

και ακολούθως αρχίζει να μειώνεται σταδιακά. Στις γυναίκες άνω των 70 ετών ο αριθμός αυτοκτονιών είναι σχεδόν μηδενικός. Αν και μειωμένος, σημαντικός αριθμός αυτοκτονιών εξακολουθεί να εμφανίζεται σε άνδρες ηλικίας 65 ετών και άνω.

Οι αυτοκτονίες που έχουν καταγραφεί στο Αρχείο Αιτιών Θανάτου, από το 2004 και μετά δείχνουν σημαντική αυξητική τάση, ιδίως στους άνδρες. Παρόλα αυτά, πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι η διαδικασία συλλογής των δεδομένων από τη Μονάδα Παρακολούθησης Υγείας βελτιώθηκε σταδιακά χρόνο με το χρόνο. Επομένως η αυξητική τάση δυνατό να οφείλεται κυρίως στην πληρέστερη καταγραφή και όχι σε πραγματική αύξηση των αυτοκτονιών.

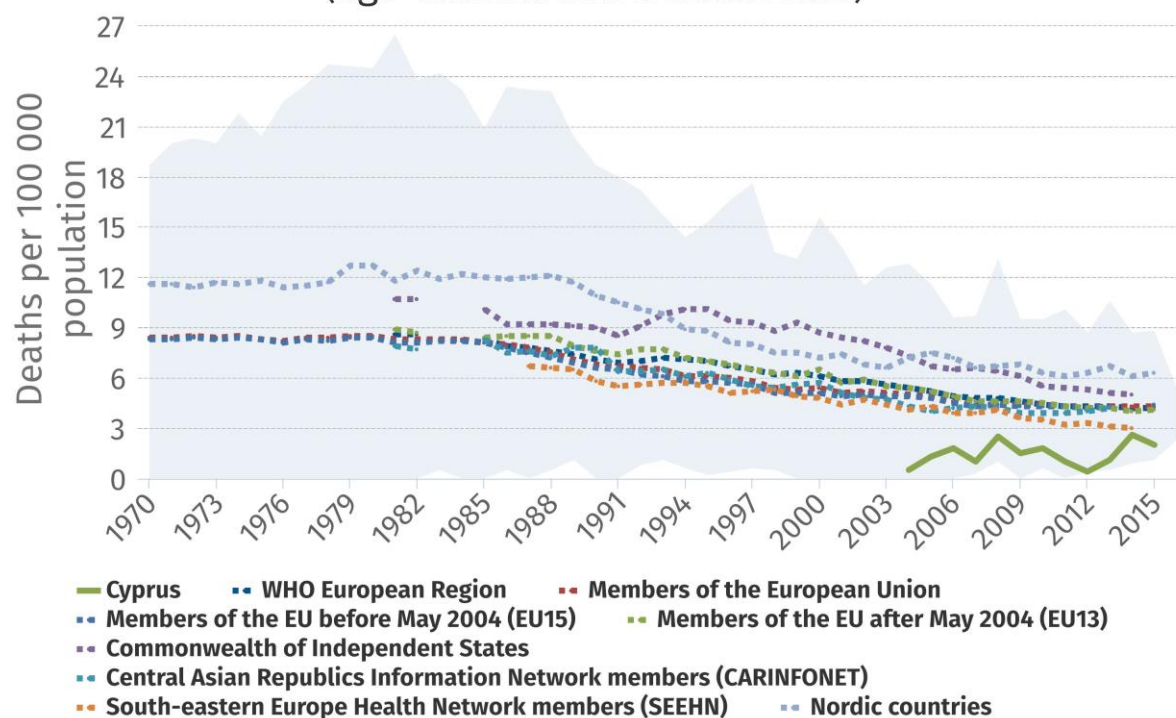
Εντούτοις, πρέπει να ληφθεί ότι παρά την αύξηση στην καταγραφή κατά τα τελευταία δεκατρία χρόνια, η Κύπρος συνεχίζει να έχει πολύ χαμηλά σταθμισμένα ποσοστά αυτοκτονιών σε σύγκριση με άλλες Ευρωπαϊκές χώρες (Διάγραμμα 55). Θα πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι ένα ποσοστό από τις ακαθόριστες εξωτερικές αιτίες δυνατόν να εμπίπτουν στην κατηγορία των αυτοκτονιών χωρίς να έχουν καθοριστεί ως τέτοιες.

Διάγραμμα 55: Suicide and self-inflicted injury, all ages, per 100 000, males & females (age-standardized death rate)

* The former Yugoslav Republic of Macedonia (MKD is an abbreviation by the International Organization for Standardization (ISO))

Suicide and self-inflicted injury, all ages, per 100 000, females (age-standardized death rate)

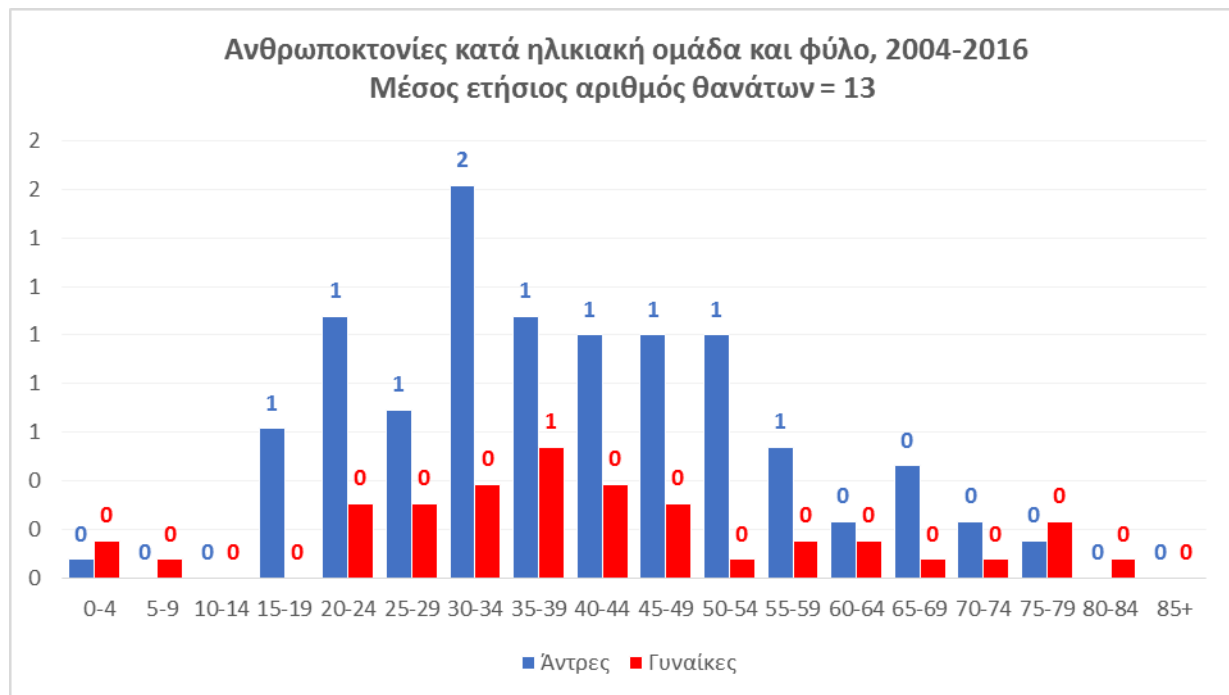

* The former Yugoslav Republic of Macedonia (MKD is an abbreviation by the International Organization for Standardization (ISO))

Ανθρωποκτονίες

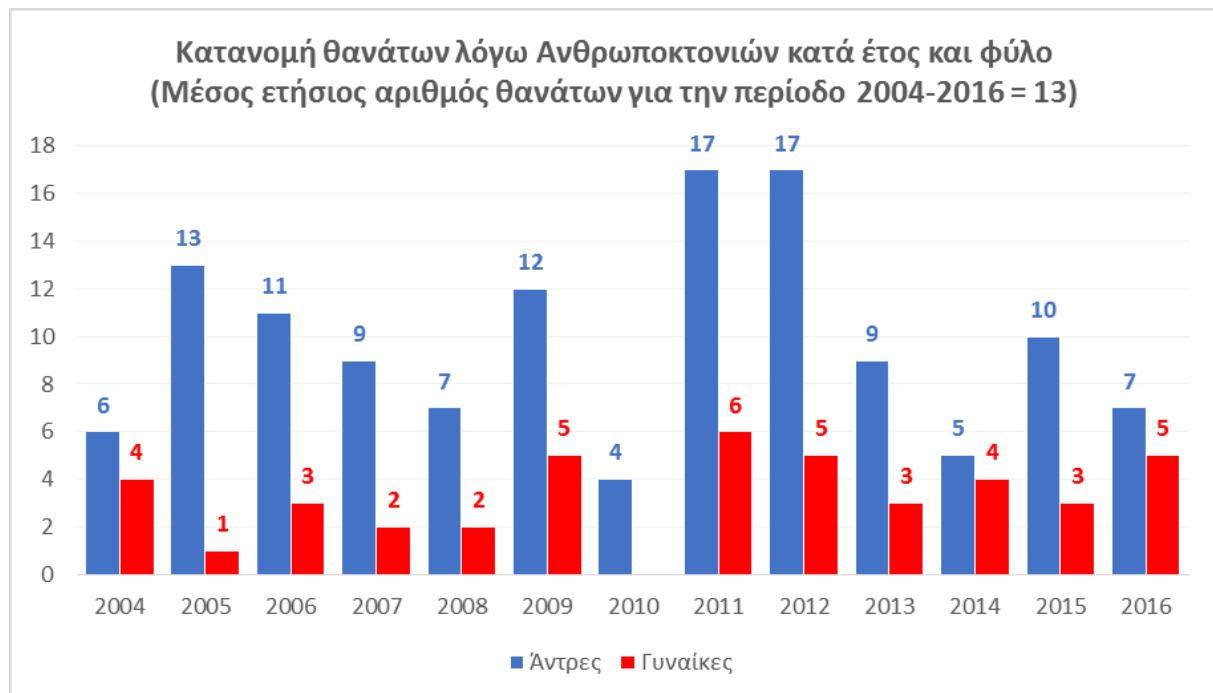
Η ηλικιακή κατανομή των ανθρωποκτονιών στην Κύπρο φαίνεται στο Διάγραμμα 56. Είναι σαφώς περισσότερες μεταξύ ανδρών σε όλες τις ηλικιακές ομάδες.

Διάγραμμα 56:Κατανομή των θανάτων λόγω Ανθρωποκτονιών κατά ηλικιακή ομάδα και φύλο, 2004-2016

Οι αιχομειώσεις που παρουσιάζονται στον αριθμό των θανάτων τόσο στους άντρες όσο και στις γυναίκες οφείλονται σε τυχαία μεταβλητότητα. Το ίδιο ισχύει και στον ετήσιο αριθμό ανθρωποκτονιών κάθε έτους για την περίοδο 2004-2016.

Διάγραμμα 57:Κατανομή θανάτων λόγω Ανθρωποκτονιών κατά έτος και φύλο, 2004-2016

Amenable and preventable deaths

Amenable και preventable deaths είναι διαφορετικές διαστάσεις των θανάτων που μπορούν να αποφευχθούν. Ένας θάνατος θεωρείται ως **avoidable (αποφευκτέα θνησιμότητα)** εάν υπό το πρίσμα της ιατρικής γνώσης και της τεχνολογίας ή υπό το φως της κατανόησης των καθοριστικών παραγόντων της υγείας κατά τη στιγμή του θανάτου (με βάση τα κατάλληλα όρια ηλικίας) θα μπορούσε να αποφευχθεί μέσω της καλής υγειονομικής περίθαλψης (**amenable death – αποφευκτέος θάνατος**) ή με τις παρεμβάσεις στη δημόσια υγεία (**preventable death – θάνατος που μπορεί να προληφθεί**).

Οι έννοιες της «αποφευκτέας» θνησιμότητας και της «πρόληψης» της θνησιμότητας βασίζονται στην ιδέα ότι θα μπορούσαν να αποφευχθούν ορισμένοι θάνατοι (για συγκεκριμένες ηλικιακές ομάδες και συγκεκριμένες παθήσεις όπως αυτές ορίζονται στη Διεθνή Στατιστική Ταξινόμηση Νοσημάτων και Συναφών Προβλημάτων Υγείας [ICD10]), δηλαδή να μην είχαν συμβεί σε αυτό το στάδιο, αν υπήρχαν αποτελεσματικές δημόσιες υγειονομικές και ιατρικές παρεμβάσεις. Ένας θάνατος μπορεί να θεωρηθεί αποφευκτέος εάν θα μπορούσε να αποφευχθεί μέσω βέλτιστης ποιότητας υγειονομικής περίθαλψης.

Η έννοια των θανάτων που μπορούν να προληφθούν είναι ευρύτερη και περιλαμβάνει τους θανάτους, που θα μπορούσαν να αποφευχθούν από παρεμβάσεις δημόσιας υγείας που επικεντρώνονται στους ευρύτερους καθοριστικούς παράγοντες της δημόσιας υγείας, όπως παράγοντες συμπεριφοράς και τρόπου ζωής, κοινωνικοοικονομική κατάσταση και περιβαλλοντικοί παράγοντες.

Το σύνολο των amenable και preventable deaths καθορίστηκε από το Task Force on Satellite Lists της Eurostat²⁴ (Ιούνιο 2014), σύμφωνα με τον κατάλογο των ICD κωδικών για συγκεκριμένες ηλικιακές ομάδες.

Επίσης, πρέπει να αναφερθεί ότι τόσο οι amenable όσο και οι preventable θάνατοι παρέχουν ενδείξεις για πιθανές ελλείψεις στα συστήματα υγείας της κάθε χώρας αλλά δεν αποτελούν οριστικό μέτρο για την παρακολούθηση της υγειονομικής περίθαλψης ανάμεσα στα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Πίνακας 22: Amenable and preventable deaths, permanent residents - Number and Standardized death rates, 2011-2016²⁵

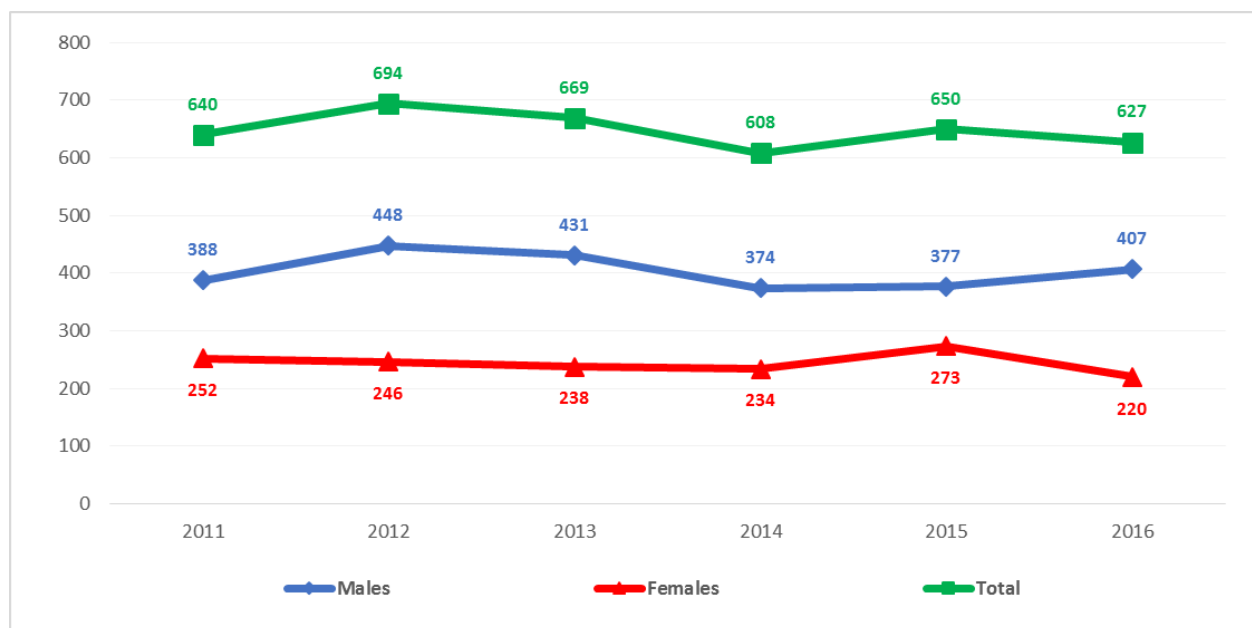
Year	Amenable deaths						Preventable deaths					
	Absolute numbers			SDRT			Absolute numbers			SDRT		
	M	F	T	M	F	T	M	F	T	M	F	T
2011	388	252	640	102,7	64,1	82,9	639	328	967	198,2	94,9	142,8
2012	448	246	694	114,5	59,0	85,7	733	319	1052	210,0	96,4	150,7
2013	431	238	669	107,5	55,7	80,6	698	291	989	209,6	87,0	144,2
2014	374	234	608	90,7	53,7	71,5	669	342	1011	189,0	101,5	143,5
2015	377	273	650	94,0	62,9	77,7	670	349	1019	194,0	94,8	140,8
2016	407	220	627	112,6	57,3	84,1	674	319	993	195,3	84,3	136,8

²⁴ http://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/de/hlth_cdeath_esms.htm

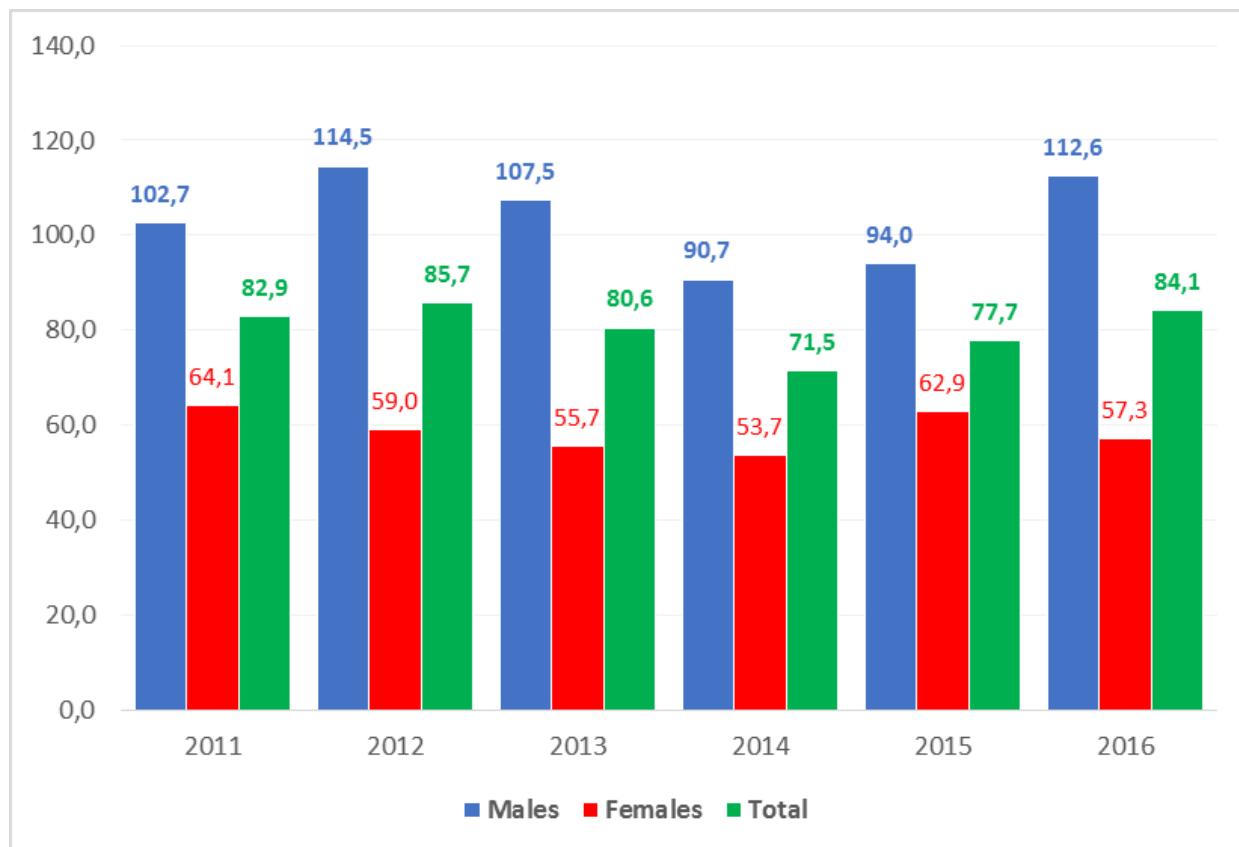
²⁵ Οι υπολογισμοί των απόλυτων αριθμών και των σταθμισμένων ποσοστών (SDRT – standardized death rate) για τα amenable & preventable deaths προκύπτουν με βάση τα διαθέσιμα δεδομένα του Αρχείου Αιτιών Θανάτου, της Μονάδας Παρακολούθησης Υγείας του Υπουργείου Υγείας. Τα νούμερα ενδεχομένως να διαφέρουν ελάχιστα σε σχέση με τα δημοσιευμένα στοιχεία της Eurostat. Ο λόγος οφείλεται στο ότι τα δεδομένα που έχουν χρησιμοποιηθεί για τους υπολογισμούς έχουν τύχει επεξεργασίας σε διαφορετική χρονική περίοδο.

Με βάση τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία του Αρχείου Αιτιών Θανάτου, κατά το 2016 είχαμε 627 θανάτους (Πίνακας 22), οι οποίοι θα μπορούσαν να αποφευχθούν μέσω καλής υγειονομικής περίθαλψης (amenable deaths) και 993 θανάτους οι οποίοι θα μπορούσαν και πάλι να αποφευχθούν με παρεμβάσεις στη δημόσια υγεία (preventable deaths).

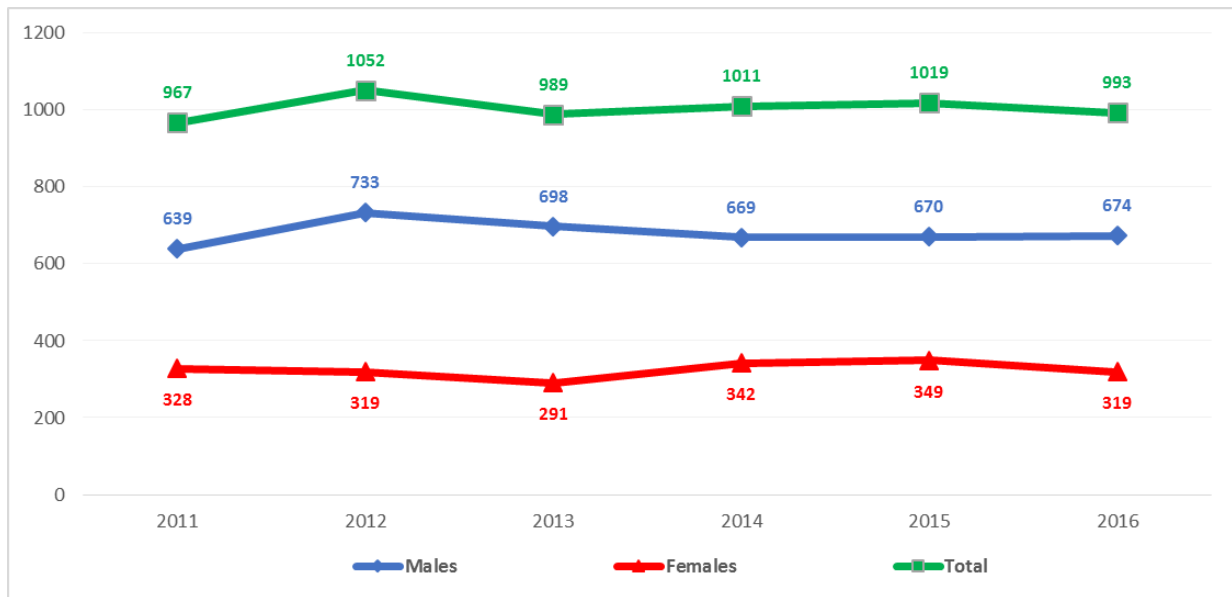
Διάγραμμα 58: Amenable deaths (absolute numbers), permanent residents of the Cyprus Government Controlled areas, Numbers, 2011-2016

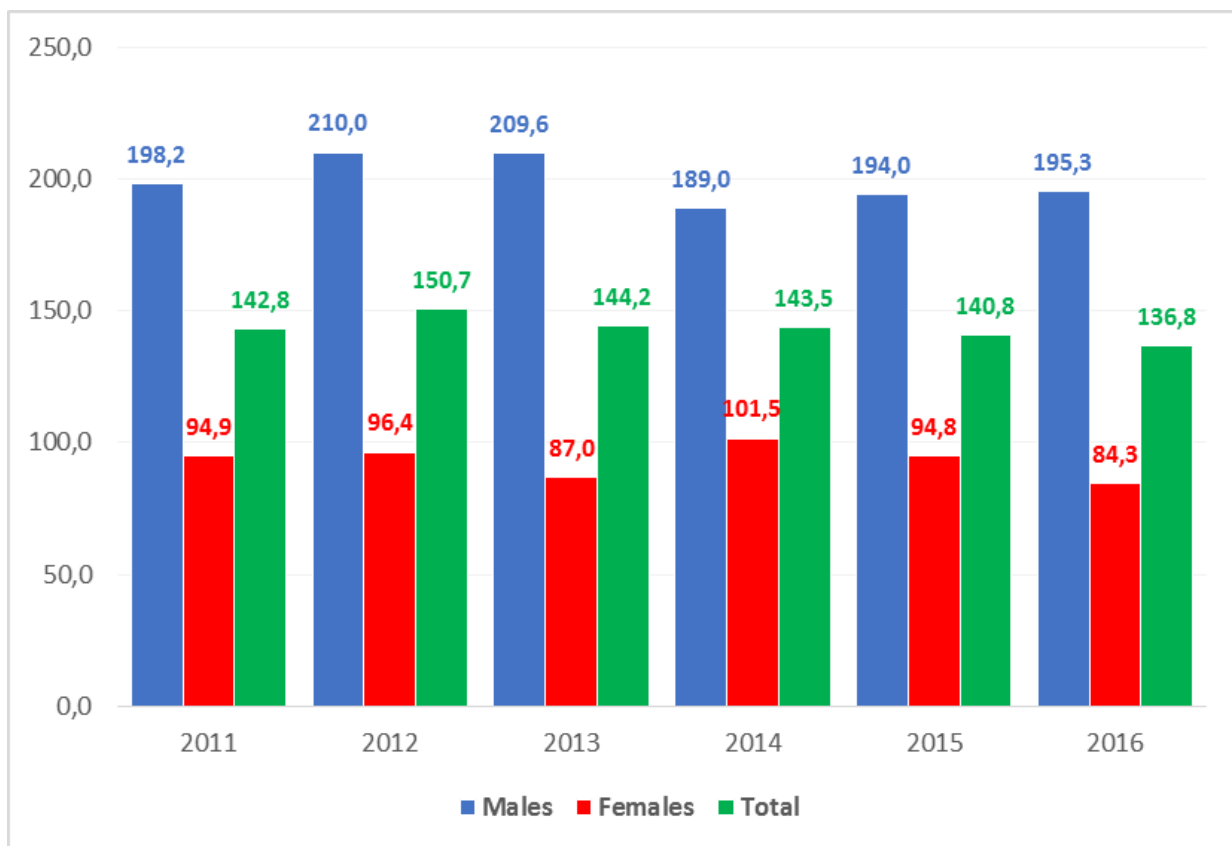
Διάγραμμα 59: Amenable deaths (Standardized death rates), permanent residents of the Cyprus Government Controlled areas, Numbers, 2011-2016

Διάγραμμα 60: Preventable deaths (absolute numbers), permanent residents of the Cyprus Government Controlled areas, Numbers, 2011-2016

Διάγραμμα 61: Preventable deaths (Standardized death rates), permanent residents of the Cyprus Government Controlled areas, Numbers, 2011-2016

Πίνακας 23: Amenable deaths of residents, Number, 2011-2015 (Source: Eurostat)

GEO/TIME	2011	2012	2013	2014	2015
European Union (current composition)	596 919	590 905	365 096	562 034	570 791
Belgium	9 580	9 479	9 545	8 858	8 914
Bulgaria	19 223	20 596	19 033	20 250	19 843
Czech Republic	17 715	17 862	18 328	17 177	17 784
Denmark	5 620	5 531	5 238	5 103	5 136
Germany (until 1990 former territory of the FRG)	95 382	93 031	91 928	87 003	88 554
Estonia	2 960	2 930	2 770	2 678	2 550
Ireland	3 946	3 890	3 828	3 769	3 821
Greece	12 461	12 845	12 031	11 986	12 267
Spain	35 846	35 209	34 533	34 417	34 599
France	44 163	43 739	43 622	43 197	44 035
Croatia	8 716	8 315	7 934	7 948	8 258
Italy	54 368	54 216	52 100	50 694	52 141
Cyprus	643	690	597	614	657
Latvia	6 941	6 635	6 478	6 018	5 846
Lithuania	9 008	8 735	8 441	7 952	8 302
Luxembourg	399	389	461	363	389
Hungary	24 973	24 848	24 092	24 060	24 436
Malta	572	556	476	475	447
Netherlands	14 185	14 340	14 053	13 209	13 806
Austria	8 340	8 349	8 490	8 342	8 318
Poland	59 016	58 344	56 674	53 178	53 563
Portugal	11 379	11 069	10 616	10 847	10 530
Romania	58 559	57 368	54 829	53 740	53 763
Slovenia	2 423	2 386	2 347	2 244	2 367
Slovakia	10 590	10 792	11 078	10 566	11 128
Finland	6 289	6 187	5 935	5 828	5 804
Sweden	8 699	8 604	8 778	8 581	8 655
United Kingdom	64 909	63 963	63 477	62 943	64 878
Iceland	200	202	212	205	226
Liechtenstein	32	31	28	17	32
Norway	4 001	3 972	3 883	3 699	3 720
Switzerland	5 539	5 439	5 344	5 383	5 408
Serbia	17 219	16 693	15 841	15 611	15 728
Turkey	66 893	65 488	78 802	82 801	85 341

Πίνακας 24: Amenable deaths of residents, Standardized death rate, 2011-2015 (Source: Eurostat)

GEO/TIME	2011	2012	2013	2014	2015
European Union (current composition)	137,86	135,31	131,06	126,23	127,1
Belgium	105,57	103,78	103,59	94,94	94,04
Bulgaria	279,81	299,65	274,65	289,73	282,27
Czech Republic	196,27	193,43	193,53	176,68	179,48
Denmark	116,17	111,73	103,75	99,29	97,84
Germany (until 1990 former territory of the FRG)	120,36	117,51	117,59	112,85	116,13
Estonia	254,62	252,3	240,45	234,61	224,06
Ireland	126,45	121,73	116,83	112,4	110,52
Greece	128,82	132,82	125,04	124,77	126,99
Spain	97,04	94,61	91,13	88,64	87,55
France	83,76	81,67	80,14	77,73	77,79
Croatia	226,18	216,26	206,28	207,28	216,4
Italy	99,86	98,74	93,73	90,25	92,98
Cyprus	103,22	106,87	91,98	92,54	98,39
Latvia	371,23	357,23	352,92	331,68	325,63
Lithuania	345,56	337,71	328,03	310,81	325,9
Luxembourg	103,74	100,58	112,38	87,25	90,94
Hungary	288,24	281,49	269,92	266,07	267,67
Malta	157,59	151,3	125,41	122,74	110,27
Netherlands	100,11	99,3	95,37	87,98	90,55
Austria	114,18	111,73	111,71	108,74	109,16
Poland	197,35	192,4	183,95	169,89	168,53
Portugal	122,8	119,18	113,72	115,2	111,04
Romania	343,56	338,73	325,44	318,56	317,99
Slovenia	137,29	133,53	129,73	122,68	128,06
Slovakia	262,16	260,56	261,54	242,86	249,96
Finland	129,75	125,21	118,45	114,41	111,3
Sweden	105,86	102,4	102,29	97,96	96,73
United Kingdom	125,68	121,9	119,04	116,11	117,44
Iceland	95	91,74	95,24	86,15	91,21
Liechtenstein	107,87	98,87	88,37	51,15	100,59
Norway	104,8	100,72	95,85	89,16	87,06
Switzerland	84,4	80,72	77,63	76,15	75,23
Serbia	257,25	250,3	236,89	233,68	235,62
Turkey	168,69	160,26	187,31	189,95	189,06

Πίνακας 25: Preventable deaths of residents, Number, 2011-2015 (Source: Eurostat)

GEO/TIME	2011	2012	2013	2014	2015
European Union (current composition)	1 009 577	1 005 255	622 445	981 194	1 003 027
Belgium	21 734	21 794	21 827	21 135	21 555
Bulgaria	17 372	18 506	18 797	19 151	19 228
Czech Republic	28 264	28 032	27 167	25 901	28 092
Denmark	11 594	11 615	11 080	11 233	10 808
Germany (until 1990 former territory of the FRG)	172 437	169 782	171 124	165 063	169 172
Estonia	4 181	4 270	3 872	3 871	3 653
Ireland	6 854	6 805	6 730	6 786	6 495
Greece	17 475	17 745	17 492	17 691	18 239
Spain	64 411	64 198	64 656	64 563	65 563
France	108 927	108 255	107 348	106 592	110 955
Croatia	13 064	12 876	12 356	12 435	12 674
Italy	93 280	92 635	89 688	88 152	89 401
Cyprus	969	1 042	1 002	1 013	1 027
Latvia	8 554	8 397	8 235	7 853	7 636
Lithuania	13 152	12 726	12 410	11 701	11 808
Luxembourg	836	856	894	858	858
Hungary	39 873	39 387	37 872	37 984	38 566
Malta	723	747	661	676	663
Netherlands	27 687	28 054	27 746	27 322	28 828
Austria	16 738	17 289	17 172	16 976	17 305
Poland	94 081	95 063	93 819	90 508	91 418
Portugal	17 906	17 407	17 517	18 452	18 406
Romania	66 610	65 746	62 993	63 618	63 697
Slovenia	5 235	5 146	5 049	4 730	5 066
Slovakia	16 654	15 981	15 971	15 609	16 421
Finland	12 304	12 219	11 979	11 481	11 307
Sweden	15 611	15 570	15 856	15 757	15 951
United Kingdom	113 041	113 100	114 213	114 118	118 235
Iceland	406	398	423	406	447
Liechtenstein	61	46	65	46	42
Norway	8 156	8 007	7 447	7 982	7 970
Switzerland	11 866	11 949	12 128	11 888	12 144
Serbia	19 563	19 492	18 974	18 781	19 032
Turkey	77 206	75 247	93 522	96 346	97 984

Πίνακας 26: Preventable deaths of residents, Standardized death rate, 2011-2015 (Source: Eurostat)

GEO/TIME	2011	2012	2013	2014	2015
European Union (current composition)	226,33	223,15	219,24	213,91	216,34
Belgium	229,9	227,67	226,26	216,04	216,42
Bulgaria	248	263,93	266,87	270,59	271,08
Czech Republic	307,7	298,67	284,65	266,63	284,7
Denmark	236,43	232,66	218,13	217,47	205,59
Germany (until 1990 former territory of the FRG)	214,79	210,79	215,11	209,03	214,72
Estonia	348,19	355,82	324,07	325,43	307,35
Ireland	216,6	210,97	204,32	202,23	188,45
Greece	175,85	178,29	176,24	178,64	182,24
Spain	167,98	165,43	163,23	159,06	158,63
France	194,71	190,37	185,85	180,98	184,28
Croatia	339,13	331,4	317,8	320,26	326,9
Italy	165,4	162,25	154,55	149,74	151,03
Cyprus	153,97	162,15	155,79	153,84	154,99
Latvia	448,92	442,97	439,21	422,75	414,65
Lithuania	485,73	472,82	462,6	438,7	445,88
Luxembourg	211,21	211,47	214,63	199,04	195,75
Hungary	448,06	436,77	417,02	414,34	417,97
Malta	198,15	198,85	174,33	174,75	163,33
Netherlands	192,67	194,01	187,96	181,64	188,78
Austria	223,43	226,58	221,48	216,85	220,94
Poland	299,49	298,78	291	277,03	276,03
Portugal	187,01	181,06	180,76	188,44	186,36
Romania	378,91	374,63	359,39	362,96	362,7
Slovenia	290,26	279,79	270,43	251,34	265,34
Slovakia	404,73	372,13	366,28	349,84	362,17
Finland	246,87	241,25	232,95	220,38	213,34
Sweden	183,1	179,23	179,28	175,16	173,87
United Kingdom	216,38	213,06	211,57	207,88	211,27
Iceland	183,78	176,58	181,42	165,84	177,58
Liechtenstein	205,45	149,54	209,05	139,59	123,25
Norway	204,15	196,58	179,35	186,93	182,36
Switzerland	173,93	171,39	170,26	163,31	163,35
Serbia	285,74	284,21	276,39	273,93	276,4
Turkey	207,38	191,19	227,73	234,37	230,94

Σύγκριση Κύπρου με άλλες Ευρωπαϊκές Χώρες

Σημαντικό είναι να δούμε τη θέση της Κύπρου σε σχέση με τις υπόλοιπες ευρωπαϊκές χώρες, συγκρίνοντας τα σταθμισμένα ποσοστά θνησιμότητας²⁶. Πηγή των δεδομένων σύγκρισης των σταθμισμένων ποσοστών θνησιμότητας τόσο της Κύπρου όσο και των υπόλοιπων χωρών – μελών της ΕΕ28 (Πίνακας 27) είναι η Eurostat. Η ανάλυση αφορά το έτος 2015.

Κατά το 2015, όσο αφορά το σύνολο των αιτιών θανάτου (Διάγραμμα 62), η Κύπρος παρουσιάζεται με ελαφρώς ψηλότερα σταθμισμένα ποσοστά θνησιμότητας από την ΕΕ28 σε σχέση με τον μέσο όρο των χωρών μελών της. Πιο συγκεκριμένα η Κύπρος παρουσιάζει με 1 047,48 θανάτους ανά 100 000 πληθυσμό σε σχέση με την ΕΕ όπου ο αριθμός είναι 1 035,96. Το χαμηλότερο ποσοστό το έχει η Γαλλία με 858,75 θανάτους και το μεγαλύτερο ποσοστό η Βουλγαρία με 1 660,14 θανάτους.

Περαιτέρω ανάλυση των επιμέρους αιτιών θανάτου, δείχνει ότι το σταθμισμένο ποσοστό θνησιμότητας των ασθενειών του κυκλοφορικού συστήματος (Διάγραμμα 63) της Κύπρου είναι 372,76 θάνατοι ανά 100 000 και είναι μικρότερο από τον μέσο όρο της ΕΕ28 (381,39 ανά 100 000 πληθυσμό). Το μεγαλύτερο ποσοστό έχει η Βουλγαρία με 1 133,04 θανάτους ανά 100 000 και το μικρότερο η Γαλλία με 205,06 θανάτους.

Αναφορικά με τα σταθμισμένα ποσοστά θνησιμότητας των νεοπλασμάτων (Διάγραμμα 64), η Κύπρος έχει από τα χαμηλότερα σταθμισμένα ποσοστά θνησιμότητας σε σχέση με τα υπόλοιπα κράτη-μέλη (214,31 θάνατοι ανά 100 000 στην Κύπρο σε σχέση με 269,54 στην ΕΕ28). Το Λίχτενσταϊν έχει το χαμηλότερο ποσοστό με 197,64 σε αντίθεση με την Ουγγαρία που έχει το ψηλότερο σταθμισμένο ποσοστό με 351,81 θανάτους ανά 100 000 πληθυσμό.

Σε αντίθεση με τα σταθμισμένα ποσοστά θνησιμότητας νεοπλασμάτων, η Κύπρος παρουσιάζεται με το μεγαλύτερο ποσοστό θνησιμότητας λόγω Σακχαρώδους Διαβήτη (Διάγραμμα 65) (65,48 θανάτους ανά 100 000 πληθυσμό). Το χαμηλότερο ποσοστό έχει το Λίχτενσταϊν με 2,65 θανάτους. Ο μέσος όρος των χωρών μελών της ΕΕ είναι 23,23 θάνατοι ανά 100 000 πληθυσμό.

Οι διαφορές αυτές, πιθανόν να οφείλονται κατά κύριο λόγο σε διαφορετικές εθνικές πρακτικές στην πιστοποίηση ή/και κωδικοποίηση των αιτών θανάτου παρά σε πραγματικές ανισότητες στη θνησιμότητα λόγω σακχαρώδους διαβήτη.

Σε σχέση με τα σταθμισμένα ποσοστά θνησιμότητας των ασθενειών του αναπνευστικού συστήματος (Διάγραμμα 63), η Κύπρος βρίσκεται πάνω από τον μέσο όρο των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (88,36 θανάτους), με 108,42 θανάτους ανά 100 000, όπου συγκαταλέγεται στις χώρες με αυξημένα σταθμισμένα ποσοστά θνησιμότητας λόγω ασθενειών του Αναπνευστικού Συστήματος. Η χώρα με το μεγαλύτερο ποσοστό είναι η Τουρκία με 142,93 θανάτους ενώ η Φιλανδία με το μικρότερο, 35,52 θανάτους ανά 100 000.

Τέλος, όσον αφορά τις εξωτερικές αιτίες θανάτου (Διάγραμμα 67), η Κύπρος έχει σταθμισμένο ποσοστό θνησιμότητας (41,23 θάνατοι ανά 100 000) σε σχέση με το μέσο όρο των χωρών της ΕΕ28 (46,65 θάνατοι ανά 100 000). Η χώρα με το μεγαλύτερο ποσοστό είναι η Λιθουανία (108,9 θάνατοι), ενώ η χώρα με το μικρότερο ποσοστό είναι το Λίχτενσταϊν (18,2 θάνατοι ανά 100 000). Τα μεταφορικά ατυχήματα κατατάσσουν την Κύπρο ανάμεσα στις χώρες με τα ψηλότερα σταθμισμένα ποσοστά θνησιμότητας (8,46 θάνατοι ανά 100 000 πληθυσμό), σε σχέση με το

²⁶ Τα σταθμισμένα ποσοστά θνησιμότητας υπολογίζονται με βάση την κατανομή του Ευρωπαϊκού Πληθυσμού. Τα σταθμισμένα ποσοστά αναπροσαρμόζουν τα ακαθάριστα ποσοστά θνησιμότητας της κάθε χώρας απαλείφοντας οποιεσδήποτε διαφορές στην ηλικιακή κατανομή του πληθυσμού της ίδια χώρας. Τα ποσοστά αυτά μεταξύ τους είναι απολύτως συγκρίσιμα.

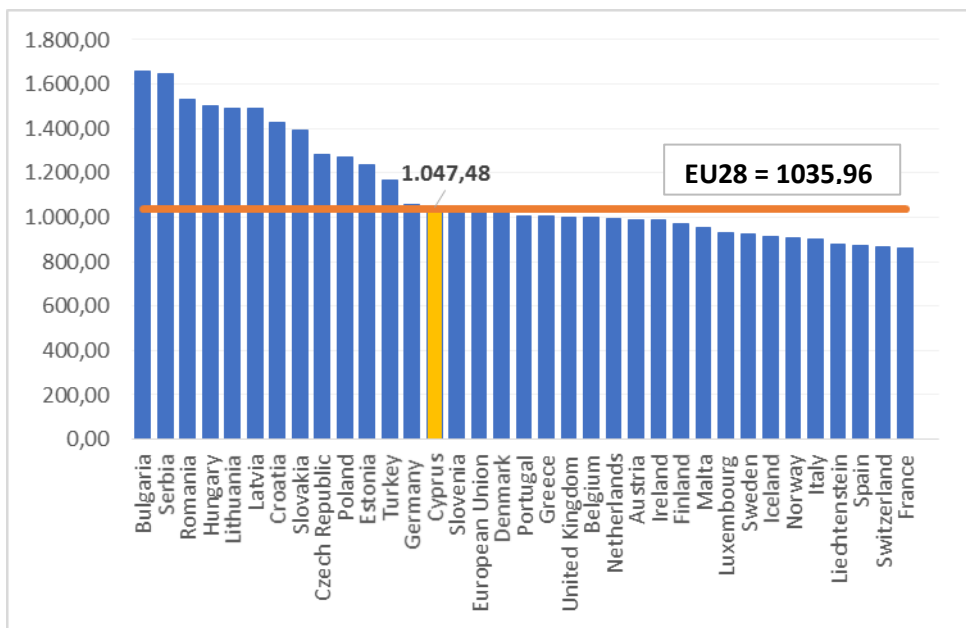
μέσο όρο της ΕΕ28, όπου αφορά 5,77 θανάτους ανά 100 000 πληθυσμό. Η χώρα με το χαμηλότερο σταθμισμένο ποσοστό είναι το Ηνωμένο Βασίλειο (2,77 θανάτους ανά 100 000 πληθυσμό) και η χώρα με το ψηλότερο ποσοστό είναι η Ρουμανία με 11,84 θανάτους (Διάγραμμα 68).

Πίνακας 27: Causes of death - standardized death rate by residence, 2015 (Source: Eurostat)

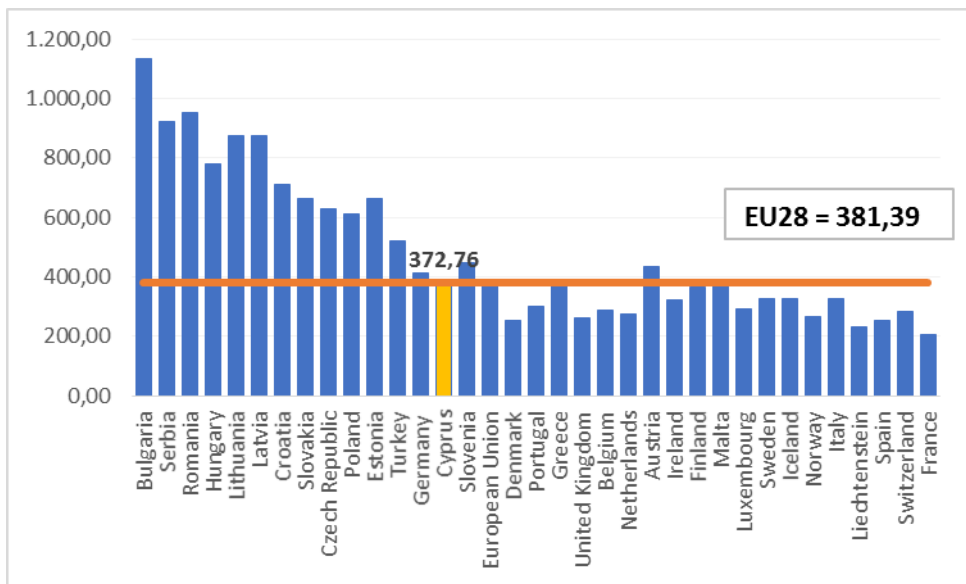
GEO/TIME	All causes of death (A00-Y89) excluding S00-T98	Neoplasms	Diabetes mellitus	Diseases of the circulatory system (I00-I99)	Diseases of the respiratory system (J00-J99)	Ill-defined and unknown causes of mortality	External causes of morbidity and mortality (V01-Y89)	Transport accidents (V01-V99, Y85)
European Union (current composition)²⁷	1.035,96	269,54	23,23	381,39	88,36	16,89	46,65	5,77
Belgium	1.001,86	262,62	13,74	287,47	108,87	9,97	63,2	6,59
Bulgaria	1.660,14	243,16	25,14	1.133,04	60,4	7,8	40,43	9,57
Czech Republic	1.280,12	284,84	43,47	628,98	86,56	10,81	62,15	8,06
Denmark	1.032,51	298,6	26,69	253,14	117,56	61,11	37,19	3,97
Germany (until 1990 former territory of the FRG)	1.057,22	260,36	27,66	412,75	77,24	25,4	42,73	4,62
Estonia	1.236,6	306,21	10,67	665,68	42,88	13,29	68,91	6,53
Ireland	988,77	281,82	17,88	320,79	134,81	1,04	33,47	3,06
Greece	1.003,36	254,51	14,64	381,32	121,67	0,21	33,1	8,38
Spain	872,67	239,26	20,79	252,56	105,49	9,31	30,78	4,45
France	858,75	255,88	17,75	205,06	60,52	37,24	57,6	5,03
Croatia	1.429,88	342,69	42,38	710,51	69,2	3,34	75,64	10,43
Italy	901,24	256,43	30,72	328,87	66,42	3,42	34,02	5,73
Cyprus	1.047,48	214,31	65,48	372,76	108,42	8,43	41,23	8,46
Latvia	1.489,36	299,68	24,78	875,77	36,78	9,58	89,06	11,26
Lithuania	1.489,99	290,7	11,02	876,1	47,57	8,2	108,9	10,42
Luxembourg	929,88	250,95	20,22	290,97	80,59	7,03	59,51	6,55
Hungary	1.500,16	351,81	30,89	782,15	95,84	1,11	64,1	8,58
Malta	953,56	232,07	46,07	386,89	103,79	1,28	28,34	3,11
Netherlands	991,75	294,92	19,52	275,38	87,87	7,73	49,43	4,54
Austria	989,74	250,98	41,73	435,58	54,51	1,47	54,1	5,86
Poland	1.273,62	319,97	26,68	610,48	80,5	45,99	56,14	9,49
Portugal	1.005,34	246,92	39,79	300,01	126	25,94	44,77	7,55
Romania	1.529,56	276,95	13,99	954,78	86,25	3,23	50,95	11,84
Slovenia	1.041,09	313,36	16,84	449,64	71,38	0,23	72,46	7,79
Slovakia	1.390,25	321,83	18,75	662,18	92,15	4,64	77,41	9,07
Finland	968,81	224,48	8,87	364,05	35,52	8,19	60,4	5,52
Sweden	926,64	242,13	20,68	326,56	65,36	10,55	52,35	3,21
United Kingdom	1.002,39	281,56	10,94	264,33	142,16	2,3	38,12	2,77
Iceland	913,05	248,15	10,1	324,91	73,04	0,34	48,24	4,62
Liechtenstein	878,16	197,64	2,65	231,74	99,03	10,36	18,2	3
Norway	907,15	252,56	13,76	265,31	97,53	18,69	51,83	3,46
Switzerland	868,02	228,73	16,9	281,83	60,12	21,96	48,55	4,04
Serbia	1.648,17	304,26	44,68	920,48	86,02	59,91	43,85	7,79
Turkey	1.168,37	203,31	48,89	521,87	142,93	12,61	35,37	10,27

²⁷ European Union (current composition) = EU28 - UK included

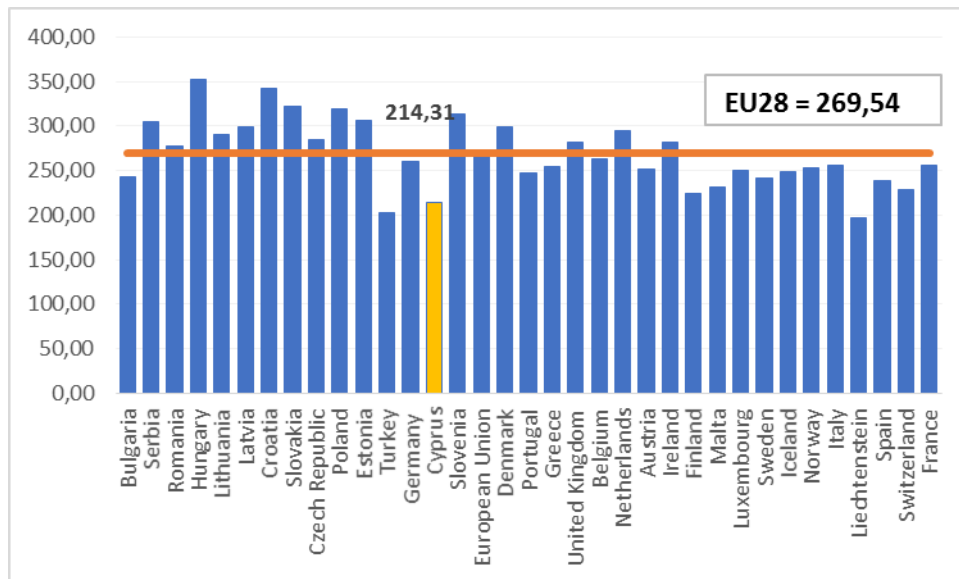
Διάγραμμα 62: Σταθμισμένα ποσοστά θνησιμότητας για όλες τις αιτίες θανάτου, 2015 (Eurostat)

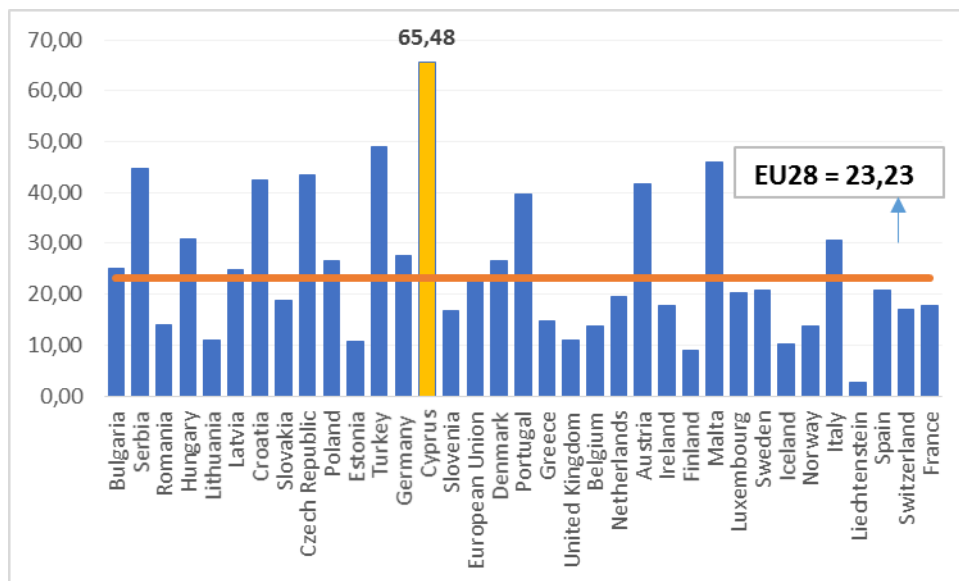
Διάγραμμα 63: Σταθμισμένα ποσοστά θνησιμότητας για τις Ασθένειες του Κυκλοφορικού Συστήματος, 2015 (Eurostat)

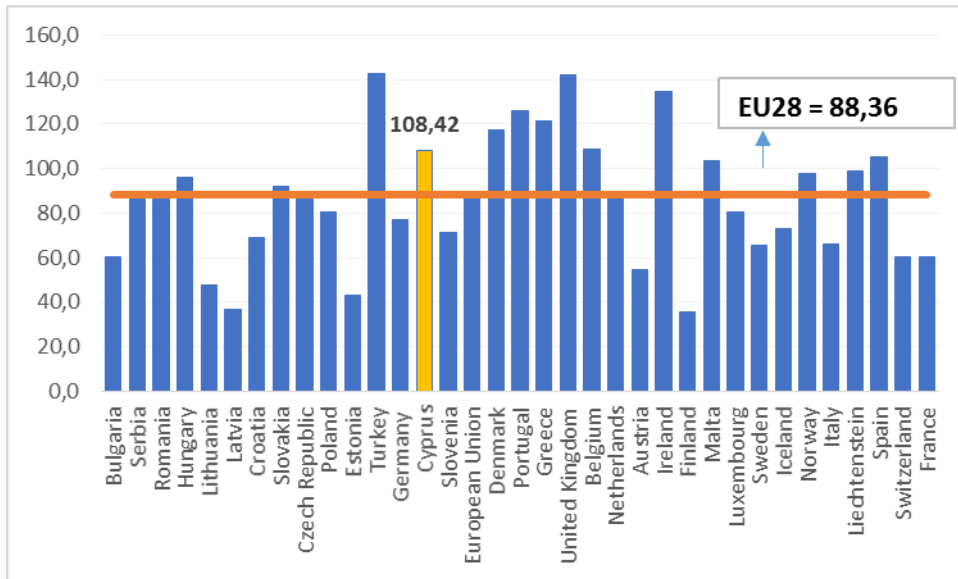
Διάγραμμα 64: Σταθμισμένα ποσοστά θνησιμότητας για τα Νεοπλάσματα, 2015 (Eurostat)

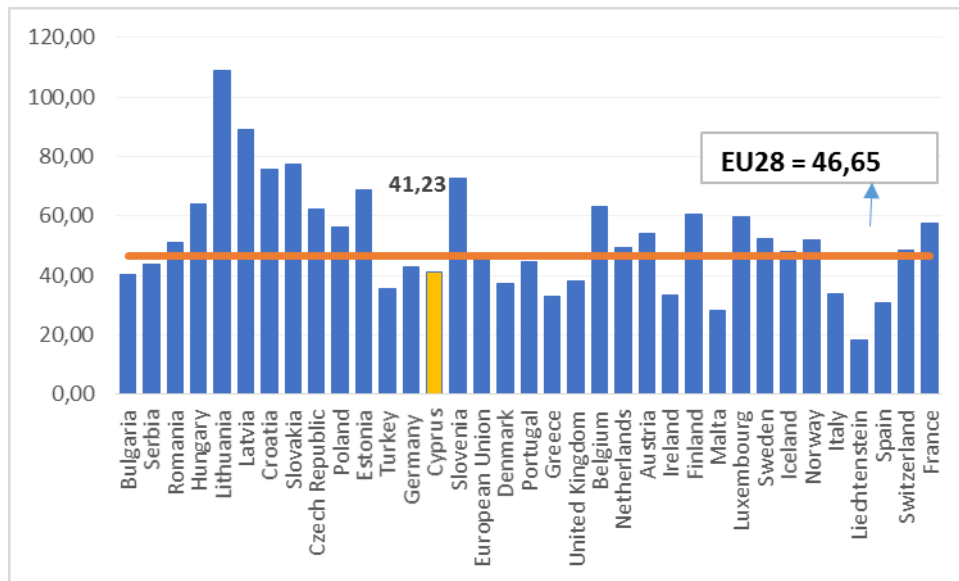
Διάγραμμα 65: Σταθμισμένα ποσοστά θνησιμότητας για τον Σακχαρώδη Διαβήτη, 2015 (Eurostat)

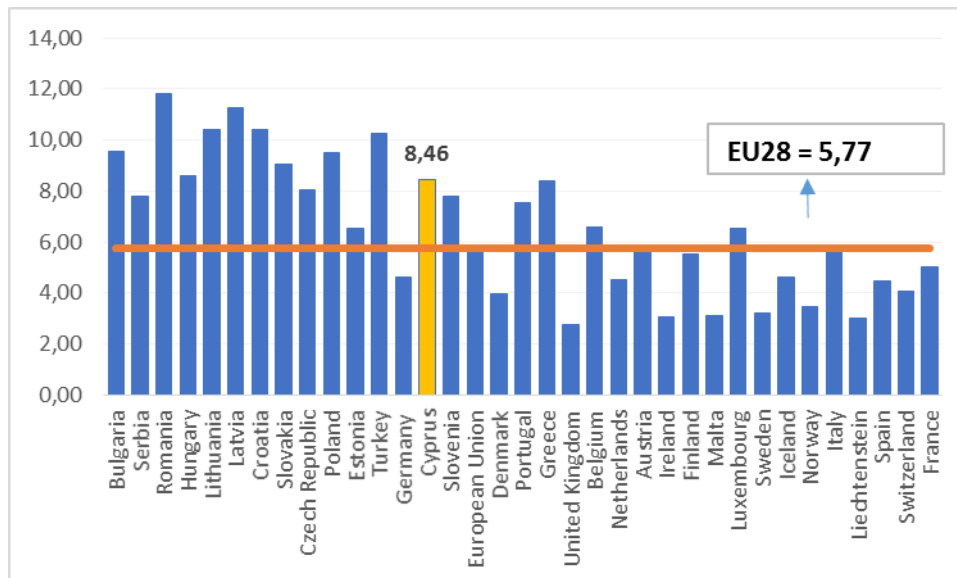
Διάγραμμα 66: Σταθμισμένα ποσοστά θνησιμότητας για τις Ασθένειες του Αναπνευστικού Συστήματος, 2015 (Eurostat)

Διάγραμμα 67: Σταθμισμένα ποσοστά θνησιμότητας για τις Εξωτερικές Αιτίες, Τραύματα και Δηλητηριάσεις, 2015 (Eurostat)

Διάγραμμα 68: Σταθμισμένα ποσοστά θνησιμότητας για τα μεταφορικά ατυχήματα, 2015 (Eurostat)

Παράρτημα

Παράρτημα 1: Causes of Death, "EUROPEAN SHORTLIST", May 2012²⁸

Nr	Disease or external cause	ICD-10 code	ICD-9 code	ICD-8 code
	All causes of death	A00-Y89	001-E999	000-E999
1.	<i>Infectious and parasitic diseases</i>	<i>A00-B99</i>	<i>001-139</i>	<i>000-136</i>
1.1	Tuberculosis	A15-A19, B90	010-018, 137	010-019
1.2	AIDS (HIV-disease)	B20-B24	042-044 (279.1)	-
1.3	Viral hepatitis	B15-B19, B94.2	070	070
1.4	Other infectious and parasitic diseases	A00-A09, A20-B09, B25-B89, B91-B94.1, B94.8-B99	001-009, 020- 041, 045-066, 071-136, 138- 139	000-009, 020-068, 071-136
2.	<i>Neoplasms</i>	<i>C00-D48</i>	<i>140-239</i>	<i>140-239</i>
2.1	Malignant neoplasms	C00-C97	140-208	140-209
2.1.1	Malignant neoplasm of lip, oral cavity, pharynx	C00-C14	140-149	140-149
2.1.2	Malignant neoplasm of oesophagus	C15	150	150
2.1.3	Malignant neoplasm of stomach	C16	151	151
2.1.4	Malignant neoplasm of colon, rectum and anus	C18-C21	153-154	153-154
2.1.5	Malignant neoplasm of liver and intrahepatic bile ducts	C22	155	155, 197.8
2.1.6	Malignant neoplasm of pancreas	C25	157	157
2.1.7	Malignant neoplasm of larynx	C32	161	161
2.1.8	Malignant neoplasm of trachea, bronchus, lung	C33-C34	162	162
2.1.9	Malignant melanoma of skin	C43	172	172
2.1.10	Malignant neoplasm of breast	C50	174-175	174
2.1.11	Malignant neoplasm of cervix uteri	C53	180	180
2.1.12	Malignant neoplasm of other and unspecified parts of uterus	C54-C55	179, 182	182
2.1.13	Malignant neoplasm of ovary	C56	183.0	183.0
2.1.14	Malignant neoplasm of prostate	C61	185	185
2.1.15	Malignant neoplasm of kidney	C64	189.0	189.0
2.1.16	Malignant neoplasm of bladder	C67	188	188

2.1.17	Malignant neoplasm of brain and central nervous system	C70-C72	191-192	191-192
2.1.18	Malignant neoplasm of thyroid	C73	193	193
2.1.19	Hodgkin disease and lymphomas	C81-C86	200-201	200-201
2.1.20	Leukaemia	C91-C95	204-208	204-208
2.1.21	Other malignant neoplasm of lymphoid and haematopoietic tissue	C88, C90, C96	202-203	202-203
2.1.22	Other malignant neoplasms	C17, C23-C24, C26-C31, C37-C41, C44-C49, C51-C52, C57-C60, C62-C63, C65-C66, C68-C69, C74-C80, C97	152, 156, 158-160, 163-171, 173, 181, 183.2-184, 186-187, 189.1-190, 194-199	152, 156, 158-160, 163-171, 173, 181, 183.1-184, 186-187, 189.1-190, 194-197.7, 197.9-199
2.2	Non-malignant neoplasms (benign and uncertain)	D00-D48	209-239	210-239
3.	<i>Diseases of the blood and blood-forming organs and certain disorders involving the immune mechanism</i>	<i>D50-D89</i>	<i>280-289</i>	<i>280-289</i>
4.	<i>Endocrine, nutritional and metabolic diseases</i>	<i>E00-E89</i>	<i>240-279</i>	<i>240-279</i>
4.1	Diabetes mellitus	E10-E14	250	250
4.2	Other endocrine, nutritional and metabolic diseases	E00-E07, E15-E89	240-246, 251-279	240-246, 251-279
5.	<i>Mental and behavioural disorders</i>	<i>F01-F99</i>	<i>290-319</i>	<i>290-315</i>
5.1	Dementia	F01, F03	290	290
5.2	Alcohol abuse (including alcoholic psychosis)	F10*	291, 303	291, 303
5.3	Drug dependence, toxicomania	F11*-F16*, F18*-F19*	304-305	304-305
5.4	Other mental and behavioural disorders	F04-F09, F17*, F20-F99	292-302, 306-319	292-302, 306-315
6.	<i>Diseases of the nervous system and the sense organs</i>	<i>G00-H95</i>	<i>320-389</i>	<i>320-389</i>
6.1	Parkinson's disease	G20	332.0	342
6.2	Alzheimer's disease	G30	331.0	-
6.3	Other diseases of the nervous system and the sense organs	G00-G12, G14, G21-	320-330, 331.1-331.9, 332.1-389	320-341, 343-389

		G25, G31-H95		
7.	<i>Diseases of the circulatory system</i>	I00-I99	390-459	390-444.1, 444.3-458, 782.4
7.1	Ischaemic heart diseases	I20-I25	410-414	410-414
7.1.1	Acute myocardial infarction	I21-I22	410-411	410-411
7.1.2	Other ischaemic heart diseases	I20, I23-I25	412-414	412-414
7.2	Other heart diseases	I30-I51	420-429	420-429
7.3	Cerebrovascular diseases	I60-I69	430-438	430-438
7.4	Other diseases of the circulatory system	I00-I15, I26-I28, I70-I99	390-405, 415-417, 440-459	390-404, 440-444.1, 444.3-458, 782.4
8.	<i>Diseases of the respiratory system</i>	J00-J99	460-519	460-519
8.1	Influenza	J09-J11	487	470-474
8.2	Pneumonia	J12-J18	480-486	480-486
8.3	Chronic lower respiratory diseases	J40-J47	490-494, 496	491-493, 518
8.3.1	Asthma	J45-J46	493	493
8.3.2	Other chronic lower respiratory diseases	J40-J44, J47	490-492, 494, 496	491-492, 518
8.4	Other diseases of the respiratory system	J00-J06, J20-J39, J60-J99	460-478, 495, 500-519	460-466, 490, 500-517, 519
9.	<i>Diseases of the digestive system</i>	K00-K92	520-579	520-577, 444.2
9.1	Ulcer of stomach, duodenum and jejunum	K25-K28	531-534	531-534
9.2	Cirrhosis, fibrosis and chronic hepatitis	K70, K73-K74	571	571
9.3	Other diseases of the digestive system	K00-K22, K29-K66, K71-K72, K75-K92	520-530, 535-570, 572-579	520-530, 535-570, 572-577, 444.2
10.	<i>Diseases of the skin and subcutaneous tissue</i>	L00-L99	680-709	680-709
11.	<i>Diseases of the musculoskeletal system/connective tissue</i>	M00-M99	710-739	710-738
11.1	Rheumatoid arthritis and osteoarthritis	M05-M06, M15-M19	714-715	712-713
11.2	Other diseases of the musculoskeletal system/connective tissue	M00-M02, M08-M13, M20-M99	710-712, 716-739	710-711, 714-738

12.	<i>Diseases of the genitourinary system</i>	<i>N00-N99</i>	<i>580-629</i>	<i>580-629, 792</i>
12.1	Diseases of kidney and ureter	N00-N29	580-594	580-594
12.2	Other diseases of the genitourinary system	N30-N99	595-629	595-629, 792
13.	<i>Complications of pregnancy, childbirth and puerperium</i>	<i>O00-O99</i>	<i>630-676</i>	<i>630-678</i>
14.	<i>Certain conditions originating in the perinatal period</i>	<i>P00-P96</i>	<i>760-779</i>	<i>760-779</i>
15.	<i>Congenital malformations and chromosomal abnormalities</i>	<i>Q00-Q99</i>	<i>740-759</i>	<i>740-759</i>
16.	<i>Symptoms, signs, ill-defined causes</i>	<i>R00-R99</i>	<i>780-799</i>	<i>780-782.3, 782.5-791, 793-796</i>
16.1	Sudden infant death syndrome	R95	798.0	-
16.2	Unknown and unspecified causes	R96-R99	798.1-9, 799.0,2-3,5-9	795-796
16.3	Other symptoms, signs, ill-defined causes	R00-R94	780-797, 799.1, 799.4	780-782.3, 782.5-791, 793-794
17.	<i>External causes of morbidity and mortality</i>	<i>V01-Y89</i>	<i>E800-E999</i>	<i>E800-E999</i>
17.1	Accidents	V01-X59, Y85-Y86	E800-E929	E800-E929, E940-E946
17.1.1	Transport accidents	V01-V99, Y85	E800-E848, E929.0-1	E800-E845, E940-E941
17.1.2	Accidental falls	W00-W19	E880-E888	E880-E887
17.1.3	Drowning and accidental submersion	W65-W74	E910	E910
17.1.4	Accidental poisoning	X40-X49	E850-E869	E850-E877
17.1.5	Other accidents	W20-W64, W75- X39, X50-59, Y86	E870-E879, E890-E909, E911-928, E929.2-9	E890-E909, E911-929, E942-E946
17.2	Suicide and intentional self-harm	X60-X84, Y87.0	E950-E959	E950-E959
17.3	Homicide, assault	X85-Y09, Y87.1	E960-E969	E960-E969
17.4	Events of undetermined intent	Y10-Y34, Y87.2	E980-E989	E980-E989
17.5	Other external causes of injury and poisoning	Y35-Y84, Y88-Y89	E930-E949, E970-E978, E990-E999	E930-E936, E943-E949, E970-E978, E990-E999

Παράρτημα 2: Global Burden of Disease cause categories and ICD-10 codes²⁹

GBD cause name	ICD-10 code
I. Communicable, maternal, perinatal and nutritional conditions	A00-B99, G00-G04, N70-N73, J00-J06, J10-J18, J20-J22, H65-H66, O00-O99, P00-P96, E00-E02, E40-E46, E50, D50-D53, D64.9, E51-E64
A. Infectious and parasitic diseases	A00-B99, G00, G03-G04, N70-N73
1. Tuberculosis	A15-A19, B90
2. Sexually transmitted diseases excluding HIV	A50-A64, N70-N73
a. Syphilis	A50-A53
b. Chlamydia	A55-A56
c. Gonorrhoea	A54
Other STDs	A57-A64, N70-N73
3. HIV/AIDS	B20-B24
4. Diarrhoeal diseases	A00, A01, A03, A04, A06-A09
5. Childhood-cluster diseases	A33-A37, A80, B05, B91
a. Pertussis	A37
b. Poliomyelitis	A80, B91
c. Diphtheria	A36
d. Measles	B05
e. Tetanus	A33-A35
6. Meningitis	A39, G00, G03
7. Hepatitis B	B16-B19 (minus B17.1, B18.2)
Hepatitis C	B17.1, B18.2
8. Malaria	B50-B54
9. Tropical-cluster diseases	B55-B57, B65, B73, B74.0-B74.2
a. Trypanosomiasis	B56
b. Chagas disease	B57
c. Schistosomiasis	B65
d. Leishmaniasis	B55
e. Lymphatic filariasis	B74.0-B74.2
f. Onchocerciasis	B73
10. Leprosy	A30
11. Dengue	A90-A91
12. Japanese encephalitis	A83.0

²⁹ http://www.who.int/healthinfo/global_burden_disease/GBD_report_2004update_full.pdf, Annex 3, Table 3C

13. Trachoma	A71
14. Intestinal nematode infections	B76-B81
a. Ascariasis	B77
b. Trichuriasis	B79
c. Hookworm disease (ancylostomiasis and necatoriasis)	B76
Other intestinal infections	B78, B80, B81
Other infectious diseases	A02, A05, A20-A28, A31, A32, A38, A40-A49, A65-A70, A74-A79, A81, A82, A83.1-A83.9, A84- A89, A92-A99, B00-B04, B06-B15, B25-B49, B58- B60, B64, B66-B72, B74.3-B74.9, B75, B82-B89, B92-B99, G04
B. Respiratory infections	J00-J06, J10-J18, J20-J22, H65-H66
1. Lower respiratory infections	J10-J18, J20-J22
2. Upper respiratory infections	J00-J06
3. Otitis media	H65-H66
C. Maternal conditions	O00-O99
1. Maternal haemorrhage	O44-O46, O67, O72
2. Maternal sepsis	O85-O86
3. Hypertensive disorders of pregnancy	O10-O16
4. Obstructed labour	O64-O66
5. Abortion	O00-O07
Other maternal conditions	O20-O43, O47-O63, O68-O71, O73-O75, O87- O99
D. Conditions arising during the perinatal period	P00-P96
1. Prematurity and low birth weight	P05, P07, P22, P27-P28
2. Birth asphyxia and birth trauma	P03, P10-P15, P20-P21, P24-P26, P29
Neonatal infections and other conditions	P00-P02, P04, P08, P23, P35-P96
E. Nutritional deficiencies	E00-E02, E40-E46, E50, D50-D53, D64.9, E51-E64
1. Protein-energy malnutrition	E40-E46
2. Iodine deficiency	E00-E02
3. Vitamin A deficiency	E50

4. Iron-deficiency anaemia	D50, D64.9
Other nutritional disorders	D51-D53, E51-E64
II. Noncommunicable diseases	C00-C97, D00-D48, D55-D64 (minus D 64.9), D65-D89, E03-E07, E10-E16, E20-E34, E65-E88, F01-F99, G06-G98, H00-H61, H68-H93, I00-I99, J30-J98, K00-K92, N00-N64, N75-N98, L00-L98, M00-M99, Q00-Q99
A. Malignant neoplasms	C00-C97
1. Mouth and oropharynx cancers	C00-C14
2. Oesophagus cancer	C15
3. Stomach cancer	C16
4. Colon and rectum cancers	C18-C21
5. Liver cancer	C22
6. Pancreas cancer	C25
7. Trachea, bronchus and lung cancers	C33-C34
8. Melanoma and other skin cancers	C43-C44
9. Breast cancer	C50
10. Cervix uteri cancer	C53
11. Corpus uteri cancer	C54-C55
12. Ovary cancer	C56
13. Prostate cancer	C61
14. Bladder cancer	C67
15. Lymphomas and multiple myeloma	C81-C90, C96
16. Leukaemia	C91-C95
Other malignant neoplasms	C17, C23, C24, C26-C32, C37-C41, C45-C49, C51, C52, C57-C60, C62-C66, C68-C80, C97
B. Other neoplasms	D00-D48
C. Diabetes mellitus	E10-E14
D. Endocrine disorders	D55-D64 (minus D64.9), D65-D89, E03-E07, E15-E16, E20-E34, E65-E88
E. Neuropsychiatric conditions	F01-F99, G06-G98
1. Unipolar depressive disorders	F32-F33
2. Bipolar affective disorder	F30-F31
3. Schizophrenia	F20-F29

4. Epilepsy	G40-G41
5. Alcohol use disorders	F10
6. Alzheimer and other dementias	F01, F03, G30-G31
7. Parkinson disease	G20-G21
8. Multiple sclerosis	G35
9. Drug use disorders	F11-F16, F18-F19
10. Post-traumatic stress disorder	<i>F43.1</i>
11. Obsessive-compulsive disorder	F42
12. Panic disorder	F40.0, F41.0
13. Insomnia (primary)	F51
14. Migraine	G43
Mental retardation attributable to lead exposure	F70-F79
Other neuropsychiatric disorders	F04-F09, F17, F34-F39, F401-F409, F411-F419, F43(minus F43.1), F44-F50, F52-F69, F80-F99, G06-G12, G23-G25, G36, G37, G44-G98
F. Sense organ diseases	H00-H61, H68-H93
1. Glaucoma	H40
2. Cataracts	H25-H26
3. Refractive errors	H524
4. Hearing loss, adult onset	H90-H91
Macular degeneration and other	H00-H21, H27-H35, H43-H61(minus H524), H68-H83, H92-H93
G. Cardiovascular diseases	I00-I99
1. Rheumatic heart disease	I01-I09
2. Hypertensive heart disease	I10-I13
3. Ischaemic heart disease	I20-I25
4. Cerebrovascular disease	I60-I69
5. Inflammatory heart diseases	I30-I33, I38, I40, I42
Other cardiovascular diseases	I00, I26-I28, I34-I37, I44-I51, I70-I99
H. Respiratory diseases	J30-J98
1. Chronic obstructive pulmonary disease	J40-J44
2. Asthma	J45-J46
Other respiratory diseases	J30-J39, J47-J98

I. Digestive diseases	K20-K92
1. Peptic ulcer disease	K25-K27
2. Cirrhosis of the liver	K70, K74
3. Appendicitis	K35-K37
Other digestive diseases	K20-K22, K28-K31, K38, K40-K66, K71-K73, K75-K92
J. Genitourinary diseases	N00-N64, N75-N98
1. Nephritis and nephrosis	N00-N19
2. Benign prostatic hypertrophy	N40
Other genitourinary system diseases	N20-N39, N41-N64, N75-N98
K. Skin diseases	L00-L98
L. Musculoskeletal diseases	M00-M99
1. Rheumatoid arthritis	M05-M06
2. Osteoarthritis	M15-M19
3. Gout	M10
4. Low back pain	M45-M48, M54 (minus M54.2)
Other musculoskeletal disorders	M00-M02, M08, M11-M13, M20-M43, M50-M53, M54.2, M55-M99
M. Congenital anomalies	Q00-Q99
1. Abdominal wall defect	Q79.2-Q79.5
2. Anencephaly	Q00
3. Anorectal atresia	Q42
4. Cleft lip	Q36
5. Cleft palate	Q35, Q37
6. Oesophageal atresia	Q39.0-Q39.1
7. Renal agenesis	Q60
8. Down syndrome	Q90
9. Congenital heart anomalies	Q20-Q28
10. Spina bifida	Q05
Other congenital anomalies	Q01-Q04, Q06-Q18, Q30-Q34, Q38, Q392-Q399, Q40-Q41, Q43-Q56, Q61-Q78, Q790, Q791, Q796, Q798, Q799, Q80-Q89, Q91-Q99
N. Oral conditions	K00-K14
1. Dental caries	K02

2. Periodontal disease	K05
3. Edentulism	—
Other oral diseases	K00, K01, K03, K04, K06-K14
III. Injuries	V01-Y89
A. Unintentional injuries	V01-X59, Y40-Y86, Y88, Y89
1. Road traffic accidents ^a	
2. Poisonings	X40-X49
3. Falls	W00-W19
4. Fires	X00-X09
5. Drownings	W65-W74
6. Other unintentional injuries	<i>Rest of V, W20-W64, W75-W99, X10-X39, X50-X59, Y40-Y86, Y88, Y89</i>
B. Intentional injuries	X60-Y09, Y35-Y36, Y870, Y871
1. Self-inflicted injuries	X60-X84, Y870
2. Violence	X85-Y09, Y871
3. War and conflict	Y36
Other intentional injuries	Y35